BEEKDAELEN

Programmabegroting 2026

Na nota van wijziging

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**

1. Welkom **6**

1.1 Inleiding 7

1.2 Kerngegevens 8

1.3 Leeswijzer 11

2. Begrotingsresultaat en vermogen **12**

2.1 Inleiding 13

2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer 14

2.3 Actualisatie begrotingsbeeld 16

2.4 Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties 22

2.5 Reëel en structureel evenwicht 24

2.6 Reserves en voorzieningen 25

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid **29**

3.1 Inleiding 30

3.2 Wat willen we bereiken? 33

3.3 Wat gaan we daarvoor doen? 34

3.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid' 34

3.3.2 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd in deze begroting .. 35

3.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 35

3.3.4 Bezuingingsmogelijkheden 35

4. Programma 2 | Sociale leefomgeving **38**

4.1 Inleiding 39

4.2 Wat willen we bereiken? 43

4.3 Wat gaan we daarvoor doen? 44

4.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Sociale leefomgeving' 44

4.3.2 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd in deze begroting .. 46

4.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 46

4.3.4 Bezuinigingsmogelijkheden 48

5. Programma 3 | Fysieke leefomgeving **52**

5.1 Inleiding 53

5.2 Wat willen we bereiken 59

5.3 Wat gaan we daarvoor doen? 60
5.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Fysieke leefomgeving' 60
5.3.2 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting ... 62
5.3.3 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 62
5.3.4 Bezuinigingsmogelijkheden 67

6. Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiën 72
6.1 Inleiding 73
6.2 Wat willen we bereiken? 76
6.3 Wat gaan we daarvoor doen? 77
6.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Bestuurlijke samenwerking en financiën' 77
6.3.2 Bezuinigingsmogelijkheden 77

7. (Verplichte) paragrafen 81
7.1 Inleiding paragrafen 82
7.2 Lokale heffingen 83
7.3 Weerstandsvermogen 93
7.4 Onderhoud kapitaalgoederen 107
7.5 Financiering 115
7.6 Verbonden partijen 121
7.7 Grondbeleid 125
7.8 Bedrijfsvoering 127
7.9 Wet open overheid 131
7.10 Duurzaamheid 132

8 Bijlagen 135
8.1 Begroting in één oogopslag 136
8.2 Begroting per taakveld 137
8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV 138
8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2025) 141
8.5 Toelichting op Verbonden Partijen 144
8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten 154
8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel 158
8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut 160
8.9 Overzicht reserves en voorzieningen 161
8.10 Rente-overzicht 164
8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 165

8.12 Meerjaren investeringsplan..... 166
8.13 Beleidsindicatoren 167

1. Welkom

1.1 Inleiding

Woord vooraf

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de Begroting Beekdaelen 2026. We zijn er trots op dat wij u een sluitende begroting kunnen aanbieden. Zeker in tijden waarin de wereld snel verandert, veel onduidelijkheid is als het gaat om de plannen van het demissionaire kabinet en het komende half jaar zowel landelijke als gemeentelijke verkiezingen voor de deur staan. Desondanks zijn wij als college blij dat we reeds bij het aanbieden van de kadernota 2026 een duidelijke koers voor Beekdaelen hebben ingezet.

Zoals bekend staan wij als gemeente Beekdaelen voor een aantal belangrijke keuzes. In de begroting voor 2026 laten we zien waar we naartoe willen: een fijne leefomgeving in onze dorpen, goede ondersteuning voor wie dat nodig heeft, en een gezonde financiële basis voor de toekomst. De afgelopen jaren hebben we veel bereikt, en we weten ook dat geld niet onbeperkt is. Daarom kiezen we voor een aanpak die ambitieus én realistisch is. We investeren gericht en houden onze uitgaven goed in de gaten.

We blijven investeren in wat écht belangrijk is: nieuwe basisscholen, goed onderhouden wegen en gebouwen, en voorzieningen die bijdragen aan het dagelijks leven in onze dorpen. De plannen in deze begroting zijn gebaseerd op de kadernota die u in juli 2025 heeft vastgesteld. We hebben die aangevuld met de nieuwste inzichten en leggen de focus op onderwerpen zoals privacy, meedenken met inwoners, sociaal beleid en de inrichting van onze leefomgeving. Meer specifiek bereiden we diverse woningbouwlocaties voor, blijven we aan de slag met straatcoaches voor het verbeteren van de veiligheid en de leefbaarheid en zetten we middelen in voor de bouw van een kindcentrum. Tegelijkertijd vragen onderhoud en beheer van de openbare ruimte, groenbeheer en verlichting om extra financiële aandacht. De prijsstijgingen maken het noodzakelijk om hiervoor extra financiële middelen in te zetten. Daarnaast zijn wij ons bewust van de rol die wij als gemeente hebben op het terrein van de weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau.

Structurele versterking van het gemeentefonds en realistische financiering van taken blijven belangrijke voorwaarden vanuit de rijksoverheid. Daarnaast pleiten wij in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio’s (waar Zuid-Limburg één van de elf naar voren geschoven regio’s vormt) voor meer aandacht voor onze regio én meer regie en samenwerking tussen rijk en gemeenten.

Met lef én realisme houden we de financiën op orde. Zo kunnen we blijven investeren in wat echt telt voor Beekdaelen. We houden koers en bieden u vol vertrouwen en vol realistische ambities de Begroting Beekdaelen 2026 aan.

1.2 Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari 2026

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Omschrijving	aantal
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	35.952
· 0 tot en met 18 jaar	6.088
· 19 tot en met 64 jaar	19.605
· 65 jaar en ouder	10.259
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	426
· personen jonger dan 21 jaar	9
· personen van 21 tot en met 64 jaar	405
· personen van 65 jaar en ouder	
· uitkeringsgerechtigden ingevolge de	
IOAW	7
IOAZ	2
Aantal tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening (in arbeidsjaren)	91,0
Aantal personen tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening	118
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte land (hectare)	7.831
Oppervlakte binnenwater (hectare)	18
Aantal woonruimten	16.822
Lengte van de wegen (kilometers)	379
Openbaar groen (hectare)	99
C. Financiële structuur (x € 1.000)	
Uitgaven gewone dienst	120.549
Opbrengst belastingen en recht	23.775
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	77.064
Boekwaarde investeringen	125.663
Vaste schuld	
· langlopende leningen	35.517
Reserves en voorzieningen:	
· algemene reserve	21.773
· reserves	70.425
· voorzieningen	20.626
D. Financiële structuur per inwoner	
Per inwoner:	
Uitgaven gewone dienst	3.353
Opbrengst belastingen en recht	661
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	2.144
Boekwaarde investeringen	3.495

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Langlopende leningen	988
Algemene reserve	606
Bestemmingsreserves	1.959
Voorzieningen	574

1.3 Leeswijzer

In deze begroting wordt allereerst stilgestaan bij de gemeentefinanciën. Hierin wordt enerzijds de ontwikkeling van het begrotingsresultaat beschreven. Anderzijds vindt een toelichting plaats op het verloop van het vermogen en de voorzieningen van de gemeente. Het begrotingsresultaat schetst de structurele middelen waarover de gemeente de komende jaren kan beschikken. In de paragraaf reserves en voorzieningen wordt aangegeven welke zaken de komende jaren worden opgepakt, die een effect hebben op de eenmalige middelen die de gemeente heeft.

Na het financiële deel worden de programma's beschreven. De informatie die daarin staat heeft een meer beleidsinhoudelijk karakter. De gemeente heeft vier programma's die zijn gevormd op basis van de hoofdstukindeling van het coalitieprogramma:

Programma 1: Inwoners, bestuur en veiligheid
Programma 2: Sociale leefomgeving
Programma 3: Fysieke leefomgeving
Programma 4: Bestuurlijke samenwerking en financiën

Per programma zijn de doelstellingen beschreven die zijn verankerd in het coalitieprogramma 'Ons Thuis, Ons Beekdaelen' 2022-2026. Dat document vormt immers de kapstok voor het beleid dat de komende jaren wordt gevoerd. De doelstellingen zijn toegelicht in het programmaonderdeel 'Wat willen we bereiken'. In het programmaonderdeel 'Wat gaan we daarvoor doen' zijn de beleidsinitiatieven vermeld die voor een groot deel al via de kadernota 2026 zijn aangekondigd. Die beleidsinitiatieven dragen bij aan de doelstellingen die in het coalitieprogramma zijn vermeld.

Tenslotte wordt in deze begroting ingegaan op de zogenaamde 'paragrafen'. Naast de programma’s zijn gemeenten namelijk verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. De paragrafen beschrijven onderwerpen die zich vaak niet laten vangen in een enkel programma.

2. Begrotingsresultaat en vermogen

2.1 Inleiding

In de kadernota 2026 is aangekondigd dat het begrotingsbeeld kantelt. Vooral als gevolg van keuzes die al bij de vaststelling van de begroting 2025 zijn gemaakt schrijft Beekdaelen weer zwarte cijfers. De in deze begroting gepresenteerde resultaten liggen in lijn met de resultaten die eerder in de kadernota 2026 zijn gepresenteerd.

Toch is sprake van een tweetal grotere mutaties. Een voordelig effect wordt veroorzaakt doordat de septembercirculaire 2025 voor de gemeente gunstig uitpakt. Dat heeft vooral te maken met een foutieve aanname die is gehanteerd bij de hoeveelheden die de basis vormen voor de omvang van de algemene uitkering.

Daarnaast zien we dat het afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren leidt tot een extra belasting van het resultaat. De stijging van de loonkosten kan niet worden opgevangen binnen de compensatie die het rijk daarvoor biedt in de algemene uitkering.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt de financiële positie van de gemeente verder uitgewerkt. Gestart wordt met een samenvatting. Daarna volgt een meer gedetailleerde uiteenzetting.

2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer

Als startpunt voor de presentatie van het meerjarig perspectief van de gemeente wordt de eerste bestuursrapportage 2025 genomen. Vanaf het moment van vaststelling van de eerste burap 2025 hebben ontwikkelingen plaatsgevonden die het noodzakelijk maken het perspectief te actualiseren. Deze ontwikkelingen zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Onderstaand treft u een samenvatting aan van de opbouw en de financiële uitkomst van de begroting 2026. Per regel wordt verwezen naar een hoofdstuk. In dat hoofdstuk treft u een uitgebreide toelichting aan. Een verkorte toelichting volgt na de onderstaande tabel (+ = positief voor het resultaat, -/- = negatief voor het resultaat).

Verwachte ontwikkeling resultaat 2026-2029 (in duizenden €)	§	2026	2027	2028	2029
Resultaat na eerste burap 2025		-518,0	534,5	1.355,3	496,4
Bijstellingen lopende budgetten	2.3	4.157,9	3.157,6	1.090,3	1.942,4
Nieuw beleid begroting 2026	2.3	-142,3	-142,3	-142,3	-142,3
Resultaat begroting 2026	3.3	3.497,6	3.549,8	2.303,2	2.296,5
Indicatief toekomstig verloop resultaat door:					
Toekomstige raadsvoorstellen	2.4	-1.222,0	-1.440,1	-1.771,1	-1.818,3
Resultaat begroting na toekomstige raadsvoorstellen		2.275,6	2.109,8	532,1	478,3
Geinventariseerde bezuinigingen	2.4	225,0	698,5	698,5	735,5
Resultaat als alle bezuinigingen worden doorgevoerd		2.500,6	2.808,3	1.230,6	1.213,8

In paragraaf 2.3 wordt het begrotingsbeeld geactualiseerd. De meicirculaire en de septembercirculaire 2025 worden daarin onder andere meegenomen alsmede het nieuwe beleid dat wordt gevraagd in de begroting 2026. Het begrotingsbeeld laat in alle jaren positieve bedragen zien.

De komende jaren komt een aantal grotere opgaven op de gemeente af. Die hebben invloed op het toekomstig begrotingsresultaat. Om die reden is in paragraaf 2.4 inzichtelijk gemaakt welke raadsvoorstellen de komende periode nog gaan komen, waarvan we weten dat deze financiële gevolgen hebben. Diezelfde paragraaf beschrijft welke aanvullende bezuinigingen kunnen worden doorgevoerd om het begrotingsresultaat te verbeteren. Zowel de toekomstige raadsvoorstellen alsook de inventarisatie van mogelijke bezuinigingen zijn puur informatief opgenomen in deze begroting. Hierover wordt (nu nog) geen besluitvorming gevraagd.

Voordat de financiële positie verder wordt toegelicht treft u onderstaand een infographic aan die laat zien hoe de financiën van de gemeente zijn opgebouwd.

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?
Totale inkomsten
€ 124.046.318
BEEKDAELEN
BEGROTING 2026
IN ÉÉN OOGOPSLAG
WAAR GEEFT DE GEMEENTE HAAR GELD AAN UIT?
Totale uitgaven
€ 120.548.746
Het Rijk
€ 89.635.297
• Gemeentefonds € 77.064.381
• Inkomensoverdrachten € 12.570.916
Overige inkomsten
€ 4.090.689
Inzet reserves
€ 6.545.199
Lokale heffingen
€ 23.775.333
Resultaat van baten en lasten
€ 3.497.572
AANTAL INWONERS
35.952
INWONERS 0-18
6.088
INWONERS 65+
10.259
INWONERS 19-64
19.605
AANTAL WOON-RUIMTEN
16.822
OPPER-VLAKTE LAND (HA)
7.831
LENGTE VAN WEGEN (KM)
379
Sociale leefomgeving
€ 62.729.623
Inwoners, bestuur en veiligheid
€ 19.205.594
Fysieke leefomgeving
€ 31.293.055
Bestuurlijke samenwerking en financiën
€ 7.320.474
BEEKDAELEN
BEEKDAELEN

2.3 Actualisatie begrotingsbeeld

Algemeen

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in twee paragrafen. De eerste paragraaf gaat nader in op de bijstelling van de lopende begroting. Gedacht kan hierbij worden aan de effecten van de circulaires die we in 2025 van de beheerders van het gemeentefonds hebben ontvangen of aan de indexering van budgetten en lokale lasten. De tweede paragraaf beschrijft het nieuwe beleid dat in deze begroting wordt gevraagd.

2.3.1 Bijstelling lopende begroting

Als startpunt voor het meerjarig perspectief van de begroting 2026 geldt de eerste bestuursrapportage 2025. Die burap laat in het jaar 2026 een negatief saldo zien van afgerond € 518.000. In deze begroting wordt het jaar 2029 toegevoegd. Dat jaar laat een positief resultaat zien van € 496.000.

Nu het startpunt helder is, wordt bekeken welke ontwikkelingen het begrotingsbeeld beïnvloeden. Die ontwikkelingen zijn in de onderstaande tabel samengevat. Na de tabel worden de ontwikkelingen nader toegelicht.

Nr	Bijstelling lopende begroting (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Resultaat 1e burap 2025	-518,0	534,5	1.355,3	496,4
	Bijstelling lopende begroting				
1	Vastgestelde begrotingswijzigingen in raad september 2025	-41,6	-41,6	-41,6	-41,6
2	Bijstelling meerjarige investeringsplannen en rentevoordelen	502,6	354,2	-32,2	162,7
3	Bijraming achterstallig onderhoud wegen agv prijsstijgingen	0,0	0,0	0,0	0,0
	Hogere toevoeging aan voorziening achterstallig onderhoud	*-2.000,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
	Aanwending reserve nog te bestemmen	*2.000,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
4	Tekort beheersintensieve verlichting	-111,0	-18,0	-18,0	-18,0
5	Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	328,4	290,8	181,7	98,6
6	Indexering belastingen	282,7	292,4	286,3	286,3
7	Bijstellling groen budgetten	-507,0	-457,0	-362,0	-332,0
8	Reele effecten mei- en septembercirculaire 2025	4.623,5	4.191,8	2.313,7	2.885,9
9	Jaar uitstel doordecentralisatie beschermd wonen	-226,8	-511,6	-114,6	0,0
10	Wijziging toerekening perceptiekosten BsgW	-229,0	-229,0	-228,9	-228,9
11	Bijstelling personeelslasten	-365,6	-664,4	-738,3	-747,7
12	Verlagen budget duurzaamheid in verband met onderuitputting	25,0	25,0	25,0	25,0
13	Dienstverleningsovereenkomst Historisch Centrum Limburg (HCL)	-34,0	-48,3	-68,9	-92,7
	Overig:	-89,2	-26,7	-111,8	-55,0
	Resultaat begroting na bijstellingen	3.639,9	3.692,1	2.445,5	2.438,8

1. Vastgestelde begrotingswijzigingen in raad september 2025
Zoals aangegeven is het startpunt voor de toelichting van het meerjarig perspectief de eerste bestuursrapportage 2025. Deze is vastgesteld in de raadsvergadering van juli 2025. Sindsdien heeft de raad in de raadsvergadering van september 2025 een voorstel aangenomen dat verband houdt met aanvullende kredieten die nodig zijn door een actualisatie van een aantal projecten op het meerjarig infrastructuur programma (MIP). De jaarlijkse kosten van dat voorstel bedragen ruim € 41.000.

2. Bijstelling meerjarige investeringsplannen en rentevoordelen
Het meerjarig infrastructuur programma (MIP) is, zoals afgesproken met de gemeenteraad, tussentijds (ambtelijk) geëvalueerd in het voorjaar van 2025 en in het najaar 2025 voor een deel geactualiseerd. Uit deze tussentijdse evaluatie en actualisatie komen projecten naar voren waarvoor extra middelen nodig zijn. Daarnaast is kritisch bekeken wanneer de betreffende investeringen tot uitvoering komen. Die meer realistische planning leidt tot rentevoordelen die de eerder genoemde nadelen als gevolg van de actualisatie van de MIP-projecten nagenoeg neutraliseren.

3. Bijraming achterstallig onderhoud wegen agv prijsstijgingen
In het eerste kwartaal 2025 hebben tweejaarlijkse weginspecties plaatsgevonden naar het onderhoudsniveau van de gemeentelijke wegen. Geconstateerd is dat de staat van de wegen aanmerkelijk is verbeterd ten opzichte van eerdere inspecties. Meer informatie hierover is terug te vinden in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die als hoofdstuk 7.4 is opgenomen in deze begroting.

Tegelijktijdig moet worden geconstateerd dat het bedrag dat voor achterstallig onderhoud beschikbaar is gesteld bij de vaststelling van het IBOR beleidsplan moet worden geïndexeerd. Ook voor wat betreft het aanpakken van het achterstallig onderhoud worden we geconfronteerd met extreme prijsstijgingen van ruim 40% ten opzichte van het bij het IBOR gehanteerde prijspeil jaar 2021. Het bedrag dat daar extra voor nodig is bedraagt eenmalig € 2.000.000. Dat bedrag wordt onttrokken uit de reserve nog te bestemmen en gestort in de voorziening achterstallig onderhoud voor wegen.

4 .Tekort beheersintensieve verlichting
Er zijn extra middelen voor ‘beheerintensieve verlichting’ nodig. Het betreft enkele objecten die in verhouding tot de reguliere openbare verlichting onderhoudsgevoelig zijn en meer kosten met zich meebrengen. Voorbeelden zijn de objecten op Vogelsvalderenweg (heiligenbeelden) en Echterbaan (tunnel met ledwand). Beide plekken zijn onderdeel van de Beekdaelenroute. Voor een aantal objecten is groot onderhoud nodig.

5. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen
In de raadsvergadering van 15 april en 27 mei jl zijn diverse begrotingen en begrotingswijzigingen van verbonden partijen aan de gemeenteraad voorgelegd. Een groot deel van de bijdragen kan de gemeente dekken door inzet van de stelpost die in de begroting is opgenomen voor loon- en prijsstijgingen. Per saldo bedraagt het voordeel in 2029 nog ongeveer € 100.000.

6. Indexering belastingen
De beheerders van het gemeentefonds rekenen met een prijsstijging van 2,3% voor het jaar 2026. Het is gebruikelijk dat de opbrengsten van de leges en van de lokale belastingen met hetzelfde percentage worden geïndexeerd. Dat leidt tot een stijging van de inkomsten met een bedrag van afgerond € 290.000.

7. Bijstelling groen budgetten

De kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud van het groen zijn in 2022 vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)-beleidsplan. Voor Groen is de differentiatie in onderhoudsniveaus het grootst: centra en gemeentelijke begraafplaatsen op niveau A, sportaccommodaties en woonkernen op B, en onder andere het buitengebied en holle wegen op C. Om te kunnen voldoen aan verschillende wettelijke taken (denk aan het beheer van bomen) en het door de gemeenteraad vastgestelde onderhoudsniveau zijn (zoals aangekondigd in de kadernota 2026) extra middelen nodig. In totaliteit is een bijstelling van de begroting nodig van afgerond € 900.000. Van dat bedrag kan € 560.000 worden gedekt door inzet van het budget dat de gemeente in de begroting beschikbaar heeft voor prijsstijgingen. De netto bijraming bedraagt dus nog afgerond € 340.000.

Het grootste deel (ca € 590.000) is nodig om aan de wettelijke zorgplicht voor het beheer van bomen te voldoen. Daarnaast zijn er extra middelen nodig (€ 100.000) voor het op orde brengen van de cyclus van het snoeien van het huidige areaal bosplantsoenen. Voor het onderhoud van gemeentelijke begraafplaatsen zijn ook extra middelen nodig (€ 120.000) in verband met fors gestegen loonkosten van de aldaar werkzame WSP-medewerkers. Daarnaast zijn er voor de gemeentelijke begraafplaatsen, om kwaliteitsniveau A te kunnen borgen, middelen nodig voor kleinschalige renovaties en ontwerp- en beplantingsplannen (samen € 65.000). Tot slot, in de openbare ruimte rond waterbuffers en bij accommodaties bestaat uit veiligheidsoogpunt de noodzaak om hekwerken en de afrasteringen te herstellen of te vervangen. Tot op heden is dit niet apart opgenomen in de begroting, maar incidenteel gedekt. Dat is een onwenselijke situatie, het benodigde bedrag betreft € 25.000.

Met de door de raad vastgestelde middelen voor het groenonderhoud vindt het groenonderhoud op kwaliteitsbeeld plaats. De aannemers voldoen in algemene zin aan hetgeen is overeengekomen. Er zijn echter mogelijkheden voor inhoudelijke verbeteringen. Om die reden onderzoeken we of we vanaf 2028 opnieuw met het huidige systeem van aannemers willen werken of niet. Het “inbesteden” van het groenonderhoud wordt nadrukkelijk bekeken. Dit betreft zowel een inhoudelijke toets als een financiële doorrekening. De raad is uiteindelijk in positie om te bepalen of we dit vanaf 2028 in eigen beheer gaan doen, of, al dan niet in aangepaste vorm, in de markt wegzetten. In beantwoording van technische vragen rondom de Kadernota is door het college het volgende aangegeven: “We streven ernaar om dit gesprek tussen raad en college over dit onderdeel bij de begrotingsbehandeling in het najaar al aan te gaan.” Dit is niet haalbaar; de business case is op dit moment nog in ontwikkeling. De eerste indicatie is dat er geen financiële besparing mee gerealiseerd kan worden, maar dat er wel degelijk een kwaliteitsverbetering kan zijn voor onze inwoners. Uitgangspunt is dat we dit proberen te realiseren met het totaal aan middelen voor groenonderhoud zoals dat nu in de meerjarenbegroting is opgenomen. Zodra er een sluitende business case is, zal het college deze met de gemeenteraad bespreken.

8. Reële effecten mei- en septembercirculaire 2025

Meicirculaire 2025
De meicirculaire geeft de gemeente een compensatie voor de kortingen die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden in de algemene uitkering. Die compensatie bedraagt voor de gemeente afgerond € 800.000. Het accres bedraagt in de meicirculaire ongeveer € 600.000 structureel. Samen met een aantal kleinere positieve mutaties bedraagt het structureel voordelige effect van de meicirculaire in totaal ongeveer € 1,6 miljoen per jaar.

Ook voor de taakstellingen op jeugd worden gemeenten deels gecompenseerd, maar die compensatie is slechts tijdelijk voor de jaren 2026 en 2027. Het bedrag dat daarmee is gemoeid bedraagt afgerond € 2,0 miljoen. Vanaf het jaar 2028 komen de ingecalculeerde bezuinigingen die door de zogenaamde hervormingsagenda moeten worden gerealiseerd weer terug. Daarmee blijft de gemeentelijke bezuinigingsopgave op jeugd grotendeels gelijk, al krijgen gemeenten meer tijd om deze te realiseren.

Septembercirculaire 2025
De septembercirculaire 2025 leidt tot voordelen voor de gemeente. Dat heeft vooral te maken met een foutieve aanname die is gehanteerd bij de hoeveelheden die de basis vormen voor de omvang van de algemene uitkering.

9. Jaar uitstel doordecentralisatie beschermd wonen

De decentralisatie van de rijksmiddelen t.b.v. Beschermd Wonen is weer uitgesteld. De ingangsdatum was gepland per 1 januari 2026. We gaan er voorshands van uit dat invoering per 1 januari 2027 mogelijk is.

Het grillige verloop van de mutaties heeft te maken met het feit dat bij de overheveling (decentralisatie) van de rijksbijdrage bescherm Wonen door het Rijk een ingroei variant wordt gebruikt. Na 4 jaar gaat het volledige budget naar de individuele gemeenten. In deze vier jaar ontvangt de centrumgemeente Heerlen ook nog een gedeelte van de rijksgelden.

Onderstaand de geraamde bedragen voor de gemeente Beekdaelen (bedragen * € 1.000):

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
A. Begroting 2025	227	738	853	853
B. Begroting 2026	0	227	738	853
C=B-A Verschil (nadeel)	- 227	-511	-114	0

10. Wijziging toerekening perceptiekosten BsgW
Recent hebben wij informatie ontvangen van BsgW waarin zij informatie geven over de manier waarop de exploitatiebijdrage die wij aan hen betalen het best kan worden toegerekend naar de verschillende belastingtaken. De kosten van waarderen worden hierbij helemaal toegerekend aan de onroerend zaakbelasting en de overige kosten naar rato van de opbrengst per belastingsoort.

Het vorenstaande heeft tot gevolg dat, ten opzichte van de eerder door de gemeente gehanteerde systematiek, nu meer wordt toegerekend aan onroerend zaakbelasting, en juist minder aan rioleringen en aan afval. Dat heeft een negatief gevolg voor het begrotingsresultaat, maar juist een gunstig effect op de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing.

11. Bijstelling personeelslasten
Per 1 april 2025 is een nieuw CAO voor gemeenten van kracht. De looptijd is twee jaar met een loonafspraak van 6,7% en € 35 nominaal. Dit betekent een geleidelijke loonstijgingen van ongeveer 7% tot 8,5% in de lagere loonschalen in de periode tot en met 31 maart 2027. De betreffende stijging heeft tot gevolg dat de personeelskosten dienen te worden bijgeraamd.

12. Vrijval niet benutte deel budget voor duurzaamheid
In de gemeentebegroting is een post voor duurzaamheid opgenomen die is bedoeld voor het opstellen van plannen en communicatie. Gebleken is dat dit budget de afgelopen jaren slechts voor de helft wordt aangesproken. Die betreffende budgettaire ruimte wordt weggehaald.

13. Dienstverleningsovereenkomst Historisch Centrum Limburg (HCL)
De gemeente Beekdaelen sluit een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Historisch Centrum Limburg (HCL) voor het beheer en toezicht op haar archieven. Het HCL draagt daarmee in ieder geval de komende acht jaar zorg voor het veilig bewaren en toegankelijk maken van zowel fysieke als digitale archieven van de gemeente.

De kosten voor de gemeente stijgen om twee redenen:
Ten eerste wordt er vanaf 1 januari 2026 door het HCL een risico-opslag gehanteerd voor DVO-partners, wat leidt tot hogere tarieven ten opzichte van deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling. Over deze ontwikkeling en over de meerkosten die dit tot gevolg heeft is de raad geïnformeerd via een RIB met wensen en bedenkingen op 29 maart 2024.

Ten tweede zal de gemeente gebruik moeten gaan maken van het eDepot van het HCL voor het duurzaam beheren van digitale archieven. Dit brengt extra structurele kosten met zich mee, onder andere door de initiële opname van grote hoeveelheden digitale data. Het betreft hier een wettelijke verplichting.

Door deze twee afzonderlijke oorzaken nemen de structurele lasten voor archiefbeheer toe.

2.3.2 Nieuw beleid begroting

Er is geïnventariseerd welk nieuw beleid de komende jaren op ons afkomt. De beleidsontwikkelingen zijn in aantal beperkt. In de onderstaande tabel zijn deze vermeld (bedragen in duizenden euro's).

De eenmalige kosten worden, met uitzondering van de voorbereidingskosten kindercentrum Puth, gedekt uit de reserve nog te bestemmen. De kosten voor het kindcentrum komen uit de reserve onderwijshuisvesting. In deze begroting wordt de raad gevraagd in te stemmen met het betreffende nieuwe beleid.

Nieuw beleid begroting 2026	§	Eenmalig	2026	2027	2028	2029
Weerbaarheid/veerkracht	3.3.2	-100,0	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7
Uitrol pilot straatcoaches	4.3.2	0,0	-106,0	-106,0	-106,0	-106,0
Uitvoeringskosten economie	5.3.2	0,0	-24,5	-24,5	-24,5	-24,5
Voorbereidingskosten kindcentrum Puth	5.3.2	-120,0	-4,4	-4,4	-4,4	-4,4
Werkkrediet ontwikkelen woningbouwlocaties	5.3.2	-100,0	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7
Totaalbedrag nieuw beleid begroting 2026		-320,0	-142,3	-142,3	-142,3	-142,3

2.4 Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties

2.4.1 Toekomstige raadsvoorstellen

Onderstaande tabel bevat een opsomming van de beleidsinitiatieven die binnenkort worden verwacht en die een relatief grote financiële impact hebben. In de tabel is bij ieder beleidsinitiatief vermeld in welke paragraaf van deze begroting een nadere toelichting is opgenomen. De bedragen in de tabel zijn in duizenden euro's.

Toekomstige ontwikkelingen met financiele impact	Jaar	§	Eenmalig (D)	Dekking (E)	Netto (D-E)	2026	2027	2028	2029
Datagedreven werken	2026	3.3.2	183,6	0,0	183,6	110,1	137,6	163,3	189,5
Onderwijshuisvesting school Merkelbeek (rente)	2025	4.3.3	7.300,0	7.300,0	0,0	269,4	269,4	269,4	269,4
Onderwijshuisvesting school Puth (rente)	2027	4.3.3	4.900,0	4.900,0	0,0	0,0	0,0	180,8	180,8
Uitvoeren accommodatiebeleid	2026 ev	4.3.3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Waaronder: Park de Oirsprong	*2026*		*3.100,0*	*500,0*	*2.600,0*	*0,0*	*175,0*	*175,0*	*175,0*
Waaronder: transitie accommodatiebeleid gemeenschapshuizen	*2025/2026*		*800,0*	*800,0*	*0,0*	*24,4*	*24,4*	*24,4*	*24,4*
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen (rente)	2026	5.3.3	825,0	0,0	825,0	30,4	30,4	30,4	30,4
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid	2025	5.3.3	pm	pm	pm	700,0	700,0	700,0	700,0
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	2025	5.3.3	320,0	0,0	320,0	11,8	11,8	11,8	11,8
Ontwikkelplan Nuth (rente)	2027	5.3.3	6.100,0	3.385,0	2.715,0	0,0	0,0	100,2	100,2
Gebiedsontwikkeling Doenrade	2025	5.3.3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Waaronder: voorbereidingskrediet			*150,0*	*150,0*	*0,0*	*4,6*	*4,6*	*4,6*	*4,6*
Gebiedsontwikkeling Maatschappelijke hart Merkelbeek	2026	5.3.3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Mobiliteitsplan 2026-2030	2026 ev	5.3.3	0,0	0,0	0,0	10,7	26,3	50,7	71,6
Aanleg parkeerplaatsen Quabeeksweg 1 Bingelrade	2025	5.3.3	157,0	0,0	157,0	10,6	10,6	10,6	10,6
Intensiveren ongediertebestrijding	2026	5.3.3	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Beperkte ondersteuning beheer parochiële kerkhoven	2026	5.3.3	0,0	0,0	0,0	pm	pm	pm	pm
Totalen			23.835,6	17.035,0	6.800,6	1.222,0	1.440,1	1.771,1	1.818,3

2.4.2 Potentiële besparingen

Zoals in de kadernota 2026 aangegeven kunnen nog aanvullende bezuinigingen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de financiële positie verbetert. In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van die aanvullende bezuinigingsopties. In de vermelde paragrafen is een nadere toelichting opgenomen.

Overzicht bezuinigingsmogelijkheden	§	2026	2027	2028	2029
Kostendekkend tarief bezorging reisdocumenten	3.3.3	0,0	0,0	0,0	37,0
Uitvoeringskosten participatiewet	4.3.4	0,0	0,0	pm	pm
Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau	5.3.4	0,0	14,8	14,8	14,8
Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden	5.3.4	0,0	8,7	8,7	8,7
Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente	5.3.4	0,0	pm	pm	pm
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen in het duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen (DMJOP).	5.3.4	225,0	225,0	225,0	225,0
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: accommodaties	5.3.4	0,0	450,0	450,0	450,0
Waarvan: mogelijk nodig voor investeringen in Park de Oirsprong		*0,0*	*175,0*	*175,0*	*175,0*
Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%	6.3.2	pm	pm	pm	pm
Kostendekkend maken begraafrechten	6.3.2	pm	pm	pm	pm
Totaal effect bezuinigingen		225,0	698,5	698,5	735,5

2.5 Reëel en structureel evenwicht

Berekening

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht dient het begrotingsresultaat gecorrigeerd te worden voor incidentele lasten en baten. Voor een specificatie van de incidentele lasten baten wordt verwezen naar de bijlage 8.6 "Overzicht van incidentele baten en lasten".

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingsresultaat	3.497,6	3.549,8	2.303,2	2.296,5
Correctie incidentele lasten en baten	-173,5	-173,5	0,0	0,0
Resultaat na correctie incidentele lasten en baten	**3.324,1**	**3.376,3**	**2.303,2**	**2.296,5**

2.6 Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de reserves en voorzieningen van de gemeente Beekdaelen voor het begrotingsjaar 2026. Voor het jaar 2026 worden de mutaties beschreven van achtereenvolgens de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Voor een meerjarig overzicht wordt verwezen naar bijlage 8.9 'staat van reserves en voorzieningen'.

Het deel van de reserves waar de gemeente nog vrij over kan beschikken bedraagt naar de huidige inzichten afgerond € 15,3 miljoen ultimo 2026.

Algemene reserve

De algemene reserves van de gemeente bestaat uit de reserve weerstandcapaciteit en de reserve nog te bestemmen. De algemene reserves worden nu toegelicht.

- *Reserve weerstandscapaciteit*
  Beleid over de omvang van de reserve weerstandscapaciteit ligt vast in de nota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen. De omvang van deze reserve is gekoppeld aan de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen.

- *Reserve nog te bestemmen*
  Deze reserve kent weliswaar een bufferfunctie maar hoeft bij een toereikende reserve weerstandscapaciteit niet als zodanig te functioneren. De reserve is daarom vrij besteedbaar.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026
Reserve weerstandscapaciteit	4.612,5	-	304,8	4.307,7
Reserve nog te bestemmen	17.160,2	330,5	2.200,0	15.290,7
Totaal algemene reserve	**21.772,7**	**330,5**	**2.504,8**	**19.598,3**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen:
In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen. Op grond van de meest actuele berekeningen kan een bedrag van € 304.800 vrijvallen uit de reserve weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt, samen met nog een aantal andere kleinere mutaties, toegevoegd aan de reserve nog te bestemmen.

Onttrekkingen:
De reserve nog te bestemmen neemt af met € 2,2 miljoen. Die aanwending betreft voor een bedrag van € 2,0 miljoen een overboeking van de reserve nog te bestemmen naar de voorziening voor achterstallig onderhoud wegen. Die extra toevoeging is nodig in verband met prijsstijgingen. Een nadere toelichting is terug te vinden in paragraaf 2.3.1 van deze begroting.

Daarnaast worden de middelen van een tweetal nieuwe beleidsontwikkelingen overgeboekt van de reserve nog te bestemmen naar de bruteringsreserve. Het betreft een werkkrediet ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouwlocaties ad € 100.000 en een krediet voor weerbaarheid/ veerkracht ad € 100.000. Meer informatie over dat nieuwe beleid is respectievelijk terug te vinden in de paragrafen 5.3.2 en 3.3.2 van de voorliggende begroting.

Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2026 € 70,4 miljoen.

Bestemmingsreserve (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026
Bruteringsreserve	48.573,6	200,0	3.030,4	45.743,2
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.381,6	-	36,0	2.345,6
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	62,7	-	18,8	43,9
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	512,2	-	48,0	464,2
Reserve onderwijshuisvesting	17.910,0	-	287,0	17.623,0
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	169,1	173,5	200,0	142,5
Totaal bestemmingsreserves	**70.425,1**	**373,5**	**3.620,2**	**67.178,3**

Gedurende 2025 nemen de bestemmingsreserves per saldo af met € 3,2 miljoen. De geraamde aanwendingen zijn dus hoger dan de geraamde toevoegingen. De belangrijkste toevoegingen en aanwendingen worden hieronder toegelicht.

Toevoegingen

Bruteringsreserve
De bruteringsreserve wordt verhoogd met € 200.000 ten laste van de reserve nog te bestemmen ten behoeve van een tweetal nieuwe beleidsinitiatieven. Het betreft een werkkrediet ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouwlocaties ad € 100.000 en een krediet om maatregelen te kunnen uitvoeren ten behoeve van dreigende crises ad € 100.000.
Daarnaast wordt een bedrag van € 173.500 toegevoegd aan de reserve die is gevormd voor onderhoud aan gebouwen die op termijn worden afgestoten.

Grootste onttrekkingen

Om kapitaallasten te dekken wordt de bruteringsreserve voor een bedrag van ruim € 3,0 miljoen aangewend. Daarnaast vindt een aanwending plaats van de reserve onderwijshuisvesting voor een bedrag van € 167.000 ten behoeve van tijdelijke klaslokaalunits in Merkelbeek (raadsbesluit juni 2025) en voor een bedrag van € 120.000 ten behoeve de voorbereidingskosten voor de school in Puth waarvoor in deze begroting middelen worden gevraagd,

De reserve voor onderhoud van gebouwen die op termijn worden afgestoten wordt aangewend ten behoeve van gepland onderhoud in 2026.

Voorzieningen

Onderstaand treft u een overzicht aan van de voorzieningen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026
Voorziening pensioenen wethouders	1.332,6	-	-	1.332,6
Voorziening openbare verlichting	701,6	210,0	-	911,6
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	3.388,4	1.013,5	1.349,5	3.052,4
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	173,5	-	-	173,5
Voorziening riolen	4.575,2	-	310,4	4.264,8
Voorziening onderhoud wegen	3.486,2	3.801,6	4.228,6	3.059,2
Voorziening civiele kunstwerken	348,0	6,0	6,0	348,0
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	438,7	103,0	-	541,7
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	363,5	-	-	363,5
Voorziening spaarverlof	151,8	-	-	151,8
Voorziening afvalverwerking	689,5	-	330,0	359,5
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	-	2.500,0	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**20.625,9**	**7.634,1**	**6.224,4**	**22.035,5**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen
Aan diverse voorzieningen worden bedragen toegevoegd die, op grond van onderhoudsplannen, de komende jaren nodig zijn om onderhoud te kunnen plegen aan kapitaalgoederen. Het gaat om de voorziening openbare verlichting, de voorzieningen onderhoud gebouwen, de voorziening civiele kunstwerken en de voorziening wegen. Voor oninbaarbaarheid van belastingdebiteuren wordt € 103.000 toegevoegd.

Zoals beschreven in paragraaf 5.3.1 hebben het ministerie van Defensie en de gemeenten Beekdaelen en Brunssum op 7 februari 2025 een bestuurlijke overeenkomst gesloten met bijbehorende "Afspraken op hoofdlijnen". Onderdeel van deze overeenkomst is dat het ministerie een bedrag van vijf miljoen euro - gelijkelijk te verdelen over beide gemeenten - ter beschikking stelt voor een leefbaarheidsfonds AWACS. Het aandeel van de gemeente Beekdaelen wordt gestort in een nieuwe voorziening leefbaarheidsfonds AWACS.

Onttrekkingen
Voor onderhoud gebouwen, wegen en civiele kunstwerken wordt respectievelijk € 1.349.500, € 4.228.600 en € 6.000 aangewend. De aanwendingen stroken met de onderhoudsplannen die voor de kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Om de lastenstijging van de afvalstoffenheffing te dempen wordt de voorziening afvalverwerking voor € 330.000 aangewend.

Het saldo op de exploitatiebudgetten voor riolering wordt geëgaliseerd door de voorziening riolen voor een bedrag van € 310.400 aan te wenden.

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid

3.1 Inleiding

Anders besturen

In Beekdaelen zijn we gewend om samen te bouwen aan onze landelijke gemeente. Met onze inwoners willen wij Beekdaelen elke dag een beetje beter maken: tot in al onze kernen, wijken en in de haarvaten van ons platteland. Aandacht voor leefbaarheid en vitaliteit staat daarbij centraal. We staan ten dienste van onze inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partners. Om tot de beste plannen en uitvoering te komen, werken wij aan een bestuurscultuur die gebaseerd is op collegiaal bestuur, op samenwerken en samen leren. Het college is toegankelijk, zichtbaar en geïnformeerd. We communiceren helder en transparant over wat wel en niet kan, zodat iedereen weet wat er verwacht kan worden. We werken met elkaar samen op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen. We nemen elkaar serieus en luisteren goed naar elkaar en denken met de ander mee. We houden vast wat goed gaat en staan open voor vernieuwing; met respect voor elkaars verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Burgerparticipatie

Als Beekdaelen willen we inwoners en belanghebbenden in een vroeg stadium betrekken bij ontwikkelingen en beleidsvorming , om het draagvlak te vergroten en ook om de kennis in de samenleving te benutten. Een luisterende houding en terugkoppeling over wat we doen met de ingewonnen informatie zijn hierbij belangrijk. De participatieverordening vormt de basis voor ons handelen. We zetten diverse instrumenten in om invulling te geven aan burgerparticipatie. Te denken valt aan bv. Beekdaelen B(I)oeit, het uitdaagrecht, de burgerinitiatieftafel en de duurzaamheidstafel.

Daarnaast investeren we in participatie bij diverse gebiedsontwikkelingen. Denk hierbij aan het masterplan Schinveld, de gebiedsontwikkeling De Gijselaar, het centrumplan Nuth en de Nuinhofwijk. Hierbij zijn intensieve participatietrajecten gevolgd en is samen met inwoners en ondernemers een gebiedsontwikkeling op gang gebracht.

Verder hebben we 2 dorpscoördinatoren in dienst. Zij worden gemeente breed ingezet en werken nauw samen met inwoners, ketenpartners zoals maatschappelijk werk, welzijnswerk en jeugd- en jongerenwerk, boa’s en straatcoaches. Zij zijn de ogen en oren in de kernen, weten wat er speelt, leggen hiervoor de benodigde verbindingen tussen partijen, stimuleren en ondersteunen initiatieven van inwoners.

Een ander instrument om invulling te geven aan burgerparticipatie is de ontwikkeling van dorpsplannen. We geven dit proces vorm op basis van objectieve data. Hiermee kunnen we aandachtspunten per kern of zelfs per deelgebied in een kern zichtbaar maken, waardoor het mogelijk is om interventies daar in te zetten waar deze het grootste effect hebben. Op dit moment werken we samen met de inwoners aan een DOP voor Wijnandsrade, waarbij door middel van thematafels diverse onderwerpen bij de kop worden gepakt en waarbij gebruik wordt gemaakt van een data-dashboard.

Dienstverlening

Onze dienstverlening is digitaal waar dat efficiënt is en persoonlijk waar dat effect oplevert. We houden de basis op orde en ontwikkelen projectmatig communicatie en dienstverlening verder, met als doel duidelijke, toegankelijke en transparante dienstverlening die dichtbij voelt, ook in een gemeente met een grote oppervlakte. Participatie en betrokkenheid blijven uitgangspunten in hoe we diensten vormgeven en uitvoeren.

Toekomstbestendige organisatie

Om de ambities uit ons coalitieprogramma en deze begroting te realiseren, investeren we in een wendbare, toekomstbestendige organisatie. Strategische personeelsplanning, interne mobiliteit en gerichte scholing zorgen dat kennis en continuïteit geborgd blijven en dat medewerkers de vaardigheden ontwikkelen die aansluiten bij de technologische en maatschappelijke veranderingen. Bekend is dat er sprake is van druk op de arbeidsmarkt; dit wordt onder meer veroorzaakt door vergrijzing, personeelskrapte in diverse sectoren en toenemende druk op medewerkers. In Beekdaelen proberen wij ons personeelsbestand zo evenwichtig mogelijk op te bouwen. Dit zorgt voor een goede mix tussen ervaring en vernieuwing enerzijds en instroom- en doorstroommogelijkheden anderzijds. In het algemeen spelen secundaire arbeidsvoorwaarden tegenwoordig ook een grote rol zoals huisvesting, flexwerken, scholingsmogelijkheden en teambuilding. We zijn verheugd over het door uw raad genomen besluit met betrekking tot de huisvesting. Tevens geven wij medewerkers ruim baan voor het volgen van opleidingen. In 2024/205 hebben wij in samenwerking met UMIO (Universiteit Maastricht) een cursus ‘strategie’ georganiseerd. Daarnaast speelt digitalisering van werkprocessen een cruciale rol. Dit vermindert aan de ene kant administratieve lasten, maakt processen sneller en geeft professionals ruimte voor strategische en persoonlijke begeleiding. Aan de andere kant zien wij een verandering in de benodigde functies, waarbij enerzijds datagedreven werken naar voren komt in een goede mix met het in contact blijven met de inwoner. Dit vergt ook weer nieuwe competenties en inzichten van alle collega’s. Dat onze organisatie wendbaar is, komt duidelijk naar voren bij het aanpakken van grote evenementen en in de samenwerking met andere gemeenten in Zuid-Limburg. Belangrijk te vermelden is dat we bij het ontwerpen en inrichten van systemen privacy en gegevensbescherming meenemen vanaf het eerste ontwerpstadium mee (privacy by design en by default).

Cultuur en Leiderschap

In het voorjaar 2025 hebben wij onze organisatievisie aangepast. Op basis van onder meer de leermomenten uit het proces van de Beste Overheidsorganisatie 2024, waar we in de top 10 zijn geëindigd, hebben wij vier kernwaarden voor onze organisatie geformuleerd, nl lef, vertrouwen, verbinding en wendbaarheid. De primaire processen zijn de afgelopen jaren succesvol op orde gebracht en onze filosofie van 'regels en moeten' naar 'regelen en ontmoeten' begint steeds beter te beklijven. De kunst is nu om dit vast te houden en niet te laten verslappen. Bevoegdheden liggen zo dicht mogelijk bij de professionals, die werken vanuit een informele aanpak. Het blijven behouden van werkplezier van medewerkers is een continu aandachtspunt binnen onze organisatie. Het vitaliteitsbeleid en onze spelregels rondom integriteit en een veilige werkomgeving maken hier zeer zeker deel van uit. Een greep uit de mogelijkheden binnen Beekdaelen: iedereen in de organisatie kan gebruik maken van het zogeheten 'coachkwartier', ODC-meting, vertrouwenspersoon, preventief spreekuur bij onze bedrijfsarts en wij werken met een 360 graden feedback. Voorbeeldgedrag van leidinggevenden, gedeeld leiderschap op alle niveaus en investeringen in (elke vorm van) veiligheid maken onze kernwaarden zichtbaar in de dagelijkse praktijk. In het komende jaar zullen we dan ook kris-kras in onze organisatie -in lijn met onze nieuwe organisatievisie- verdere stappen zetten. Zo ontstaat een organisatie die dichtbij inwoners staat, bestuurlijk slagkrachtig is en met eigenaarschap en veerkracht kan inspelen op toekomstige uitdagingen.

3.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente waar gemeenschap en gemeente samen optrekken en onderling verbonden zijn. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Beekdaelen bestaat uit 15 kernen met hun eigen identiteit; een goed instrument om maatwerk per kern te realiseren of te actualiseren is het in samenwerking met de burger opstellen van dorpsontwikkelingsplannen.

- Wij gaan uit van korte lijnen tussen inwoners en overheid en een goede samenwerking tussen inwoners, raad, college en werkorganisatie.

- Goede communicatie, samenwerking en feedback leiden tot een optimale dienstverlening, die digitaal is waar mogelijk en persoonlijk waar nodig.

- Gemeente Beekdaelen is een prettige werkgever, waar mensen zich kunnen blijven ontwikkelen, ideeën worden gewaardeerd en in een goed samenspel een bijdrage aan de samenleving wordt geleverd.

- Inzake de openbare orde en veiligheid zetten we in op het vergroten van zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid en op bestrijding en voorkómen van ondermijning.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

3.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid'

Workflow automatisering

In lijn met ons jaarplan 2025, zetten we ook de komende jaren in op het efficiënter maken van onze werkprocessen. Dit doen we o.a. door workflows te definiëren en vervolgens te automatiseren om zo onze processen beter te stroomlijnen.

Workflow automatisering helpt ons om de administratieve last te verlichten voor inwoners én medewerkers, processen sneller uit te voeren en de nauwkeurigheid te vergroten. Het betreft o.a. processen voor het aanvragen, behandelen en verwerken van aanvragen, het wervingsproces (inclusief sollicitaties en onboarding) en het verwerken van betalingen. Dit levert efficiency- en kwaliteitsvoordelen op.

Besparingen in administratieve processen bieden ruimte om nieuwe functies die ontstaan uit de bestaande formatieruimte te financieren. Hiermee kunnen wij de krapte op de arbeidsmarkt deels ondervangen. Bij de aanbesteding voor nieuwe softwarepakketten is workflow automatisering een basiseis.

Dienstverlening

Op basis van onze dienstverleningsvisie ontwikkelen en verbeteren wij onze interne en externe dienstverlening in een continu proces. Een integraal klantbeeld in combinatie met een klantgerichte houding zijn de basis voor een passende dienstverlening. Een passende dienstverlening waarin digitalisering een grote rol speelt. We realiseren ons dat technologische ontwikkelingen niet alleen sneller gaan, maar dat de effecten ervan ook ingrijpender zijn. Dit geldt zowel voor de maatschappij als voor onze organisatie. We zetten stappen om onze medewerkers blijvend mee te nemen in deze ontwikkelingen. En we zetten stappen om nog verder te digitaliseren, nog transparanter te werken en in pilots te ontdekken welke innovaties bij ons passen. Met investeringen in onze processen en systemen bouwen wij verder aan onze dienstverlening.

In onze dagelijkse dienstverlening hanteren wij altijd de menselijke factor als uitgangspunt. We bieden onze dienstverlening digitaal aan waar dat mogelijk is en we kiezen voor fysiek contact of maatwerk waar dat nodig is. Hierbij zorgen wij ervoor dat onze telefonische bereikbaarheid gegarandeerd is en onze fysieke dienstverlening toegankelijk blijft. Ook in 2026 kennen wij een piek in het aantal aanvragen van reisdocumenten. Dit zorgt voor extra drukte bij de balies burgerzaken.

Openbare orde en veiligheid

Toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen en het grotere risico op langdurige stroomuitval vragen om het integraal versterken van zowel de maatschappelijke weerbaarheid als de veerkracht van de samenleving. De gevolgen van een (langdurige) crisis worden uiteindelijk lokaal gevoeld, bij inwoners, bedrijven en instellingen en juist daarom spelen wij (lokale overheid) een rol in het versterken van de weerbaarheid en veerkracht. Ook op het terrein van crisiscommunicatie, preventieve en nazorgfase spelen wij een rol. Samen met de veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt bekeken welk specifiek programma voor de gemeenten ontwikkeld dient te worden met betrekking tot de rampen- en crisisbestrijding van de Wet Veiligheidsregio's, bedrijfscontinuïteitsmanagement en weerbaarheidsopgave bij langdurige crisis. Inmiddels hebben wij onze eigen lokale crisisorganisatie ingericht.

3.3.2 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd in deze begroting

Maatregelen dreigende crises

Zoals vermeld in paragraaf 3.3.1. van deze begroting hebben wij inmiddels onze eigen lokale crisisorganisatie ingericht. Als gemeente hebben wij taken in alle fasen van een crisis, te weten: ontwikkelen van onze eigen interne crisisorganisatie, in stand houden vitale voorzieningen (door middel van bijvoorbeeld noodstroom), creëren van sociaal weefsel, versterken van zelfredzaamheid van onze samenleving en waarborgen van de continuïteit van onze eigen organisatie. Om de voorbereidingen van deze taken te kunnen bekostigen wordt in deze begroting een voorbereidingskrediet gevraagd van € 100.000.

3.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Datagedreven werken

Gezien de toenemende complexiteit van de vaak gemeente overstijgende opgaven en de druk om efficiënter te werken, is datagedreven werken en het gebruik van AI onvermijdelijk. AI is onmisbaar bij het analyseren van data en het identificeren van trends voor datagedreven besluitvorming. Ook bedrijven integreren AI steeds verder in hun ICT-systemen. De AI-verordening (AI-Act) verplicht gemeenten om passende maatregelen te nemen voor de inzet van AI-systemen en verantwoord om te gaan met het gebruik van AI om ethische en privacy-risico's en risico's op het gebied van informatieveiligheid te vermijden. Op 1 juli 2025 heeft het College het juridisch beleidskader voor de invoering en gebruik van AI vastgesteld, samen met de tips/spelregels voor verantwoord en slim gebruik van AI.

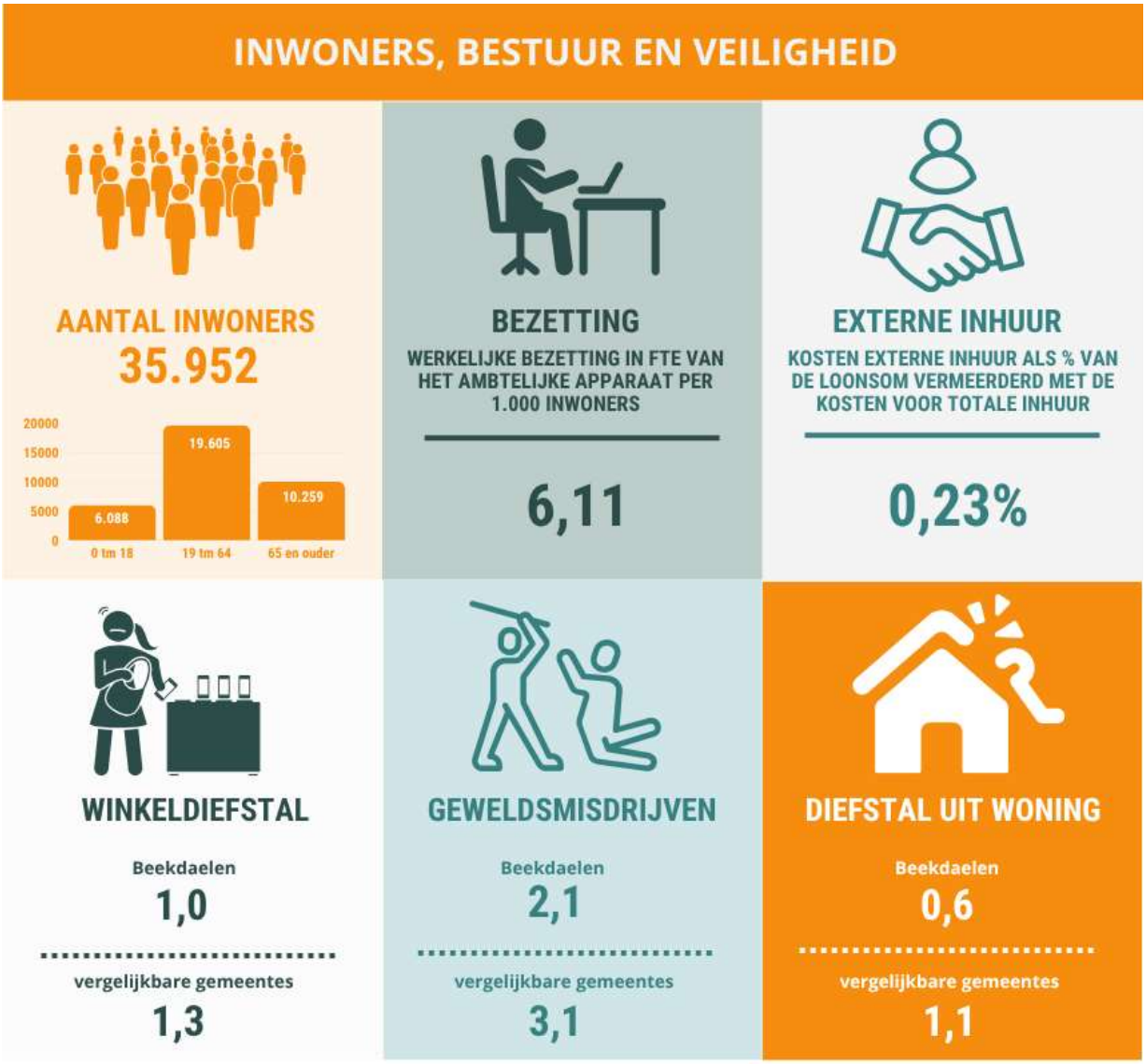
Op 8 oktober 2025 vindt een informatiebijeenkomst plaats gevolgd door een evaluatievoorstel ter behandeling door de commissie Bestuur en Middelen op 3 december 2025 en ter behandeling tijdens de raadsvergadering op 16 december 2025.

3.3.4 Bezuingingsmogelijkheden

Kostendekkend tarief bezorging reisdocumenten

Op dit moment worden reisdocumenten gratis bezorgd. Er kan voor worden gekozen een bezorgingstarief te hanteren dat bij burgers in rekening wordt gebracht. Verwacht wordt dat ook sprake is van meerkosten wegens het feit dat een formatie-uitbreiding nodig is in verband met een toename van de baliebezoeken.

3.4 Het programma in beeld

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

3.5 Wat gaat het programma kosten?

Inwoners, bestuur en veiligheid (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-1.946	-1.980	-1.901	-1.901
0.2 burgerzaken	-1.863	-2.011	-1.800	-1.800
0.4 overhead	-9.458	-9.251	-9.272	-9.687
1.1 crisisbeheersing en brandweer	-3.190	-3.183	-3.201	-3.223
1.2 openbare veiligheid	-2.748	-2.121	-2.117	-2.117
totale lasten	-19.206	-18.546	-18.291	-18.729
baten per taakveld:				
0.2 burgerzaken	797	898	655	655
0.4 overhead	28	28	28	1.828
1.1 crisisbeheersing en brandweer	164	164	164	164
1.2 openbare veiligheid	508	1	1	1
totale baten	1.497	1.092	848	2.648
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-17.708	-17.455	-17.443	-16.081
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-	-	-	-1.800
0.10 Onttrekking reserves	447	97	67	99
Saldo resultaatbestemming	447	97	67	-1.701
Resultaat programma	-17.261	-17.357	-17.376	-17.782

4. Programma 2 | Sociale leefomgeving

4.1 Inleiding

Gezond Beekdaelen

Er zijn diverse zorgakkoorden met als doel de gezondheid van onze inwoners te versterken. Het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) maakt de beweging van zorg naar preventie en zet in op een gezonde leefomgeving, versterken van de sociale basis en een gezonde generatie in 2040. Via 13 GALA-thema's en ketenaanpakken werken we hieraan.

Het IZA (Integraal Zorg Akkoord) moet de zorg voor de toekomst goed, betaalbaar en toegankelijk houden. Hierbij is – op regionaal niveau – aandacht voor het invoeren van 'het verkennend gesprek', het realiseren van mentale gezondheidscentra, cruciale ggz-zorg beschikbaar houden, het terugbrengen van wachttijden, de krapte op de arbeidsmarkt en digitalisering van zorg.

Het AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijns- Akkoord) borgt de toegankelijkheid van de zorg voor iedereen die het nodig heeft. Speerpunten hierbij zijn preventie, mentale gezondheid en een sterke verbinding tussen zorg en sociaal domein op lokaal niveau.

In de regio Zuid-Limburg hebben twee – goedgekeurde - IZA transformatieplannen flinke impact voor Beekdaelen:
1. IZA plan PlusWijken: in Q3 2025 zijn de kernen Nuth en Schinveld als pilotwijken gestart. Doel is om in deze kernen de druk op de zorg te verlagen en positieve gezondheid van inwoners te verhogen door de samenredzaamheid, eigen regie en kracht van de gemeenschap te vergroten. Ook de samenwerking met informele zorg en welzijn wordt versterkt. Daarvoor gaan we betrokken partijen (huisartsen, welzijnsorganisaties, gemeente) in de wijk samenbrengen, de 'Pluswijkaanpakken' invoeren (Welzijn op Recept, Doorbraakmethode, Kernteam Ouderen) en draagvlak creëren voor een wijknetwerk.

2. IZA plan Mentale Gezondheid: alle ZL-gemeenten voeren, samen met het medische domein, het uniform instroommodel in om cliënten sneller naar geschikt (hulp)aanbod te verwijzen, werken aan preventie en geven ruimte aan ervaringsdeskundigheid.

In Beekdaelen zijn we gestart met investeren in en intensiveren van contact tussen gemeente, zorg en medische wereld. Hierop laten we de onderdelen van beide IZA plannen aanhaken. Het uitgangspunt daarbij is: aansluiten bij hetgeen er al is (laagdrempelige voorzieningen, vrijwilligersorganisaties, bestaande netwerken), het voorkomen van extra overlegstructuren en het werken vanuit het gedachtengoed Positieve Gezondheid.

Decentrale taken: participatie - jeugd - Wmo

Gemeenten staan door maatschappelijke en demografische ontwikkelingen en de toenemende druk op zorg voor grote uitdagingen in het sociaal domein. In Beekdaelen versterken we samen met onze partners de sociale basis en werken we vanuit de principes van normaliseren en integraliteit. Dat betekent dat we inwoners zoveel mogelijk ondersteunen binnen hun eigen netwerk en tegelijk domein overstijgend samenwerken om maatwerk te bieden waar dat nodig is.

Op basis van integraal verzamelde data brengen we sinds 2024 de belangrijkste opgaven per wijk en kern in beeld. Daarmee kunnen we beleid gerichter bijstellen, het ondersteuningsaanbod beter afstemmen en inwoners effectiever ondersteunen. In maart 2025 is onze Toekomstvisie Sociaal vastgesteld door de gemeenteraad; momenteel werken we aan de inrichting van wijkgericht werken.

Daarnaast zetten we de Doorbraakmethode in waar dat nodig is. Na een succesvolle beginfase in 2025, waarin Beekdaelen koploper was, starten we in 2026 met de coachfase. Het Instituut voor Publieke Waarden begeleidt daarbij onze consulenten, zodat we ook in complexe situaties samen met inwoners en partners tot duurzame doorbraken komen. In 2026 zullen we tevens de toegang tot het sociaal domein nog centraler gaan inregelen, zodat inwoners vanuit één loket de juiste zorg en ondersteuning ontvangen.

Met deze koers sluiten we o.a. aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de afspraken binnen Jeugdhulpregio Zuid-Limburg. Zo werken we lokaal én regionaal aan een toekomstbestendig sociaal domein.

Vitale kernen: onderwijs - cultuur - sport - verenigingen

Integraal huisvestingsplan
Op basis van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs in Beekdaelen wordt er gewerkt aan de realisatie van een nieuw kindcentrum in Amstenrade dat eind 2025 wordt opgeleverd. De locatiestudie voor de kindvoorziening middengebied is afgerond. De keuze is gemaakt om te ontwikkelen in Merkelbeek, waar de plannen volop in ontwikkeling zijn. Daarnaast wordt er ook gewerkt aan de huisvestingsopgave in Puth. Daarmee maakt de gemeente in de komende periode werk van goede onderwijsvoorzieningen in de kernen van Beekdaelen.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
De gemeente ontving tot schooljaar 2024/2025 Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen van het Rijk. De gemeente heeft op basis van een schoolscan met scholen en kind-partners een verdeling gemaakt van deze NPO-middelen. Daarbij wordt ingezet op projecten en/of programma's die de doorlopende leerlijn van 0-12 jaar ondersteunen en die ondanks incidentele inzet toch duurzaam effect sorteren met als doel om de door coronacrisis opgedane leervertragingen te verbeteren. De eisen die door de gemeente gesteld zijn aan de inzet zijn dat de middelen enkel op groepsniveau, niet op individueel kindniveau, een bijdrage leveren aan de bekwaamheid van de leerkracht/pedagogisch medewerker, dat de inzet gezamenlijk uitgevoerd wordt op school én de voorschoolse partner. Deze extra inzet is geëindigd na schooljaar 2024/2025. Vanuit de Lokale Educatie Agenda (LEA) lopen op dit moment inhoudelijke gesprekken om de inzet vanuit de NPO-middelen (deels) te continueren voor de scholen en kinderopvang.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)
Beekdaelen voert een actief onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Alle kinderen verdienen een goede start van hun schoolcarrière. Deze vormt immers een belangrijke basis voor een gezond en gelukkig leven. De afgelopen jaren hebben we steeds gerapporteerd over het project Hard voor Taal. Dit project is afgerond en de leerkrachten zijn in staat om de werkwijze zelfstandig voort te zetten. De samenwerking met onderwijs, jeugdgezondheidszorg, peuter- en kinderopvangorganisaties is geïntensiveerd en verankerd en ook de samenwerking in de Westelijke Mijnstreek en Parkstad vindt periodiek plaats. Uit de monitoring blijkt dat er vooruitgang is geboekt in de warme overdracht tussen peuteropvang en basisschool en zijn de groeigegevens van VVE-peuters en kleuters goed in beeld. Opvallend is dat bij peuters die bij het eerste registratiemoment een beneden gemiddeld niveau hadden, tweederde een bovengemiddelde groei laat zien gedurende de VVE-periode.

Kunst en cultuur
Kunst en cultuur binnen onze gemeente is een mogelijkheid om verbinding te creëren tussen inwoners, verenigingen, organisaties en lokale ondernemers. Door middel van kunst en cultuur kunnen mensen van diverse achtergronden en leeftijdsgroepen elkaar beter leren kennen en begrijpen. Dit bevordert de sociale cohesie en zorgt voor een hechtere samenleving. Culturele activiteiten bieden ook ruimte voor ontmoeting en dialoog, waardoor mensen zich meer betrokken voelen en kunnen blijven participeren aan hun omgeving. Bovendien kunnen lokale kunstenaars, verenigingen en andere initiatieven met steun van de gemeente bijdragen aan een inclusieve en levendige gemeenschap waarin iedereen zich thuis voelt binnen Beekdaelen. Het Uitvoeringsprogramma is een dynamisch werkdocument op basis waarvan diverse culturele activiteiten in Beekdaelen worden uitgevoerd.

Sport en bewegen
Sport en bewegen zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners. Het is een manier om andere mensen te ontmoeten en het draagt bij aan de gemeenschapsvorming in relatie tot leefbaarheid, sociale cohesie en gezondheid. Ondanks een rijk verenigingsleven, staan de

verenigingen in Beekdaelen onder druk. Vrijwilligers- en ledenbestanden lopen terug en accommodaties raken hier en daar verouderd. Met het accommodatiebeleid hebben we een eerste stap gezet om het totaal aan accommodaties beheersbaar en financieel verantwoord te kunnen houden, waarbij sport en bewegen een belangrijke plek inneemt.

In 2025 zijn we begonnen met het opstellen van sport- en beweegbeleid. In 2026 zal een beleidsnota aan uw raad voorgelegd worden.

Maatschappelijke accommodaties
De maatschappelijke accommodaties vormen een spil in het sociaal welzijn en vitaal houden van onze inwoners in Beekdaelen. Zowel in 2024 als in 2025 is hard gewerkt aan het uitvoeringsplan accommodaties, waarover u eind 2025 wordt geïnformeerd. In 2025 is er overigens niet alleen gewerkt aan het uitvoeringsplan maar zijn er ook al diverse overleggen en afspraken met maatschappelijke accommodaties gemaakt ter voorbereiding op het daadwerkelijk uitvoeren van het uitvoeringsplan.

Nieuwkomers: inburgering - vluchtelingen - statushouders

De uitvoering van de Wet Inburgering, zoals het laten doorlopen van een inburgeringstraject door de betreffende statushouders en het bieden van maatschappelijke begeleiding aan nieuwe statushouders, is uitbesteed aan ISD Kompas.

Naast de uitvoering van de inburgeringswet hebben wij nog steeds een majeure opgave op het gebied van opvang van vluchtelingen. Dit zijn onder andere statushouders, waarin gemeenten een jaarlijkse door het rijk opgelegde taakstelling hebben qua aantal te huisvesten personen. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Het jaarlijks te huisvesten aantal statushouders per gemeente loopt, vanwege de hoge landelijke instroom, nog steeds op en vergt veel van de capaciteit van de sociale woningen.

Vanaf 2022 vangen wij daarnaast ook vluchtelingen uit Oekraïne op. Dit zal ook in 2026 nog aan de orde zijn. Wij geven de voorkeur aan kleinschalige locaties – zoals leegstaande schoolgebouwen of ander gemeentelijk vastgoed – verspreid over de kernen. Het aantal opvanglocaties is de afgelopen twee jaar gegroeid naar zeven. Wij blijven voortdurend alert op nieuwe mogelijkheden.

Integratie in de samenleving vindt beter en sneller plaats als mensen de taal spreken. Taalvaardigheid zorgt voor snellere deelname aan werk of andere vormen van participatie in de samenleving. We zetten daarom het actieve beleid met betrekking tot het Taalhuis in combinatie met de bibliotheken en sociale partners door. De nieuwkomers krijgen, net als alle andere inwoners van onze gemeente, optimale kansen om zelfstandigheid te ontwikkelen.

Verder geven wij in 2026 invulling aan het besluit van de raad om medewerking te verlenen aan structurele uitbreiding van het AZC in Sweikhuizen met 150 plekken.

4.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die bevordering en behoud van vitale en gezonde burgers in Beekdaelen nastreeft. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Wij willen een inclusieve samenleving in Beekdaelen. Iedereen hoort erbij en iedereen moet kunnen meedoen. We staan open voor initiatieven vanuit de bevolking.

- Inwoners zorgen primair voor zichzelf, maar kunnen op ons rekenen als ze zich niet meer helemaal zelf of met behulp van hun omgeving kunnen redden.

- We stimuleren onze inwoners om actief mee te doen en bevorderen de (samen) zelfredzaamheid in de samenleving. Onze dienstverlening sluit daarop aan door het hanteren van de 'menselijke maat' en een integrale en laagdrempelige aanpak. We hebben de ambitie om in meer kernen een 'hoeskamer' te faciliteren.

- Het bestrijden van armoede en eenzaamheid onder kinderen, jongeren en ouderen zijn speerpunten.

- De lichamelijke en psychische gezondheid en het sociaal welbevinden van kinderen, volwassenen en ouderen worden verder versterkt.

4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

4.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Sociale leefomgeving'

WMO - inkomensafhankelijke bijdrage (Hulp bij het huishouden)

Het wetsvoorstel tot vervanging van de vaste eigen bijdrage binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage per 1 januari 2027 is door de Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) controversieel verklaard. Als gevolg hiervan wordt de verdere behandeling van het voorstel doorgeschoven naar een volgend kabinet.

Voor gemeenten blijft derhalve voorlopig het huidige abonnementstarief van € 23,60 per maand van kracht. Dit leidt tot een aanhoudend hoge instroom in de Wmo, ook onder inwoners die de betreffende ondersteuning in beginsel zelf zouden kunnen bekostigen. De druk op de Wmo-uitgaven blijft hierdoor hoog, mede in samenhang met de demografische ontwikkeling als gevolg van de dubbele vergrijzing.

Hoewel de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor HbH wederom is uitgesteld, zoeken we wel naar andere maatregelen om de kosten beheersbaar kunnen houden. Zo bekijken we o.a. of het normenkader, dat wordt gehanteerd ter bepaling van het aantal benodigde uren en taken, kan worden aangepast.

Bibliotheekbeleid

De gemeenten Beekdaelen, Landgraaf en bibliotheek Landgraaf-Beekdaelen hebben samen een Meerjarenplan 2025-2028, een uitvoeringsplan en een meerjarenbegroting opgesteld, vooruitlopend op de wijziging in 2026 van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen. In september 2025 heeft de raad dit beleid vastgesteld. Beide gemeenten en de bibliotheek leggen hun samenwerkingsafspraken vast in een Samenwerkingsconvenant.

Samenwerking Jeugdhulpregio Zuid-Limburg

In 2024 heeft adviesbureau F-Fort een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar de samenwerking tussen de 16 gemeenten in de Jeugdhulpregio Zuid-Limburg. Op basis van dit adviesrapport is bestuurlijk een plan van aanpak vastgesteld om de samenwerking te optimaliseren.

In 2025 is gestart met de acties uit het plan van aanpak en daarmee de implementatie van de nieuwe governance-structuur. Inmiddels is een Regiomanager aangesteld en is de werving van vier nieuwe coördinatoren (Beleid, Inkoop, Toegangen en Bedrijfsvoering) voor het Regioteam in gang gezet. Daarnaast loopt er een communicatietraject om gemeenten en partners goed mee te nemen in de veranderingen.

Deze nieuwe structuur is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van beleid en uitvoering, met als doel goede en betaalbare jeugdhulp in Zuid-Limburg te waarborgen. Binnen de centrumregeling blijven we met deze implementatie vooralsnog binnen de gezamenlijke budgettaire kaders.

Wet Publieke Gezondheid (WPG)

Vanaf 2026 zijn gemeenten verplicht integraal lokaal beleid te ontwikkelen om suïcide te voorkomen (wijziging Wet publieke gezondheid in 2024). De 16 Zuid-Limburgse gemeenten bereiden op dit moment een regionale aanpak voor om de beperkte rijksmiddelen hiervoor zo efficiënt mogelijk in te zetten .

Het voorstel is te komen tot een slagvaardig actienetwerk - naar voorbeeld van het actienetwerk in Midden-Limburg - dat een vangnet vormt voor mensen met suïcidale gedachten en gedrag. Partijen in het netwerk weten straks: hoe het gesprek aan te gaan met mensen die denken aan zelfdoding, te signaleren en door te verwijzen. Deze aanpak is gebaseerd op een bewezen effectief preventiemodel, het European Alliance Against Depression (https://www.eaad.net/).

Sport- en beweegbeleid

In 2025 en 2026 wordt gewerkt aan het opstellen van integraal sport- en beweegbeleid om de gezondheid en vitaliteit van alle inwoners te bevorderen. Dit sluit aan op het verlengde projectplan Beweegdaelen 2020-2024 (verlengd t/m 31-12-2026) dat de basis vormt voor de diverse sport- en beweegactiviteiten in de gemeente.

Het nieuwe beleid vormt het kader voor de diverse sport- en beweegactiviteiten in de gemeente en haakt aan op thema's zoals het Sportakkoord 2.0, accommodatiebeleid en speelruimtebeleid maar ook op Meer bewegen voor Ouderen en valpreventie. Verder kunnen we met nieuw beleid inspelen op nieuwe ontwikkelingen zoals digitalisering van bewegen (apps) en veranderende sportbehoeften. Het biedt tevens ook de kans om een efficiëntieslag te maken, waarbij we kritisch kijken naar wat we als gemeente zelf kunnen uitvoeren en waar we beweegprofessionals voor nodig hebben.

Met het opstellen van het sport- en beweegbeleid werken we tevens aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), waaronder de thema’s Brede regeling Combinatiefunctionaris en Terugdringen Gezondheidsachterstanden.

Lokale Inclusie Agenda

In februari 2025 heeft de raad het initiatiefvoorstel van de VVD aangenomen en hiermee het college de opdracht gegeven om in de loop van 2025 naar de raad te komen met een Lokale Inclusie Agenda (LIA). Op dit moment wordt in kaart gebracht op welke onderdelen ten aanzien van inclusie we als gemeente al beleid hebben en/of activiteiten uitvoeren. Daarnaast wordt afstemming gezocht met belanghebbenden, stakeholders, professionals en ervaringsdeskundigen, waarbij rekening wordt gehouden met de in de opdracht genoemde uitgangspunten. Dit proces dient zorgvuldig vormgegeven te worden en kost tijd, wat betekent dat oplevering van de LIA mogelijk iets later (begin 2026) zal plaatsvinden.

Decentralisatie Beschermd Wonen

Het Rijk had aangekondigd dat per 1 januari 2024 voor Beschermd Wonen het woonplaatsbeginsel ingevoerd en doorgedecentraliseerd zou worden. De middelen zouden worden herverdeeld onder alle gemeenten. Deze doordecentralisatie is diverse keren uitgesteld. Dat betekent dat de herverdeling van financiële middelen van Beschermd Wonen tussen de regio's ook is uitgesteld. Voor onze regio is dit financieel gunstig aangezien wij als regio historisch gezien een hoog budget ontvangen. Regionaal is besloten dit overschot in te zetten voor extra preventieve maatregelen en mogelijke extra kosten voor het realiseren van voorzieningen voor de doelgroep Opvang en Beschermd Wonen. Aan deze situatie verandert niets in 2026.

4.3.2 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd in deze begroting

Uitrol pilot straatcoaches

Met de inzet van straatcoaches wordt preventief en repressief ingezet op jeugd(overlast) en locaties waarover overlastmeldingen worden gedaan. Jaarlijks ontvangen de gemeente en politie een groot aantal meldingen over jeugdoverlast. Door straatcoaches hierop in te zetten vindt een efficiënte en effectieve aanpak plaats en wordt tegemoet gekomen aan de vraag vanuit burgers om iets aan de overlast die zij als probleem ervaren te doen. Op basis van de positieve evaluatie van de pilot wordt voorgesteld de inzet van straatcoaches structureel in te bedden, waarbij zij tevens worden ingezet op de aanpak van vuurwerkoverlast in de maand december. De kosten bedragen € 106.000 per jaar vanaf 2026.

4.3.3 Ontwikkelingen waarvoor de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Scholen Puth en Nuth

De businesscase voor nieuwbouw van de school in Puth staat in het IHP Onderwijs opgenomen voor het jaar 2026. In 2024 zijn we begonnen met het locatieonderzoek voor een school met kinddiensten in Puth. In 2025 vonden enkele verdiepende onderzoeken plaats om de businesscase te kunnen opstellen. In 2026 zal de locatie definitief bekend zijn en dient er verdere uitwerking plaats te vinden voor het kindcentrum. De verwachting is dat uitvoering zal plaatsvinden in 2027-2028.

Om de voorbereiding van deze huisvestingsopgave te kunnen bekostigen wordt in deze begroting een voorbereidingskrediet gevraagd van € 120.000. Nadere informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 5.3.2 van deze begroting.

De businesscase voor nieuwbouw van de school in Nuth staat opgenomen voor het jaar 2029. Er zal ook hier een locatieonderzoek plaatsvinden. De verwachting is dat vanaf 2030 kosten gemaakt worden in de voorbereidingsfase, waarna aan uw raad een separaat krediet gevraagd wordt voor de uitvoering.

Uitvoeren accommodatiebeleid (o.a. Park de Oirsprong)

Opstellen uitvoeringsnota accommodatiebeleid
Met het vaststellen van het strategisch accommodatiebeleid heeft de gemeente Beekdaelen een kader om de komende jaren met haar verenigingsleven te werken aan een duurzame vastgoedportefeuille, die bijdraagt aan een sterk verenigingsleven. Het opstellen van het uitvoeringsrapport behoort tot de eerste fase van realisatie dat naar verwachting in de 2e helft van 2025 gereed zal zijn. Hierbij zal ook bekeken worden welke structurele MJOP gelden naar verwachting vrijvallen om de gevraagde acties per cluster te realiseren.

Racketsport accommodatie Park de Oirsprong
Het omvormen van het huidige Park de Oirsprong tot Ontmoetingspark de Oirsprong wordt gezien als een grote kans om bewegen, ontmoeten en verbinden op een zichtlocatie te laten plaatsvinden. Een belangrijk uitgangspunt om dit te kunnen realiseren is het besluit om TC Oirsbeek als bovenlokale locatie voor tennis te kiezen. In nauwe samenwerking met het Kernteam Park de Oirsprong heeft een verkenning van mogelijke locaties op het park plaatsgevonden. Hierbij weegt vanuit sociaal oogpunt zwaar, dat het huidige clubhuis van VV Alfasport, met uitbreiding van kleedlokalen, geschikt gemaakt wordt voor gezamenlijk gebruik, organisatorische samenwerking en programmering voor andere doelgroepen. Hierbij wordt ook de verhuizing van Schutterij Oirsbeek meegenomen.

Momenteel wordt de financiële haalbaarheid onderzocht van het realiseren van een nieuw tennispark Beekdaelen-Noord, TC Oirsbeek gefuseerd met TC Merkelbeek, in combinatie met uitbreiding van het clubhuis van VV Alfasport voor gezamenlijk gebruik en uitbreiding van de programmering. Eén en ander wordt vervat in een apart raadsvoorstel.

Het indicatieve bedrag dat is gemoeid met de investering in de racketsportaccommodatie Park de Oirsprong bedraagt € 3,1 miljoen. Rekening houdend met subsidies bedragen de jaarlijkse kapitaallasten globaal € 160.000. Samen met de verwachte kosten voor het onderhoud bedragen de jaarlijkse kosten € 175.000.

Zoals in het accommodatiebeleid verwoord is het de bedoeling de uitvoeringskosten van het accommodatiebeleid primair binnen het huidige financiële kader wordt uitgevoerd. Indien de raad instemt met het separate voorstel dan worden de kosten gedekt door inzet van de middelen die kunnen worden bespaard doordat in het huidige meerjarig onderhoudsplan gebouwen nog gemeentelijke gebouwen zitten die op termijn zullen worden afgestoten. Voor de betreffende bezuiniging wordt kortheidshalve verwezen naar hoofdstuk 5.3.4 van deze begroting.

Verkoop Sporthal de Keelkamp aan GITEK Sport BV en verbouwing tot gymzaal
De haalbaarheid van het verkopen en realiseren van een gymzaal in Sporthal de Keelkamp is concreet onderzocht. Aangezien er de komende jaren diverse ontwikkelingen geprogrammeerd staan voor de kernen Nuth en Wijnandsrade wordt onderzocht of de binnensport integraal onderdeel kan uitmaken van deze ontwikkelingen, daar waar gedeeltelijke ontvlechting van de huidige binnensportlocatie nogal ingewikkeld is gebleken.

Beheer binnensport accommodaties
In het strategisch accommodatiebeleid is het beleggen van het beheer van de diverse gymzalen en sporthal bij één partij als doel benoemd. Hierover vinden momenteel de eerste verkennende gesprekken plaats gericht op een eenduidige afspraak gemeente-breed.

4.3.4 Bezuinigingsmogelijkheden

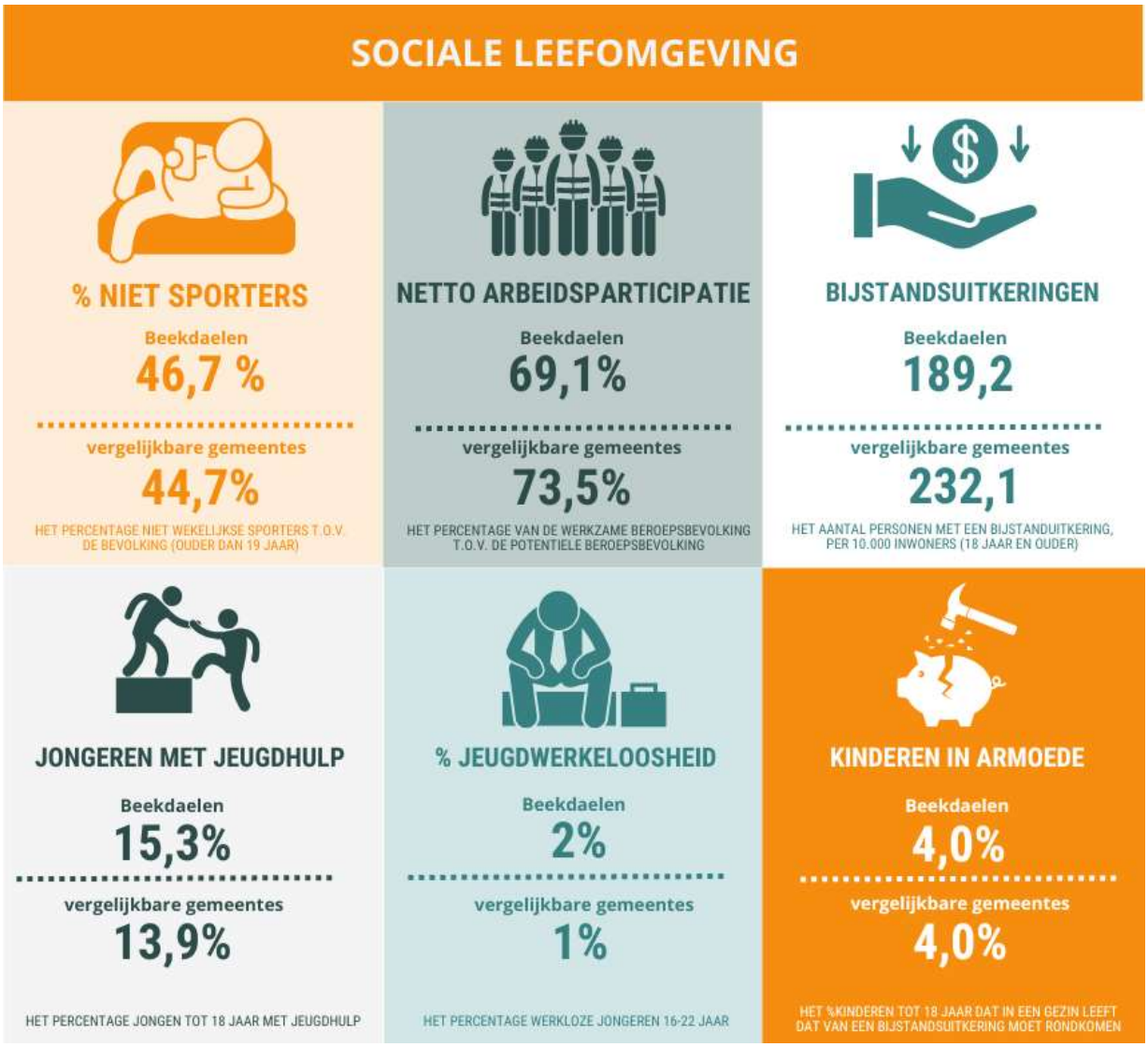
Uitvoeringskosten participatiewet

De gemeente Beekdaelen heeft samen met de gemeenten Voerendaal en Simpelveld diverse taken en bevoegdheden op het gebied van de Participatiewet uitbesteed aan ISD Kompas. Op 15 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten te onderzoeken of het eventueel in eigen beheer uitvoeren van de aan ISD Kompas opgedragen taken structurele besparingen kan opleveren ten opzichte van voortzetting van deelname aan ISD Kompas. Daarbij wordt tevens gekeken naar de kwaliteit en integraliteit van de dienstverlening.

Op verzoek van de raad is getracht de gemeenten Voerendaal en Simpelveld actief bij dit onderzoek te betrekken. Beide gemeenten hebben echter in een gezamenlijke reactie aangegeven niet deel te nemen aan het onderzoek. Wel hebben zij zich bereid verklaard om, binnen hun mogelijkheden en expertise, gerichte vragen van het onderzoeksbureau te beantwoorden.

Het onderzoek start in het vierde kwartaal van 2025. Conform uw verzoek zullen de gemeenten Voerendaal en Simpelveld actief worden meegenomen in het onderzoeksproces. De uitkomsten van het onderzoek, inclusief de mogelijke financiële, personele en organisatorische consequenties, zullen naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 worden voorgelegd aan uw raad in de vorm van een afzonderlijk voorstel.

4.4 Het programma in beeld

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

4.5 Wat gaat het programma kosten?

Sociale leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
lasten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	-1.048	-870	-812	-835
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.054	-2.054	-2.054	-2.054
5.1 sportbeleid en activering	-930	-669	-669	-669
5.2 sportaccommodaties	-3.578	-3.518	-3.372	-3.351
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie	-360	-360	-360	-360
5.4 musea	-38	-38	-38	-38
5.5 cultureel erfgoed	-40	-40	-40	-40
5.6 media	-1.022	-916	-917	-918
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	-5.223	-5.124	-5.123	-5.128
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-565	-565	-565	-565
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-988	-988	-988	-988
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-70	-70	-70	-70
6.3 inkomensregelingen	-12.564	-12.564	-12.564	-12.564
6.4 wsw en beschut werk	-4.947	-4.852	-4.812	-4.807
6.5 arbeidsparticipatie	-1.071	-1.071	-1.071	-1.071
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.052	-1.052	-1.052	-1.052
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	-6.070	-5.820	-5.820	-5.820
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.644	-1.644	-1.644	-1.644
6.713 dagbesteding (WMO)	-806	-806	-806	-806
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)	-100	-100	-100	-100
6.751 jeugdhulp ambulant lokaal	-148	-148	-148	-148
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	-7.829	-7.829	-7.769	-7.769
6.753 jeugdhulp ambulant landelijk	-135	-135	-135	-135
6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal	-175	-175	-175	-175
6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.719	-3.719	-3.719	-3.719
6.763 jeugdhulp met verblijf landelijk	-230	-230	-230	-230
6.792 PGB jeugd	-276	-276	-276	-276
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-51	-51	-51	-51
6.821 jeugdbescherming	-478	-478	-479	-479
6.822 jeugdreclassering	-37	-37	-37	-37
6.91 coördinatie en beleid WMO	-1.005	-1.005	-1.005	-1.005
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	-1.361	-1.361	-1.361	-1.361
7.1 volksgezondheid	-2.941	-2.804	-2.796	-2.795
totale lasten	-62.556	-61.369	-61.059	-61.060
baten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	162	162	162	162
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	666	666	666	666
5.1 sportbeleid en activering	261	-	-	-
5.2 sportaccommodaties	360	360	360	360
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie				
5.4 musea				
5.5 cultureel erfgoed				
5.6 media	61	61	61	61
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	492	381	381	381
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO				
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd				

Sociale leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal				
6.3 inkomensregelingen	8.162	8.162	8.162	8.162
6.4 wsw en beschut werk				
6.5 arbeidsparticipatie	725	725	725	725
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	21	21	21	21
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	600	600	600	600
6.712 Begeleiding (WMO)				
6.713 dagbesteding (WMO)				
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0
6.751 jeugdhulp ambulant lokaal				
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	-	-	558	561
6.753 jeugdhulp ambulant landelijk				
6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal				
6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal				
6.761 jeugdhulp met verblijf landelijk				
6.792 PGB jeugd				
6.811 beschermd wonen				
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.821 jeugdbescherming				
6.822 jeugdreclassering				
6.91 coördinatie en beleid WMO				
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	90	90	90	90
7.1 volksgezondheid	157	8	8	8
totale baten	11.757	11.464	12.533	12.651
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-50.799	-49.906	-48.526	-48.409
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-173	-173	-	-
0.10 Onttrekking reserves	1.698	1.480	1.138	1.129
Saldo resultaatbestemming	1.525	1.306	1.138	1.129
Resultaat programma	-49.274	-48.599	-47.387	-47.280

5. Programma 3 | Fysieke leefomgeving

5.1 Inleiding

Wonen en herstructurering

Beekdaelen is niet zomaar een plek, het is ons thuis. Een thuis is meer dan een dak boven ons hoofd. Het is een plek waar je jezelf kunt zijn en die moet passen bij de levensfase waarin jij je bevindt. Om dat waar te kunnen maken is het belangrijk dat ook in de toekomst in onze gemeente een breed en divers aanbod van woningen bestaat, dat aansluit op de wensen en behoeften van mensen die hier (willen) wonen. De bestaande en nieuwe uitdagingen in de regionale woningmarkt (op het gebied van herstructurering, nieuwbouw, leefbaarheid, duurzaamheid) vragen om een versterking van het organiserend vermogen (van woningcorporaties, marktpartijen en gemeenten) om projecten tot uitvoering te brengen. Op basis van het woonbehoefteonderzoek (STEC), waar in 2024 een update voor is uitgevoerd en de gesloten woondeal willen wij ons inzetten voor meer tempo maken met het bouwen van woningen, die aansluiten bij de vraag – kwalitatief en kwantitatief - van o.a. jongeren, gezinnen en ouderen.

De Woondeal is in maart 2023 ondertekend en gemeente Beekdaelen zet zich in voor de realisatie van 900 woningen als gemeentelijk aandeel in de regionale opgave. De Regionale en Lokale Woonvisies Beekdaelen 2023-2028 zijn in mei 2023 vastgesteld. De woonvisie is gericht op thema’s als leefbaarheid, bouwopgave, betaalbaarheid, wonen met zorg, duurzaamheid en urgente aandachtsgroepen. De afgelopen jaren zijn grote herstructureringsprojecten gestart via de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds.

De afgelopen jaren is woningbouw weer een belangrijk thema geworden en neemt de druk om woningen te bouwen toe. Er zijn daardoor enkele tientallen woningen toegevoegd door woningbouwprojecten van de gemeente en particuliere initiatieven. Ook zijn er enkele tientallen woningen vergund die momenteel of op korte termijn worden ontwikkeld.

Concreet zijn er een aantal grote woningbouwprojecten in Beekdaelen die ervoor moeten zorgen dat we de komende periode een grote slag slaan in het toevoegen van woningen. Deze ontwikkelingen vinden verspreid over de gemeente plaats in de relatief grote kernen Schimmert, Doenrade, Schinveld en Hulsberg. Daarnaast zijn er kleinere woningbouwprojecten vanuit de gemeente en vanuit particuliere initiatieven. De verwachting is dat er de komende drie jaar gestart wordt met de bouw van naar schatting ongeveer 400 woningen in de gemeente Beekdaelen. Er wordt ingeschat dat er in de twee daaropvolgende jaren gestart wordt met de bouw van nog eens ongeveer 200 woningen, in totaal zou er daarmee gestart worden met de bouw van ongeveer 600 woningen. Hiermee wordt voldaan aan een behoorlijk deel, namelijk 2/3de, van de woningbouwopgave zoals vastgelegd in de Woondeal van 2023. In de verdere toekomst zullen meer woningbouwprojecten opgestart en gefaciliteerd worden om volledig te voldoen aan de gemaakte afspraken in de Woondeal. Er is een ambtelijk onderzoek uitgevoerd naar de potentiële woningbouwlocaties in de gemeente Beekdaelen, hieruit blijkt dat het doel van 900 woningen ruimschoots haalbaar is binnen deze locaties. Dit onderzoek met aantallen en locaties is op 3 april 2025 gepresenteerd aan de raad in een besloten raadsbijeenkomst.

De regionale woon(zorg)visie zal in 2026 verder worden uitgewerkt op lokaal niveau. Hierbij zal het evenwicht tussen enerzijds de maatschappelijke verantwoordelijkheid van Beekdaelen ten aanzien van diverse doelgroepen en anderzijds de draagkracht van de gemeenschap worden gedefinieerd.

We maken in overleg met de woningcorporaties afspraken met o.a. als doel sociale en goedkope huurwoningen terecht te laten komen bij de inwoners voor wie die woningen bedoeld zijn. We geven de corporaties daarnaast meer ruimte om locaties te (her)ontwikkelen. De verruiming van de mogelijkheden voor de corporaties moet aansluiten bij de gemeentelijke ambities. Dit leggen we vast middels meerjarige prestatieafspraken.

Buitengebied en groenbeleid - natuur en landschap

De gemeente Beekdaelen vormt vanwege haar ligging letterlijk èn figuurlijk de groene verbinding tussen de stedelijke gebieden van Parkstad Limburg, de Westelijke Mijnstreek en het Heuvelland. Bestuurlijk en beleidsmatig zetten wij ons daarom nadrukkelijk in om voortdurend verbindingen te leggen tussen onder meer de tien gemeenten in Westelijk Zuid-Limburg en Stadsregio Parkstad Limburg.

Beekdaelen heeft een karakteristiek landschap en in de gemeente is veel cultuurhistorisch en hoog gewaardeerd erfgoed aanwezig. De verscheidenheid in het landschap maakt het aantrekkelijk voor zowel de eigen inwoners als voor de groeiende groep toeristen en recreanten.

De kwaliteiten van het landschap en het daarbijhorende verdienvermogen blijven evenwel niet vanzelf in stand. Daar zijn inspanning en samenwerking tussen private en publieke partijen in het landschap voor nodig. De agrarische sector speelt hierbij een belangrijke rol, evenals onder meer particuliere grondeigenaren, terreinbeherende organisaties en Waterschap Limburg.

Bij de verdere ontwikkeling van het landschap vormt het Landschapskader Beekdaelen handvatten als visie- en inspiratiedocument, welke ook de inhoudelijk lading vormt voor de Gemeentelijke Omgevingsvisie.
Steeds meer maatschappelijke opgaven zullen moeten landen in het landschap. Denk hierbij aan het voorkomen of verminderen van wateroverlast, het reduceren van stikstof, het verbeteren van natuurkwaliteit en het zorgen voor schoon grond- en oppervlaktewater, maar ook het optimaliseren van het recreatief “product” Zuid-Limburg en de woningbouwopgave (“Straatje Erbij”). Hierbij gaat het dus niet alleen om doelen waar het landelijk gebied baat bij heeft. Zeker waar het betreft de stikstofproblematiek ligt in het landelijk gebied de sleutel voor de oplossing van stagnerende ontwikkelingen in het bebouwd gebied.

Om dit evenwicht te bereiken is een gebalanceerde ruimtelijke ordening nodig. Daarbij zijn heldere keuzes nodig, onder meer via de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Evenwicht is nodig tussen behoud van het open en groene karakter van het buitengebied, natuur- en landschapswaarden, de recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap, een duurzame en gezonde bedrijfsvoering voor agrariërs, het voorkomen van leegstand van (agrarisch) vastgoed en invulling van maatschappelijke opgaven op het gebied van bijvoorbeeld water en energie. Ons hart voor het groene karakter van Beekdaelen zien we ook terug in de inrichting èn het behoud van het groene karakter van onze kernen. Via het programma ‘Beekdaelen b(l)oeit!’ worden onze inwoners hierbij betrokken. Daarnaast wordt in nieuw te ontwikkelen lokaties nadrukkelijk aandacht besteed aan de aspecten hittestress, water en groen.

Ruimte en mobiliteit

Het areaal aan openbare wegen, fiets- en voetpaden is voor onze gemeente met een oppervlakte van 7,8 ha relatief groot. Dat vraagt om een grote inzet van onze buitendienst. Inmiddels is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) in Beekdaelen vastgesteld en vindt uitvoering hiervan plaats waardoor de kwaliteit van de buitenruimte integraal wordt benaderd. Hiermee voldoen wij aan de kwaliteitseisen voor de openbare ruimte, rekening houdend met de gebruiksmogelijkheden, beeldkwaliteit, veiligheid en verzorgingsgraad en daarmee de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Daarbij willen wij zoveel mogelijk deelnemen aan initiatieven vanuit de wijken en dorpen (eigen kracht) en deze zoveel mogelijk ondersteunen.

We vinden het belangrijk om daar waar mogelijk te stimuleren dat onze inwoners voor korte afstanden, zoals verkeersbewegingen binnen de bebouwde kom, de auto laten staan. We hanteren als uitgangspunt dat de doorstroming voor het verkeer goed moet zijn op de hoofdroutes. In de overige straten willen we door snelheidsbeperking tot maximaal 30 km/u en door een passende inrichting de inwoners uitnodigen om vooral te gaan wandelen en fietsen. Dit maakt deel uit van het opgestelde uitvoeringsplan. Samen zorgen we ervoor dat onze straten, buurten en buitengebied veilig zijn en blijven. Dit doen we door met elkaar in gesprek te blijven over verkeersveiligheid en voortdurend op zoek te gaan naar duurzame oplossingen die bijdragen aan een leefbare en veilige woonomgeving.

In dat kader blijven wij ook aandacht eisen bij andere overheden voor de schadelijke gevolgen van vliegverkeer boven kernen in onze gemeente. We continueren onze verzoeken richting landelijke overheid om naar de toekomst toe rekening te houden en te bevorderen dat nieuwe ontwikkelingen niet tot voortzetting en zeker niet tot verdere aantasting van ons leefklimaat zullen leiden.

Wij zijn, samen met de gemeente Brunssum, met de staatssecretaris van Defensie en zijn ministerie enkele jaren in gesprek over een gezamenlijk aanpak in de volle breedte van het dossier. Uitgangspunt van deze gesprekken is dat er ruimte is voor wederzijds begrip en door verdieping in elkaars belangen tot oplossingen kan worden gekomen. Op 4 februari 2025 is het herzien raadskader AWACS vastgesteld. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat op 7 februari 2025 de drie hiervoor genoemde partijen afspraken hebben gemaakt, gericht op onder andere versterking van de brede welvaart gelet op het effect van het gebruik van de NAVO-basis op de leefomgeving. De afspraken zijn neergelegd in het document "afspraken op hoofdlijnen. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op een in te richten leefbaarheidsfonds en afspraken over ecologisch bosbeheer van de Schinveldse bossen. In het kader van de kwaliteitsverbetering van Schinveldse bossen is aandacht voor maatregelen die naast de verbetering van de bossen ook met zich meebrengen dat op termijn geen te hoge bomen zijn in het vliegpad van vliegtuigen die starten en landen vanuit de basis. Deze afspraken worden in 2026 verder uitgewerkt.

Klimaatadaptatie en circulaire economie

Klimaatverandering

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo krijgen we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte, waaronder riool- en watersysteem, de inrichting van wegen, gebouwen en groenvoorziening. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak 'Water in balans'. In Beekdaelen is specifiek het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 van kracht. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Circulariteit

In een circulaire economie stappen we af van de lijn 'produceren, consumeren en daarna weggooien'. Zo sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO2-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Voor ons huishoudelijk afval is het Grondstoffenplan 2022-2026 de leidraad.
Verder is er het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair 2024-2030. De regio Parkstad en de daarin samenwerkende gemeenten omarmen de landelijke doelstelling van het Rijk: Een volledig circulaire economie in 2050. In 2030 gebruiken we 50% minder mineralen, fossiele brandstoffen en metalen.

Circulariteit heeft invloed op alle beleidsvelden. Een kennisprogramma voor gemeentelijke medewerkers bevordert kennisvermeerdering op al die velden. De woningbouw, de rest van de gebouwde omgeving, een circulaire en regionale landbouwproductie en korte ketens in voedselproductie zijn belangrijke voorbeelden van beleidsvelden waar circulariteit invloed op heeft.

Economie en toerisme

Wij helpen de ondernemers het beste door hen ruimte voor ondernemen te bieden (vanuit een positieve grondhouding) en duidelijke kaders te stellen. We willen actieve contacten onderhouden met onze ondernemers. Dat vergt een proactieve en uitnodigende aanpak van onze bedrijfscontactfunctionarissen. In november 2025 wordt daarom voor het eerst het ondernemersgala georganiseerd.

Voor Beekdaelen zijn het beheer en de ontwikkeling van onze bedrijventerreinen, winkelclusters en vitale kernen van belang. Gelet hierop is onlangs een lokale economische visie vastgesteld, waarin we keuzes maken over welk soort bedrijvigheid/detailhandel in welk gebied gewenst is. Momenteel wordt er gewerkt een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2026 - 2030. Dit uitvoeringsprogramma vloeit voort uit de economische visie en moet eind 2025 zijn beslag krijgen.

Een van de belangrijkste acties voor de toekomst betreft bedrijventerrein De Horsel. Beekdaelen kiest voor een kwalitatieve impuls van dit terrein, met als doel een duurzame economische ontwikkeling. Dit betekent dat we bedrijven die niet passen in de kernen van Beekdaelen, zullen aanmoedigen om naar geschikte bedrijventerreinen te verhuizen. Op de vrijkomende locaties willen wij woningen realiseren, waarmee we zowel de economie als de leefbaarheid in de kernen versterken. Bij al deze ontwikkelingen staat het behoud van de groene corridor en de natuurlijke waarden van de gemeente voorop.

In onze winkelclusters stimuleren wij (innovatief) ondernemerschap en transformeren wij (voormalige) aanloopstraten zoals de Stationstraat in Nuth en de Beekstraat in Schinveld. Het investeren in de winkelstructuur en het faciliteren van (nieuw) ondernemerschap blijft, ook na de Regio Deals, van groot belang voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau. Wij streven naar een profiel van kwaliteit en kleinschaligheid voor recreatie in onze groene ruimte. In het kader van toerisme is de ambitie om Zuid-Limburg tot een Green Destination te ontwikkelen (visie Bestemming Zuid-Limburg 2030), waarbij de uitdaging voor de gemeenten er vooral in bestaat het aanbod te transformeren naar kwalitatief passende verblijfsaccommodaties met een verdienmodel, aandacht voor het beheersbaar maken van de recreatieve druk in kwetsbare gebieden in Zuid-Limburg en het duurzaam maken van de toeristisch recreatieve sector.

Vrijetijdseconomie
Uitgangspunt is de visie vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030. Beekdaelen zet zich in om een GREEN Destination te worden, waarbij toerisme en recreatie dienend zijn aan onze inwoners. Uitgangspunten van een GREEN Destination zijn o.a.: een stil, veilig en schoon leefmilieu, klimaatvriendelijk, behoud van natuur en landschap en van vergezichten, inwoners die trots zijn op de eigen regio en van de vrijetijdseconomie genieten, duurzame mobiliteit en een kleinschalige duurzame lokale vrijetijdseconomie met ondernemers die klimaatvriendelijk en duurzaam werken.

5.2 Wat willen we bereiken

Wij staan voor een gemeente die streeft naar een veerkrachtig groen- en cultuurrijk landschap, dat ruimte biedt om te werken, genieten en ondernemen, kortom om te leven. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We zetten ons in voor een woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van alle inwoners rekening houdend met de transformatieopgave en met de regionale en provinciale afspraken.

- We versterken het groene karakter van de gemeente.
  We behouden en versterken de landschappelijke kwaliteit, die als belangrijke kernwaarde van de gemeente Beekdaelen gezien moet worden.

- Een duurzame transitie van de landbouw is een grote maatschappelijke opgave voor Beekdaelen en essentieel om de unieke waarden van het landelijk gebied te behouden, te beheren en te ontwikkelen.

- Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners werken we in Beekdaelen aan de internationale en nationale duurzaamheidsdoelstellingen (Global Goals). We geven daarbij zelf het goede voorbeeld en vervullen een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

- We realiseren een gemeente met een duurzaam veilige inrichting van de infrastructuur, zowel voor auto, (elektrische) fiets en voetganger, waarbij leefbaarheid boven bereikbaarheid gaat.

5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

5.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Fysieke leefomgeving'

Algemene ontwikkelingen

Zoals reeds aangegeven is Beekdaelen niet zomaar een plek, het is ons thuis. Daarbij hoort ook dat we samen zorgdragen voor een veilige, schone en goede openbare ruimte. Inhoudelijk én financieel zien wij ons gesteld voor enorme uitdagingen om het gewenste niveau van beheer en onderhoud vast te kunnen houden. Wij realiseren ons dat de onuitgesproken wens is dat het niveau zelfs verbeterd wordt. Externe ontwikkelingen hebben elkaar in rap tempo opgevolgd in de afgelopen jaren. Door klimaatverandering hebben we op vele plekken in onze gemeente te maken met extra uitdagingen op het gebied van water. Door strengere regelgeving moet rekening worden gehouden met de impact van stikstof op natuurgebieden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kan -in de toekomst- leiden tot vertraging of aanpassing van bouwprojecten, infrastructurele plannen en economische activiteiten. Door geopolitieke ontwikkelingen worden we geconfronteerd met schaarste van materialen en daarmee hogere prijzen. Ook de stijgende energieprijzen en personeelstekort in de bouw- en groensector dragen bij aan meer dan trendmatige verhoging van kosten. Dit alles leidt tot minder (en soms zelfs geen) inschrijvingen op opdrachten die wij als lokale overheid uitzetten. Ook zien we dat prijzen die gevraagd worden voor werken hoger zijn dan het plafondbedrag dat wij ter beschikking hebben. Dit begint steeds meer te knellen, zowel financieel als in de uitvoering.

Het gewenste kwaliteitsniveau voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Beekdaelen is vastgesteld in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)-beleidskader 2022, dat weer verder is uitgewerkt in de IBOR-rehabilitatie in 2024. Mede op basis hiervan is een Meerjarig Infrastructuur Programma (MIP) 2024-2027 vastgesteld. Dit is een uitvoeringsprogramma, waarin vanuit het IBOR, maar ook uit andere beleidsdocumenten zoals het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027, integrale projecten zijn opgenomen. Dit MIP kent ruim tachtig projecten. Het MIP is, zoals afgesproken met de gemeenteraad, tussentijds (ambtelijk) geëvalueerd in het voorjaar van 2025 en in het najaar 2025 voor een deel geactualiseerd. Uit deze tussentijdse evaluatie en actualisatie komen projecten naar voren waarvoor extra middelen nodig zijn.

Leefbaarheidsfonds AWACS

Het ministerie van Defensie en de gemeenten Beekdaelen en Brunssum hebben op 7 februari 2025 een bestuurlijke overeenkomst gesloten met bijbehorende "Afspraken op hoofdlijnen". Onderdeel van deze overeenkomst is dat het ministerie een bedrag van vijf miljoen euro - gelijkelijk te verdelen over beide gemeenten - ter beschikking stelt voor een leefbaarheidsfonds AWACS.

Partijen streven ernaar dat het fonds zo doelmatig mogelijk wordt beheerd. Voorgenomen uitgaven behoren in alle gevallen te passen binnen het bestedingskader zoals dat is vastgelegd in de afspraken op hoofdlijnen. Bestedingsvoorstellen worden voorgelegd aan het bestuurlijk overleg AWACS (met hierin vertegenwoordigd de betrokken partijen) die voorstellen kan goedkeuren. Om een zo gericht mogelijke besteding van de middelen te waarborgen en de beheerlast te beperken wordt het fonds niet opengesteld voor externe aanvragers (inwoners of organisaties).

Het ministerie van Defensie zal een (geoormerkt) bedrag van 2,5 miljoen aan elk van de beide gemeente beschikbaar stellen. In het op 4 februari 2025 aangepaste raadskader AWACS heeft de raad bepaald (onder onderdeel f.) dat de gelden die de gemeente ontvangt ter compensatie van overlast worden besteed aan leefbaarheid. Aan de gemeenteraden is toegezegd dat zij zullen worden betrokken bij de te maken afwegingen ten aanzien van de inzet van middelen uit het leefbaarheidsfonds. Door de wijze waarop dit met partijen is afgesproken door middel van een bestuurlijk overleg wil dit niet zeggen dat de gemeenteraad formeel zeggenschap heeft over de aanwending van het fonds.

De gemeenteraad van Beekdaelen zal (net als de gemeenteraad van Brunssum) afzonderlijk een voorziening "leefbaarheidsfonds AWACS" in moeten stellen. Het is wenselijk en noodzakelijk om dat bij de behandeling van de gemeentebegroting 2026 te doen. Daarmee wordt namelijk de formele start van het leefbaarheidsfonds per 1 januari 2026 mogelijk gemaakt. Bovendien zijn de gemeenten op deze manier voorbereid op de ontvangst van de middelen later in 2025.

Met de partijen is afgesproken dat het financiële verloop van de aanwendingen en toevoegingen wordt gepresenteerd in de jaarstukken van de gemeenten. Bij het desbetreffende programma in de jaarstukken is ruimte voor een beknopte inhoudelijk toelichting. Na vaststelling van de jaarstukken worden de bestedingen in het voorbije jaar ook besproken en verantwoord in het bestuurlijk overleg.

Daarbij zijn nog de volgende (uit)voeringafspraken gemaakt. De afweging over gewenste investering vanuit het leefbaarheidsfonds is in beginsel aan de afzonderlijke gemeenten. Voorgenomen uitgaven dienen te passen binnen het bestedingskader. Om te voorkomen dat hier achteraf discussie over kan ontstaan leggen de gemeenten geplande bestedingen vooraf aan het ministerie van Defensie voor. Mochten er bij het ministerie twijfels bestaan over de passendheid van voorgenomen uitgaven dan treden de partijen daar nader over in overleg. Het halfjaarlijkse bestuurlijke overleg biedt gelegenheid daartoe. Het ministerie van Defensie spant zich in om afspraken over aanvullende financiering vanuit andere departementen mogelijk te maken. Na ontvangst van dergelijke aanvullende financiering kunnen de betrokken departementen rechtstreeks deelnemen aan het overleg over de bestedingen, of zich hierbij laten vertegenwoordigen door het ministerie van Defensie.

Het college overweegt om in ieder geval delen van de revitalisering/masterplan van de kern Schinveld te kunnen realiseren met een bijdrage uit het fonds. Verder zijn opties om ook de ontwikkeling van de schoolvoorziening Merkelbeek in het kader van de gebiedsontwikkeling kern Merkelbeek en de onderzoeken die er zijn met betrekking tot grens overstijgende energie met Duits buurgemeenten in het licht van een eventuele bijdrage uit dit fonds te

beoordelen. Deze laatste twee "projecten" zitten echter nog in een premature fase, er is in ieder geval geen projectbegroting. Ten aanzien van de centrumontwikkeling Schinveld zijn de na te streven ontwikkelingen concreter en wordt een bijdrage uit een leefbaarheidsfonds tot nu toe steeds aangegeven met een PM-post.

5.3.2 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting

Uitvoeringskosten economie

Ten behoeve van het taakveld economie worden met het oog op de economische ontwikkeling van Beekdaelen diverse jaarlijks terugkerende activiteiten uitgevoerd. Het is wenselijk om hiervoor structurele middelen ter beschikking te stellen. Deze middelen zijn bestemd voor het voortzetten van de succesvolle samenwerking met Stichting Streetwise om ondernemerschap in Beekdaelen te versterken; het deelnemen aan beurzen zoals de Provada en de Expo Real en het aandacht geven aan de Dag van de Ondernemer. Dit landelijke initiatief sluit aan bij de Economische Visie 2025-2040 en het coalitieakkoord.

Voorbereidingskosten kindcentrum Puth

In het onderwijshuivestingsplan onderwijs Beekdaelen staat de businesscase Puth opgenomen. In 2024 is begonnen met het locatieonderzoek voor een school met kinddiensten in Puth. Inmiddels vinden er enkele verdiepende onderzoeken plaats alvorens er een businesscase opgesteld kan worden voor de keuze van een locatie. Om de voorbereiding van deze huisvestingsopgave te kunnen bekostigen wordt, zoals in de kadernota aangekondigd, € 120.000 in de begroting opgenomen vanuit de reserve onderwijshuisvesting.

Werkkrediet ontwikkelen woningbouwlocaties

Wij hebben de ambitie om de woningbouwproductie te versnellen en hiermee een bijdrage te leveren aan het uitvoeren van de Woondeal. Diverse locaties zijn in beeld voor (her)ontwikkeling ten behoeve van woningbouw, zoals bijvoorbeeld de Altaarstraat Schinnen en Doenrade Zuid. Voordat deze projecten daadwerkelijk in uitvoering kunnen worden genomen, is het noodzakelijk om investeringen te doen in de voorbereidende fase, zoals haalbaarheidsstudies, stedenbouwkundige verkenningen, bodemonderzoek, participatieprocessen en ambtelijke inzet.

Wij vragen de raad in de begroting 2026 om een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen aan voorbereidingskredieten. Dekking kan plaatsvinden via de reserve nog te bestemmen. De kosten van de voorbereidingsfase worden in principe bij positieve uitkomst van de planontwikkeling verrekend met de grondexploitatie of verhaald via anterieure overeenkomsten.

5.3.3 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Gemeenschapshuis Sweikhuizen

Op 11 juni 2024 heeft de gemeenteraad besloten om een voorbereidingskrediet te voteren ten behoeve van het in procedure brengen van een omgevingsplanwijziging. Het doel is om om op een stedenbouwkundige verantwoorde wijze, passend binnen de kern Sweikhuizen, woonfuncties te ontwikkelen in combinatie met maatschappelijke ontmoetingsruimte mogelijk te maken tpv het huidige Rector Raevenhuis.

Bij vaststelling van het omgevingsplan begin 2026 kan een verdere doorontwikkeling plaatsvinden van het plangebied met een ontmoetingsruimte. De stichtingskosten voor de ontmoetingsruimte worden geraamd op € 825.000,-. Afhankelijk van mogelijke co-financiering kan dit bedrag worden bijgesteld. Op dit moment is nog geen budget beschikbaar voor de stichtingskosten. Voor het bouwrijp maken van het terrein is een bedrag van € 204.000,- geraamd, die nu deel uitmaken van de stichtingskosten ontwikkelaar. Mogelijk dat de gemeente zelf het terrein bouwrijp maakt, voordat het op de markt wordt gebracht. Deze kosten kunnen dan gecompenseerd worden met de residuele waarde van de grond. Uw raad kan een separaat raadsvoorstel tegenmoet zien, waarin de benodigde middelen voor de stichtingskosten mogelijk gecombineerd met het bouwrijp maken worden gevraagd.

Meerjarig onderhoudsplan culturele kunstwerken in de openbare ruimte

Door opname in het IBOR-beleidsplan en het hieraan gekoppeld structureel budget in de programmabegroting is de instandhouding van de culturele kunst in de openbare ruimte (KIOR) vanaf 2026 geborgd (dit was oorspronkelijk 2025). Eerder is aangegeven dat structurele borging binnen de organisatie van het onderhoudsplan KIOR een nieuwe taak vergt van 0,2 fte en een structureel budget van € 18.000. Het absorberen binnen de bestaande bezetting heeft door enkele onvoorziene omstandigheden nog niet plaatsgevonden. De voorbereidingen lopen en dit zal dus vanaf 2026 ingevoerd worden.

Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid (D)MJOP)

In relatie tot het MJOP wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed; het zgn. DMJOP (duurzaamheidsmeerjaren onderhoudsplan). De verduurzamingsopgave komt voort uit regionale ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn en het nationaal klimaatakkoord om in 2050 aardgasvrij te zijn.

Uitbreiding standplaatsen woonwagens

Uit een globale raming (2022) is bekend, dat de kosten voor de aanleg van een nieuwe standplaats ongeveer € 80.000 kosten. Daar komen de planologische kosten nog bij. Dit betekent dat er globaal € 320.000 voor 4 standplaatsen nodig is. Op dit moment bevindt de zoektocht naar een geschikte locatie zich in de laatste fase. Wanneer deze bekend is, kan een meer precieze raming gemaakt worden van de benodigde investeringen.

Ontwikkelplan Nuth

Op 1 juli 2025 heeft de gemeenteraad besloten een nieuw gemeentehuis te bouwen op het Deweverplein en de omliggende openbare ruimte op te waarderen. Op 16 september 2025 heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met de denkrichting van het ontwikkelperspectief voor het dorpshart van Nuth. Nu wordt de herontwikkeling van de Bavo-kerk en de opwaardering van het historisch dorpshart verder uitgewerkt en wordt het gesprek aangegaan met partners, ondernemers en omwonenden over de overige onderdelen.

De gemeente is in overleg met het kerkbestuur, stichting Bibliotheek Landgraaf-Beekdaelen en Streetwise over de herbestemming van de Bavo-kerk. Onder begeleiding van HSN Architecten werken zij aan een passende en betaalbare opwaardering en inrichting van de Bavo-kerk. Er ligt inmiddels een eerste ontwerp en een globale kostenraming. Deze worden momenteel met de betrokken partijen besproken om het ontwerp verder te verfijnen. Voor de opwaardering van het historisch dorpshart zijn meerdere varianten opgesteld. Deze worden binnenkort besproken met ondernemers en omwonenden die actief zijn in het gebied.

Voor de overige onderdelen gaat de gemeente met de gemeenschap in gesprek om samen verdere invulling te geven aan het dorpshart van Nuth. Op basis daarvan worden er ook voor deze onderdelen concrete voorstellen uitgewerkt.

Gebiedsontwikkeling Doenrade

De gemeente Beekdaelen werkt aan de herontwikkeling van de voormalige voetbalaccommodatie in Doenrade. In 2024 werd een eerste plan gepresenteerd waarin woningbouw centraal stond. Dit stuitte op aanzienlijke weerstand van omwonenden, met name vanwege de verkeersontsluiting via de Valderensweg en de beperkte meerwaarde voor het dorp.

Het college is gevraagd om nogmaals in het gesprek te gaan met de inwoners van Doenrade en hier is gehoor aan gegeven. Nogmaals in gesprek gaan over een ontsluiting via de showroom langs provinciale weg heeft geen meerwaarde en daarom heeft het college een alternatief plan opgesteld. In het aangepaste plan is gekozen voor een ontsluiting via de Provincialeweg ter plaatse van de stoplichten. Hierdoor is er meer ruimte voor groen, een dorpspark en landschappelijke inpassing. Er wordt ruimte geboden aan ca. 110 woningen (mix van sociale huur, betaalbare koop en vrije sector) met een sterke nadruk op leefbaarheid en dorpsidentiteit.

Parallel aan dit traject is Aldi met het verzoek gekomen zich te vestigen op bedrijfslocatie De Uiver, tegenover de beoogde woonwijk. Het college overweegt om hier medewerking aan te verlenen onder voorwaarden. Aangezien deze ontwikkeling impact heeft de kern Doenrade is besloten om de gebiedsontwikkeling integraal te benaderen.

Voor de verdere uitwerking van dit traject wordt een voorbereidingskrediet van € 150.000 gevraagd. Dit bedrag is nodig voor o.a. het opstellen van een grondexploitatieplan, financiële onderbouwing en risicoanalyse, noodzakelijke milieu- en verkeersonderzoeken, de aanpassing van het Omgevingsplan en het voortzetten van de omgevingsdialoog.

Gebiedsontwikkeling Maatschappelijk hart Merkelbeek

De gemeente Beekdaelen werkt samen met schoolbestuur Movare aan de realisatie van een nieuw Integraal Kindcentrum (IKC) in de kern Merkelbeek. Hiervoor is een ontwikkelperspectief opgesteld en heeft de gemeenteraad een opstartkrediet beschikbaar gesteld.

Op dit moment werkt de gemeente het ontwikkelperspectief verder uit. Zo worden samen met Movare het ontwerp en de inrichting van het IKC nader vormgegeven. Daarnaast is de gemeente in gesprek met de schutterij over een mogelijke verplaatsing naar het maatschappelijk hart, met de imker over verplaatsing van de activiteiten binnen het maatschappelijk hart en met stichting BMV de Henkhof over de optimalisatie van de exploitatie.

Parallel hieraan loopt de ruimtelijke procedure voor de wijziging van het tijdelijk Omgevingsplan. De ruimtelijke onderbouwing en (milieu)technische onderzoeken zijn inmiddels in voorbereiding. De verwachting is dat het ontwerp Omgevingsplan eind 2025 ter inzage wordt gelegd, waarna het begin 2026 ter besluitvorming aan de raad kan worden voorgelegd.

Binnenkort start ook de technische uitwerking. Samen met inwoners en toekomstige gebruikers wordt het ontwikkelperspectief verder geconcretiseerd. Het uitgangspunt blijft dat het nieuwe IKC na de zomervakantie van 2027 in gebruik kan worden genomen.

Mobiliteitsplan 2026-2030

Op basis van het vastgestelde mobiliteitsplan Beekdaelen volgt in het derde kwartaal van 2025 het laatste uitvoeringsprogramma. De totaal benodigde extra middelen om dit plan uit te kunnen voeren, zijn voor de komende vier jaren € 10.700,- in 2026, oplopend naar € 71.600,- in 2029.

Op basis van het afwaarderen van wegen naar 30 en 60 km/u en de risicoscan worden onveilige locaties, wegvakken en risico's verbeterd. Het uitvoeringsprogramma 2026-2030 is het laatste programma met grote investeringen en aanpassingen. Na 2030 zijn risicolocaties aangepakt en zijn alle wegen afgewaardeerd met een nieuwe inrichting of met verkeersmaatregelen, met uitzondering van de Keijkuilerweg. De periode na 2030 bestaat dan alleen uit kleinschalig maatwerk in de kernen.

De volgende projecten zijn voor 2026 geprioriteerd: afwaarderen Wijnandsraderweg, Kersboomkensweg, aanleg veilige wandelvoorziening Ommetje Wijnandsrade -Swier en afwaarderen van de Pastorijstraat.

De Nationale Bewegwijzeringsdienst (NBd) heeft de regie en afstemming over de landelijke bewegwijzering voor gemotoriseerd en fietsverkeer, de blauwe en rode bewegwijzeringsborden. Deze taak is vastgelegd in de Wegenverkeerswet. De gemeente Beekdaelen heeft ongeveer een tachtig objecten in eigendom en beheer en heeft achterstallig onderhoud aan deze bewegwijzeringsborden. Verder moeten een aantal borden worden gewijzigd ten gevolge van de aanleg van de buitenring. Door een dienstverleningsovereenkomst af te sluiten kan de gemeente Beekdaelen het achterstallig onderhoud oppakken en de noodzakelijke wijzigingen vanaf 2026 uitvoeren.

Het raadsvoorstel dat verband houdt met het mobiliteitsplan is geagendeerd voor de raadsvergadering van 21 oktober 2025.

Aanleg parkeerplaatsen Quabeeksweg 1 Bingelrade

Voor de raadsvergadering van 21 oktober 2025 is een raadsvoorstel geagendeerd dat gaat over de aanleg van parkeerplaatsen op de locatie Quabeeksweg 1 te Bingelrade. De parkeerdruk is op piekmomenten zodanig groot dat er behoefte is aan uitbreiding van autoparkeerplaatsen. De huidige fietsparkeerplaatsen zijn aan uitbreiding toe om bezoekers de mogelijkheid te bieden hun fiets veilig en in het zicht vanaf het terras van de Hedelfinger te kunnen stallen. Het raadsvoorstel heeft betrekking op de uitbreiding van deze twee typen parkeerplaatsen.

Intensiveren ongediertebestrijding

De gemeenteraad heeft het college verzocht om te bekijken welke rol de gemeente moet nemen bij overlast veroorzaakt door de Aziatische hoornaar. Sinds 2021 is op landelijk niveau besloten om niet meer in te zetten op uitroeiing, omdat dit niet haalbaar bleek gezien de snelle verspreiding. De provincies hebben sindsdien een rol gekregen in de beheersing en bestrijding van gevaarlijke nesten. Deze provinciale rol is inmiddels door de Provincie Limburg afgebouwd (in lijn met ontwikkelingen in andere provincies). De rol van de gemeenten moet daardoor herijkt worden. Specifiek voor Beekdaelen wordt nu bekeken in welke mate de gemeente verantwoordelijkheid kan en (financieel) wil nemen bij het verwijderen van nesten. Samenwerking met andere gemeenten wordt daarbij nadrukkelijk bekeken, net als samenwerking met relevante partijen zoals imkerijen.

Naast een raadsvoorstel inzake de Aziatische hoornaar, ziet de gemeente noodzaak om te bekijken in welke mate er een intensivering van de bestrijding van ratten moet plaatsvinden. Overlast van ratten kent verschillende oorzaken, waarbij er vaak sprake is van ongewenste situaties bij particulieren. Dit probleem kan op enkele plekken in de gemeente het particuliere domein overstijgen en daarmee leiden tot een maatschappelijk probleem. De rol van de gemeente, zowel qua mogelijkheden wat betreft de handhaving, als financieel, wordt op dit moment bekeken. Mogelijk volgt hierover een separaat raadsvoorstel.

Beperkte ondersteuning beheer parochiële kerkhoven

Zoals aangegeven in paragraaf 2.3 zijn er extra middelen nodig voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit betreft echter een relatief klein aandeel van het aantal begraafplaatsen in Beekdaelen. De meeste begraafplaatsen zijn parochiële kerkhoven, waar dan ook de verantwoordelijk ligt voor het beheer en onderhoud hiervan. De gemeenteraad heeft het college verzocht om te bekijken of de gemeente een beperkte mate van ondersteuning bij dit beheer en onderhoud kan leveren. Een eerste verkenning met de kerkbesturen hierover heeft reeds plaatsgevonden. De uitwerking hiervan in een raadsvoorstel volgt zodra het proces is afgerond.

5.3.4 Bezuinigingsmogelijkheden

Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau

Op een aantal plekken in de gemeente wordt het onderhoud van terreinmeubilair uitgevoerd op B- niveau. Er kan voor worden gekozen om het onderhoudsniveau te verlagen tot C-niveau. Bij de bepaling van de omvang van de besparing zijn ook de straatnaamborden en verkeersborden meegenomen.

Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden

Op diverse terreinen die provinciaal eigendom zijn wordt onderhoud gepleegd voor kosten van de gemeente. Deze maatregel voorziet erin dat dit onderhoud niet langer door de gemeente wordt uitgevoerd.

Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente

In het DMJOP wordt een aantal duurzaamheidsmaatregelen gepland die worden toegepast op gemeentelijke gebouwen. Die investeringen leiden veelal ook tot energiebesparingen.

In 2026 zal middels het DMJOP inzichtelijk zijn welke maatregelen er aan de gemeentelijke gebouwen verricht moeten worden om te verduurzamen en welke investeringen en besparingen deze met zich meebrengen. Op het moment is met bijna alle huurders van de gemeentelijke panden contractueel afgesproken dat gas, water en licht door de huurder wordt betaald.

Om de besparingsmaatregel door te voeren en daarmee de gas, water en licht rekening door de gemeente te laten betalen en daarna door te verrekenen aan de huurder zullen de contracten aangepast moeten worden. Dit kan door contracten open te breken of op een natuurlijk vernieuwingsmoment andere afspraken te maken. Beide opties kosten veel tijd waarbij nu onvoldoende zicht is op de mate van besparingen die we hiermee kunnen verwachten. Gelet op de stijging van de energietarieven is een winstwaarschuwing dan ook hier op zijn plaats.

Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen in het duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen (DMJOP)

In het DMJOP zijn de duurzaamheidsmaatregelen opgenomen die de gemeente wilt gaat realiseren in haar gemeentelijke gebouwen. In het DMJOP staan ook gemeentelijke gebouwen die (op termijn) zullen worden afgestoten.

Het DMJOP wordt momenteel voor de gemeentelijke gebouwen opgesteld die wij gaan behouden en verduurzamen. In 2026 zal het definitieve DMJOP met financiële vraag voor verduurzaming van de gebouwen worden voorgelegd aan de raad.

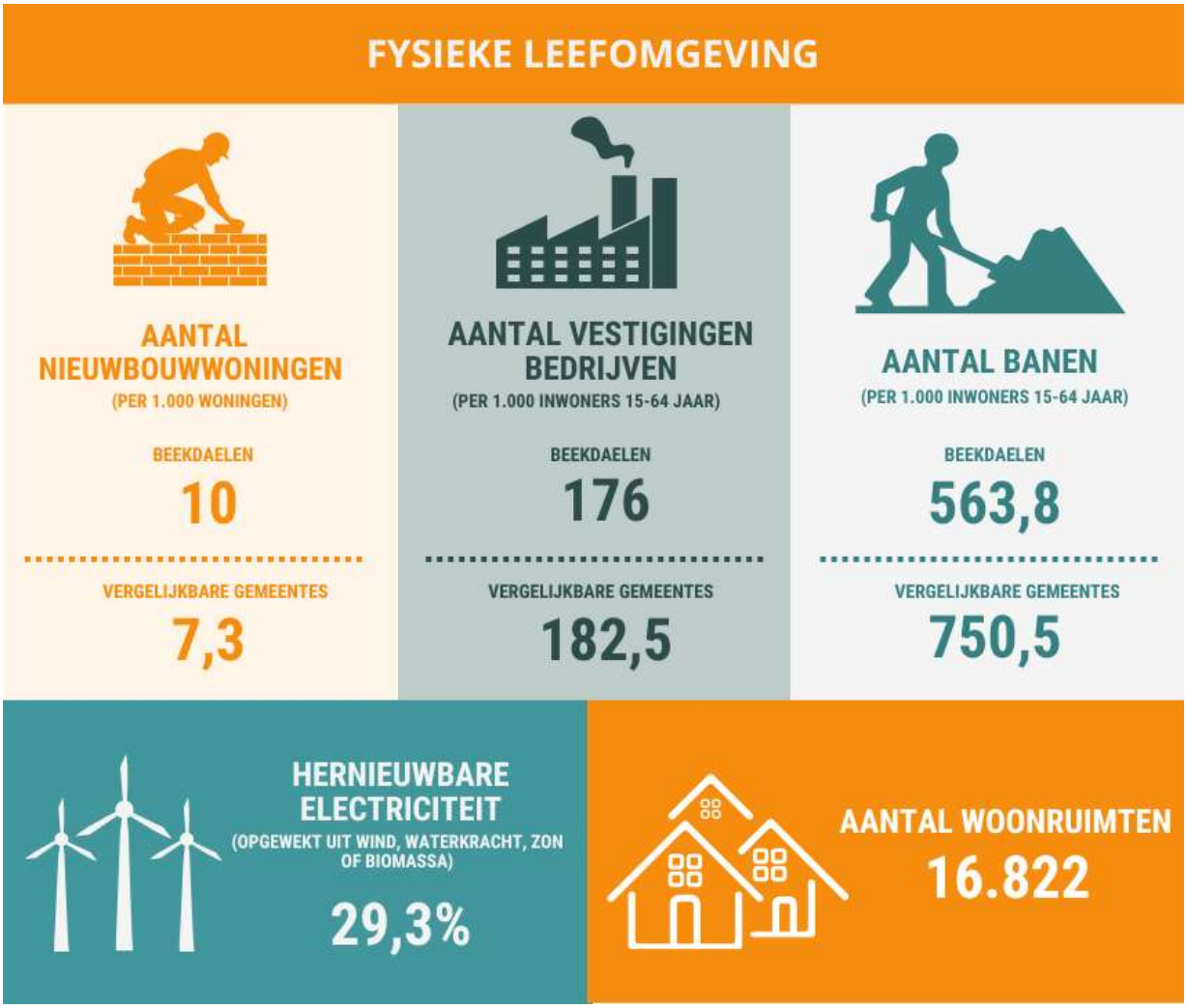
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: accommodaties

In het onderhoudsplan zijn gebouwen opgenomen die om diverse redenen nog maar tijdelijk worden gebruikt of waarvan in het accommodatiebeleid is geconcludeerd dat deze niet behoren tot de kerntaak van de gemeente. De onderhoudskosten van die gebouwen zijn echter structureel verwerkt in de begroting. Dat betekent dat, indien de gebouwen daadwerkelijk worden afgestoten, financiële ruimte ontstaat die vrij kan vallen ten gunste van het begrotingsresultaat: de onderhoudskosten van de afgestoten gebouwen staat nog in de begroting, maar de kosten zijn er niet meer. Er is bewust voor gekozen om de financiële ruimte niet vrij te laten vallen: die ruimte kan dan worden gebuikt voor de uitvoering van het accommodatiebeleid. Hierdoor kan het college in het kader van het accommodatiebeleid snel handelen. Het college handelt immers binnen het door de raad vastgestelde financiële kader en hoeft niet telkens opnieuw naar de raad voor middelen.

Als er toch voor wordt gekozen om de ruimte te laten vrijvallen ten gunste van het begrotingsresultaat dan leidt dat tot een structureel voordeel voor de begroting van € 450.000. Het nadeel is dan dus wel dat die ruimte niet langer beschikbaar is voor de uitvoering van het accommodatiebeleid. Dat kan worden opgelost door eenmalige middelen aan de kant te zetten waarmee toch de nodige stappen in het kader van het accommodatiebeleid kunnen worden gezet. In het uitvoeringsrapport dat in het tweede deel van 2025 informatief wordt aangeboden, is er naar verwachting meer zicht op het realiteitsgehalte van deze potentiële bezuiniging.

Zoals uiteengezet in paragraaf 4.3.3 van deze begroting zouden de investeringskosten voor Park de Oirspong kunnen worden bekostigd door inzet van de bezuiniging die hier is beschreven. Het besparingspotentieel bedraagt dan geen € 450.000 per jaar meer, maar neemt af met de verwachte jaarlijkse kosten die ontstaan door de investering ad € 175.000.

5.4 Het programma in beeld

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

5.5 Wat gaat het programma kosten?

Fysieke leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
lasten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	-95	-95	-96	-97
0.4 overhead	-429	-427	-430	-431
2.1 verkeer en vervoer	-8.138	-6.126	-6.230	-6.277
3.1 economische ontwikkeling	-328	-332	-342	-348
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-65	-65	-65	-65
3.4 economische promotie	-382	-383	-385	-386
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.065	-4.050	-3.936	-3.946
7.2 rioleringen	-4.938	-5.281	-6.070	-6.704
7.3 afval	-4.564	-4.891	-4.891	-4.891
7.4 milieubeheer	-3.662	-1.162	-1.162	-1.160
7.5 begraafplaatsen en crematoria	-243	-243	-243	-243
8.1 ruimte en leefomgeving	-1.454	-1.358	-1.355	-1.364
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-341	-342	-343	-344
8.3 wonen en bouwen	-2.461	-2.464	-2.470	-2.461
totale lasten	-31.167	-27.220	-28.018	-28.718
baten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	55	55	55	55
0.4 overhead	2	2	2	2
2.1 verkeer en vervoer	471	471	471	471
3.1 economische ontwikkeling	79	79	79	79
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
3.4 economische promotie	373	373	373	373
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	28	28	28
7.2 rioleringen	6.811	7.175	8.006	8.678
7.3 afval	5.949	6.277	6.276	6.276
7.4 milieubeheer	2.514	47	14	14
7.5 begraafplaatsen en crematoria	132	132	132	132
8.1 ruimte en leefomgeving				
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)				
8.3 wonen en bouwen	1.230	1.808	1.799	1.770
totale baten	17.643	16.445	17.234	17.877
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-13.524	-10.775	-10.784	-10.841
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-126	-26	-26	-26
0.10 Onttrekking reserves	3.016	814	813	808
Saldo resultaatbestemming	2.891	788	788	783
Resultaat programma	-10.634	-9.987	-9.997	-10.058

6. Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiën

6.1 Inleiding

Samenwerken binnen en buiten de grenzen

Vanuit de 360 graden benadering zet Beekdaelen in op samenwerking op Zuid-Limburgs niveau. Alle samenwerkingsverbanden zullen kritisch bekeken worden. Als het gaat om onze rol als samenwerkingspartner zien wij de volgende aandachtspunten voor de komende vier jaren:

- **Samenwerking NOVEX-gebied Zuid-Limburg:** Hier gaat het om het verder vormgeven van de samenwerking tussen het rijk, de provincie en de gemeenten in Zuid-Limburg, waarbij gewerkt wordt aan de majeure ruimtelijke opgaven van Zuid-Limburg. Dit gebeurt door het opstellen van een gebiedsgericht programma en een regionale investeringsagenda op het door ons nagestreefde niveau van Zuid-Limburg. De regionale uitvoerings- en investeringsagenda NOVEX Zuid-Limburg is in concept gereed. De agenda bouwt voort op de Agenda Zuid-Limburg en het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg, en vormt een uitvoeringskader voor de periode tot 2030.

- **Samenwerking Middengebied-gemeenten in Zuid-Limburg:** In de afgelopen jaren hebben de Middengebied-gemeenten op een aantal thema's samengewerkt, waaronder landbouw / landschap en toerisme van de toekomst. Gebleken is dat de uitdagingen én kansen van deze tijd het Middengebied overstijgen. Dit is mede aanleiding geweest om de bestaande samenwerking te verbreden, waarbij gemeente Beek én de steden Maastricht en Sittard-Geleen zijn aangehaakt. Het middengebied is opgegaan in de onlangs opgerichte Stichting Samenwerking Zuid-Limburg. In 2026 zal deze stichting verder inhoud krijgen en activiteiten ontplooien, waaronder de intensivering van de samenwerking met Stadsregio Parkstad Limburg.

- **GR Stadsregio Parkstad:** In deze GR werken de Parkstadgemeenten samen op de thema's Wonen en Herstructurering, Economie en Toerisme, Ruimte en Mobiliteit, Duurzaamheid, Sociaaleconomische Structuurversterking (SES) en Grensoverschrijdende samenwerking (GROS). De strategische agenda wordt de komende jaren verder uitgewerkt. Blijvend aandacht dient te worden gegeven dat -naast de stedelijke opgaven- ook de landelijke gemeenten in de GR Parkstad ertoe doen: hier ligt een rol voor Beekdaelen weggelegd.

- **Uitwerken visie op 360 graden samenwerking:** Beekdaelen streeft zoveel als mogelijk naar samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg. Enerzijds gezien de ligging van Beekdaelen in Zuid-Limburg; wij grenzen aan 7 Zuid-Limburgse en 2 Duitse gemeenten. Anderzijds vanwege het gegeven dat Zuid-Limburg het juiste schaalniveau is om strategische opgaven aan te pakken. Gemeenten in Zuid-Limburg zullen zichzelf echter meer moeten verbinden aan elkaar. De coronacrisis, de waterknelpunten en de huidige geopolitieke situatie laten zien dat samenwerking op de schaal van de Zuid-Limburgse (veiligheids)regio noodzakelijk is. Beekdaelen speelt hierbij een belangrijke rol.

- **Meer grip op samenwerkingen (lees: verbonden partijen) krijgen:** Naast het aangaan van succesvolle samenwerkingen is het voor wat betreft de 'verbonden partijen' van belang om hier ook grip op te krijgen en te houden. De aanpak 'Samen Grip Op Verbonden Partijen' - die door een groot deel van de gemeenten in Zuid-Limburg wordt toegepast- werpt vruchten af. In dat verband biedt de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen de gemeenteraden meer mogelijkheden om hun taakstellende en controlerende taak jegens GR-en uit te oefenen.

- **Grensoverschrijdende samenwerking (GROS):** De Nederlandse gemeenten Landgraaf, Brunssum en Beekdaelen hebben in het najaar 2025 samen met de Duitse gemeenten Selfkant, Gangelt, Geilenkirchen en Übach-Palnburg afspraken gemaakt om de samenwerking in de grensregio verder te versterken. In het kader van de regiodeal Parkstad

wordt momenteel een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar kansen in de grensregio. Thema’s die om samenwerking vragen zijn onder meer midden- en kleinbedrijf, vrijetijdseconomie, duurzame energie, mobiliteit en natuur- en landschapsontwikkeling.

6.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die inzet op samenwerking en die financieel en organisatorisch gezond en in control is. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We werken samen met andere gemeenten om de kwaliteit en betaalbaarheid van publieke taken en diensten te kunnen waarborgen.
- Vanuit het principe “goed rentmeesterschap” blijven we vasthouden aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen.
- Op basis van het principe ‘een goede balans tussen willen en kunnen’ is onze opgestelde prioriteitenlijst leidend voor het al dan niet uitvoeren van bestaande plannen.
- We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering).

6.3 Wat gaan we daarvoor doen?

6.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Bestuurlijke samenwerking en financiën'

Regionale investeringsagenda’s NOVEX, Regiodeal 6 en Nationaal Programma Vitale Regio’s

In 2025/2026 zal als vervolg op het in 2023/ 2024 opgestelde Ontwikkelperspectief NOVEX-Zuid-Limburg (Rijk, Provincie, Waterschap en gemeenten) een Regionaal Investerings- en Uitvoeringsagenda worden opgesteld. Voor projecten die ook Beekdaelen raken (met name gericht op de groen-blauwe kwaliteit) zal co-financiering aan de orde zijn. In 2026 zal een Regionale Uivoerings- en Investeringsagenda worden vastgesteld met de voornoemde partijen.

Daarnaast is in 2025 voor de uitvoering van de Regiodeals Zuid-Limburg een stichting Samenwerking Zuid-Limburg opgericht. Beekdaelen draagt ook bij -naar inwonersaantal- aan de kosten van deze stichting. Tevens zal de Regiodeal 6 ook co-financiering in 2026 vragen op projectbasis. Hierbij gaat het o.a. om duurzaam beheer van landschap(selementen), circulair bouwen en vitale kernen (gericht op jeugd).

Daar waar NOVEX met name gericht is op ruimtelijke opgaven is Zuid-Limburg in het Nationaal Programma Vitale Regio’s (NPVR) een van de aandachtsregio’s. Dit richt zich met name op de sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling. Het vormt daarmee een complementaire aanpak t.o.v. Novex. Ook hier zal een Ontwikkelagenda en vervolgens een uitvoerings- en ontwikkelingsagenda worden opgesteld. Het NPVR is de opvolger van de Regiodeal aanpak, die met de 6e Tranche zijn laatste openstelling heeft gehad. Verwachting is dat dit in 2026 concreet wordt.

6.3.2 Bezuinigingsmogelijkheden

Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%

Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds waarbij het jaar 2026 een dieptepunt kent. Hierdoor wordt ook gemeente Beekdaelen gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen.

De gemeenschappelijke regelingen zijn in de afgelopen periode gevraagd om, gelet op de knellende financiële kaders, als 'verlengd lokaal bestuur' hun verantwoordelijkheid hierin te nemen. Hierbij is uitgegaan van een structurele bezuinigingsopgaven van minimaal 5%.

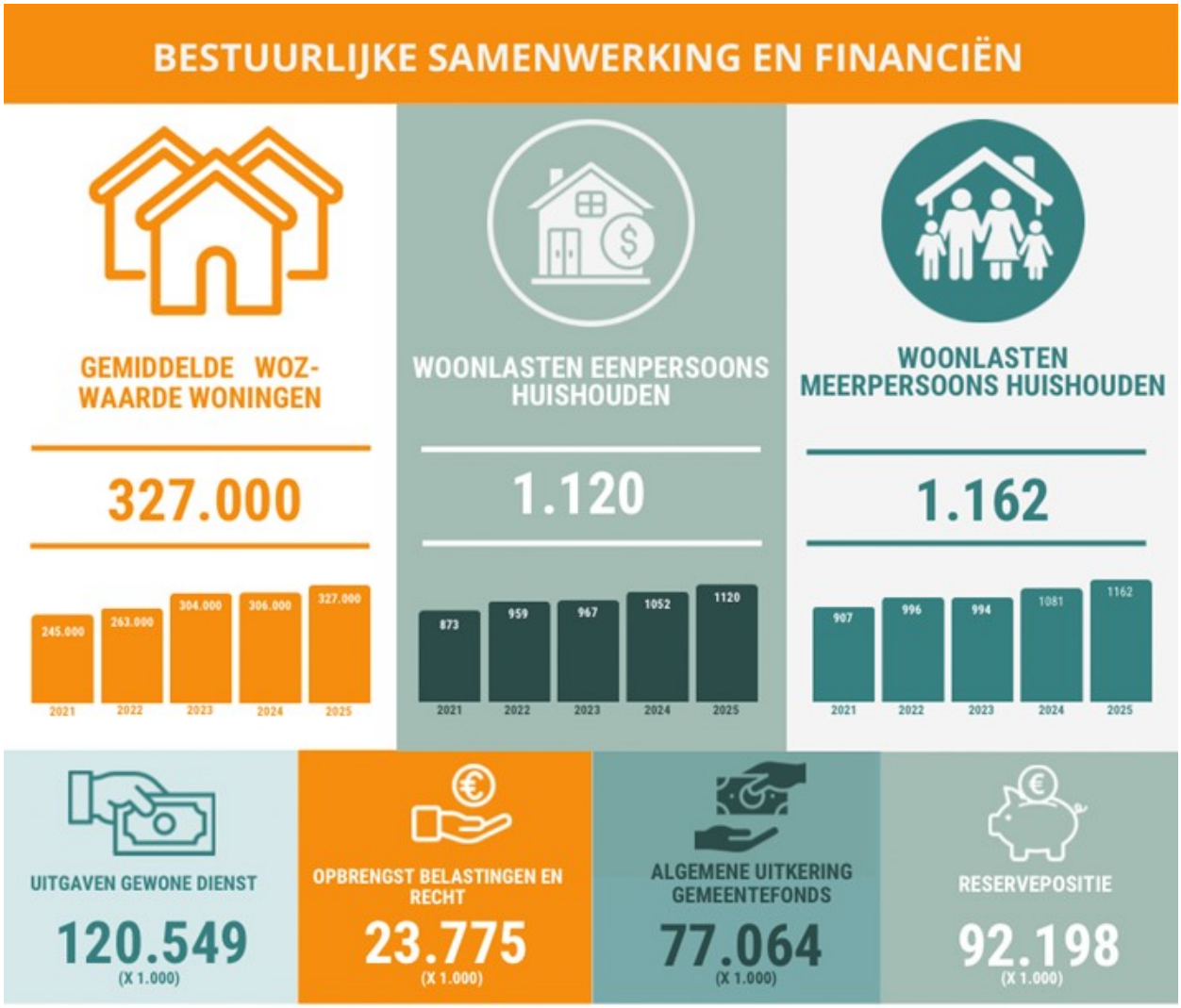
De gemeenteraad heeft in de zienswijzebrieven ten aanzien van de ontwerpbegrotingen 2025 van alle gemeenschappelijke regelingen een passage gewijd aan dit uitgangspunt. Ook in de zienswijzenbrieven ten aanzien van de begrotingen 2026 van àlle gemeenschappelijke regelingen is een uniforme passage opgenomen waarin de GR'en gevraagd worden om noodzakelijke bezuinigingen in de bedrijfsvoering dan wel kerntaken van hun organisatie door te voeren (nog steeds uitgaande van de eerdere bezuinigingsopgaven van minimaal 5%).

De diverse GR' en hebben hier wisselend op gereageerd met helaas lang niet altijd het gewenste resultaat. Inmiddels hebben op directieniveau verkennende gesprekken plaatsgevonden met de volgende (grote) GR-en: VRZL, BsGW, GGD en Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Ondertussen wordt in SGOVP-verband bekeken hoe hier een vervolg aan wordt gegeven; dit wordt momenteel verder opgepakt door de trekkende gemeenten Simpelveld en Eijsden-Margraten.

Kostendekkend maken begraafrechten

De begraafrechten zijn op dit moment niet kostendekkend. Verhoging van de kostendekkendheid heeft voordelige gevolgen voor de gemeentebegroting. Eerst wordt in kaart gebracht hoeveel de tarieven zouden moeten worden verhoogd om kostendekkend te zijn. Vervolgens wordt bekeken op welke wijze de tarieven zich dan verhouden met de tarieven die in de regio worden gehanteerd.

6.4 Het programma in beeld

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

6.5 Wat gaat het programma kosten?

Programma bestuurlijke samenwerking en financiën (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-638	-632	-646	-598
0.4 overhad	-3.154	-3.251	-3.370	-3.259
0.5 treasury	-260	-245	-185	-168
0.61 OZB woningen	-479	-476	-475	-475
0.62 OZB niet-woningen	-117	-116	-116	-116
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 overige baten en lasten	-2.267	-1.712	-1.895	-2.088
totale lasten	-6.916	-6.433	-6.688	-6.705
baten per taakveld:				
0.1 bestuur				
0.4 overhad	118	118	118	118
0.5 treasury	783	782	781	780
0.61 OZB woningen	6.956	7.187	7.187	7.187
0.62 OZB niet-woningen	2.070	2.139	2.139	2.139
0.64 belastingen overig	-	-	-	-
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	77.064	75.250	73.065	73.474
0.8 overige baten en lasten	31	31	31	31
totale baten	87.023	85.508	83.322	83.730
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	80.108	79.075	76.634	77.025
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-405	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	963	419	429	392
Saldo resultaatbestemming	558	419	429	392
Resultaat programma	80.666	79.494	77.063	77.417

7. (Verplichte) paragrafen

7.1 Inleiding paragrafen

Intro

Naast de programma's zijn gemeenten verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. Dat is vastgelegd in de financiële spelregels waar gemeenten zich aan moeten houden (het besluit begroting en verantwoording BBV). De onderwerpen die zijn beschreven in de paragrafen laten zich vaak niet vangen in een enkel programma.

De paragrafen zijn belangrijk voor een verbetering van het inzicht in de financiën en het beleid van de gemeente. De paragrafen zijn om verschillende redenen opgenomen:

- Het onderwerp heeft een grote financiële impact.
- Het onderwerp heeft een grote politieke betekenis.
- Het onderwerp is van belang voor de uitvoering van de programma's.

Naast de verplichte zeven programma-overstijgende paragrafen is de paragraaf duurzaamheid in deze begroting opgenomen. Dat onderwerp heeft immers grote (financiële) impact en is maatschappelijk en politiek van belang.

7.2 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, die van belang is voor de integrale afweging tussen beleidswensen enerzijds en de daarvoor te verwerven inkomsten anderzijds. Deze paragraaf bevat tevens het beleid van de gemeente over de lokale heffingen en kwijtschelding.

Overzicht van de lokale belastingen

In 2025 werden diverse inkomstenverhogende maatregelen getroffen om tot een structureel sluitende begroting te komen.

De ozb-opbrengst wordt verdeeld over 3 jaar extra verhoogd met in totaal 10%, in 2026 vindt de 2e extra verhoging plaats. De afvalstoffenheffing is vanaf 2025 100% kostendekkend zijn. In 2025 én in 2026 wordt de stijging gedempt door inzet van de voorziening afvalstoffenheffing.

De combinatie van hoofdstuk 1 en 3 van de tarieventabel behorend bij de legesverordening laat een kostendekkingspercentage zien van ruim 77%. Bij het vaststellen van de begroting 2025 heeft de raad besloten in te stemmen met een kostendekkendheid van de leges van 75%. De overstijging van het kostendekkingspercentage in de betreffende titels wordt veroorzaakt door de relatief hoge dekkkingspercentages van paspoorten en rijbewijzen. Voor deze documenten gelden tarieven die door het rijk worden vastgesteld. Wat betreft de leges voor omgevingsvergunningen (hoofdstuk 2 van de tarieventabel) heeft een herschikking plaatsgevonden waarbij de leges voor kleinere initiatieven verlaagd zijn ten koste van de grotere. Deze verschuiving in combinatie met de verwachte aantallen voor 2026 leidt tot een tariefsverlaging met 13% bij hantering van het uitgangspunt van 75% kostendekkendheid. Een deel van de lagere tarieven zal alsnog van toepassing worden verklaard voor 2025. Na inventarisatie worden de teveel betaalde leges gerestitueerd aan de aanvragers.

Na verhoging van de toeristenbelasting in 2025 tot het gemiddeld in Zuid-Limburg gehanteerde tarief in 2024., wordt deze nu geïndexeerd met 2,3% zijnde het inflatiepercentage genoemd in de septembercirculaire 2025. De opbrengst lijkbezorgingsrechten is ook geïndexeerd met 2,3% en de opbrengst rioolheffing is gebaseerd op de verwachte (toekomstige) kosten inzake riolering.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de opbouw van de in de begroting geraamde lokale belastingen, heffingen en retributies (bedragen in duizenden euro's).

Overzicht lokale heffingen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Ozb eigenaren woningen	6.931	7.162	7.162	7.162
Ozb eigenaren niet-woningen	1.182	1.222	1.222	1.222
Ozb gebruikers niet-woningen	888	918	918	918
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	5.949	6.277	6.276	6.276
Rioolrechten	6.422	6.674	6.927	7.180
Leges bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen	1.000	1.000	1.000	1.000
Secretarieleges	840	942	698	698
Aansluiting riolering	33	33	33	33
Aanleg inritten	21	21	21	21
Grondzaken	1	1	1	1
Marktgelden	4	4	4	4
Toeristenbelasting	373	373	373	373
Begrafenisrechten	132	132	132	132
Totaal	23.775	24.757	24.765	25.018

Opbouw lokale belastingen en heffingen

Uit onderstaande tabel volgt dat het grootste deel van de inkomsten uit lokale heffingen bestaat uit de onroerendezaakbelasting (37,9%), afvalstoffenheffing (25,0%) en rioolrechten (27,0%).

Belastingsoort	%	bedrag x 1.000)
Onroerende zaakbelasting	37,9%	9.002
Afvalstoffenheffing	25,0%	5.949
Rioolrechten	27,0%	6.422
Bouwleges	4,2%	1.000
Secretarieleges	3,5%	840
Overige	2,4%	562
Totaal	100,0%	23.775

Ontwikkeling van lokale lasten

In onderstaande tabel worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden in 2026 afgezet tegen de woonlasten in 2025:

Woonlasten	2025	2026
OZB	393,46	415,91
Afvalstoffenheffing	355,47	367,21
Rioolheffing	351,24	374,76
Totale woonlasten	1.100,17	1.157,88

In het vervolg van deze paragraaf worden de ontwikkelingen van de lokale lasten toegelicht.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De onroerendezaakbelasting is een belasting die wordt geheven over, zoals de naam al zegt, onroerende zaken. Deze belasting is van de lokale heffingen de grootste inkomstenbron. Met de opbrengst uit de OZB kan de gemeente onder andere uitgaven op het gebied van veiligheid, onderhoud openbaar groen en voorzieningen bekostigen. Zo draagt de OZB bij aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Er zijn drie groepen die een aanslag OZB krijgen:

1. Eigenaren van woningen
2. Eigenaren van niet-woningen (bijvoorbeeld bedrijfspand)
3. Gebruikers niet- woningen

Gebruikers van woningen (bijvoorbeeld huurders) ontvangen geen aanslag ozb.

De te betalen ozb wordt berekend als percentage van de WOZ-waarde van de woning of niet-woning. De WOZ-waarde (waardering onroerende zaken) wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Om het tarief (percentage) van de OZB voor het komende belastingjaar te bepalen, wordt de verwachte ozb-opbrengst gedeeld door de totale WOZ-waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente Beekdaelen. De raad kan ervoor kiezen om de opbrengst te verhogen (naast de inflatiecorrectie). Bij de vaststelling van de begroting 2025 is besloten om de ozb-opbrengst, naast de gebruikelijke indexering, verdeeld over 3 jaar te verhogen met 10%. In 2026 wordt deze extra verhoging voor het 2e jaar toegepast; deze leidt tot een verhoging van de gemiddelde lastendruk met afgerond € 22.

Deze extra verhoging draagt mede bij aan de (inkomstenverhogende) maatregelen die de komende jaren noodzakelijk is om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van het afval van huishoudens. De dienstverlening met betrekking tot afvalinzameling wordt uitgevoerd door de GR Rd4. De kosten die gemoeid zijn met de inzameling en verwerking van afvalinzameling worden betaald uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Voor de opbrengst uit de afvalstoffenheffing geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mag zijn; de gemeente mag dus niet meer in rekening brengen dan de kosten die zij voor het inzamelen van afval maakt. Als na afloop van het dienstjaar blijkt dat er sprake is van meer opbrengsten dan kosten dan wordt deze meeropbrengst toegevoegd aan een voorziening afvalstoffenheffing. De voorziening kan ingezet worden op het moment dat de kosten in enig jaar de opbrengsten overschrijden óf ter demping van het tarief in een volgend jaar.

Bij de vaststelling van de begroting 2025 is besloten de tarieven afvalstoffenheffing 100% kostendekkend te maken. Voor 2025 en 2026 kan de tariefstijging worden gedempt door inzet van de voorziening afvalstoffenheffing. De onttrekking aan de voorziening bedraagt voor beide jaren € 330.000.

Het vaste deel van de afvalstoffenheffing bedraagt voor 2026 € 295,08 (was € 281,52); de stijging blijft dus beperkt tot € 13,56 per aansluiting (= 4,82%). De diftar (tarief per lediging) blijft ongewijzigd en dat geldt ook voor de poorttarieven van het grondstoffenpark

Belastingsoort	tarief 2025	tarief 2026
Vastrecht	281,52	295,08
Diftar aanbieden container restafval 140 lt	7,00	7,00
Diftar aanbieden container restafval 240 lt	10,00	10,00
Diftar aanbieden container gft-afval 140 lt	-	-
Diftar aanbieden container gft-afval 240 lt	-	-

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van afval:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	begroting 2026
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-64.185
6.3 Inkomensregelingen	-201.000
7.3 Afval	-4.563.805
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	1.100
Netto kosten taakvelden	-4.827.890
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-248.471
BTW	-872.812
Totale lasten	-5.949.173
Opbrengst heffingen	5.949.173
Dekkingspercentage	100,0%

Uit bovenstaande tabel valt af te lezen dat het dekkingspercentage van de afvalstoffenheffing voor 2026 100% bedraagt. Om de stijging van het tarief 2026 te dempen is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de voorziening afvalstoffenheffing in te zetten.

Rioolheffing

De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. Doel van de rioolheffing is om geld vrij te maken voor onder meer:

- de afvoer van afvalwater;
- de afvoer van regenwater (ook wel hemelwater genoemd);
- het kwaliteitsbeheer van grondwater.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de verplichting om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen vervallen. In de memorie van toelichting bij deze wet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Op 31 oktober 2023 is daarom het Water- en rioleringsprogramma Beekdaelen 2024 - 2027 door de raad vastgesteld. Dit programma geeft inzicht in de kosten van de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt de basis voor de berekening van het tarief rioolheffing.

De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel (€ 237,36) verhoogd met een bedrag geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Voor het bedrag per m3 afgevoerd water geldt onderstaande staffeling:

Van 1 m3 tot en met 300m3	€ 137,40
Van 301 m3 tot en met 3.000 m3	€ 137,40 basistarief, vermeerderd met € 123,60 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 300m3 wordt overschreden
Van 3.001 m3 tot en met 6.000 m3	€ 1,249,80 basistarief, vermeerderd met € 96,12 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 3.000m3 wordt overschreden
Boven de 6.000 m3	€ 2.211,00 basistarief, vermeerderd met € 68,52 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 6.000m3 wordt overschreden

Voor een huishouden/bedrijf met een waterverbruik tot en met 300m3 wordt de aanslag € 374,76 (vastrecht € 237,36 en op basis van waterverbruik € 137,40); een stijging met € 23,52 (6,70%) ten opzichte van het tarief 2025

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid rioolheffing:

Kostendekkendheid rioolheffing	begroting 2026
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-106.975
6.3 Inkomensregelingen	-223.000
7.2 Rioleringen	-4.937.987
7.4 milieubeheer	-14.000
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	389.118
Netto kosten taakvelden	-4.892.844
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-791.690
BTW	-736.973
Totale lasten	-6.421.507
Opbrengst heffingen	6.421.507
Dekkingspercentage	100,0%

Toeristenbelasting

De verhoging van de tarieven toeristenbelasting in 2025 was onderdeel van de inkomstenverhogende maatregelen om te komen tot een structureel sluitende begroting. De tarieven toeristenbelasting werden gelijkgetrokken tot de gemiddelde tarieven 2024 in Zuid-Limburg. Voor 2026 zijn de tarieven verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,3% (septembercirculaire 2025)

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven in afgelopen jaren weergegeven:

Soort	2023	2024	2025	2026
Mobiele onderkomens: per persoon/per overnachting	€ 0,85	€ 0,90	€ 1,55	€ 1,60
Overige accommodaties: per persoon/per overnachting	€ 1,40	€ 1,45	€ 2,00	€ 2,05

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van deze gemeentelijke diensten leges. Wie de leges betalen, is afhankelijk van het type dienst dat wordt afgenomen. In veel voorkomende gevallen zijn het inwoners die betalen voor een paspoort, een rijbewijs of een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie. Het kunnen echter ook projectontwikkelaars zijn die een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning.

De tarieven voor de diverse diensten zijn opgenomen in de legesverordening, welke jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. Om de diensten van de gemeente en de bijbehorende tarieven inzichtelijk weer te geven, is de tarieventabel bij de legesverordening ingedeeld in 3 hoofdstukken, die zijn onderverdeeld in paragrafen.

Het totaal van de opbrengsten uit de leges mag niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Het is wel mogelijk dat een opbrengst voor een dienst hoger is dan de kosten voor deze dienst, maar dat deze opbrengst een verlies op een andere dienst compenseert (waar dus de opbrengst lager is dan de kosten voor de dienst). Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Kruissubsidiering tussen de diverse paragrafen binnen één hoofdstuk is toegestaan. Tussen de drie hoofdstukken is dit ongewenst.

Bij de vaststelling van de legesverordening 2025 is besloten de legestarieven te verhogen tot 75% kostendekkendheid. Een minimale wijziging van de tijdsbesteding aan of het toevoegen van een product aan hoofdstuk 1 of 3 leidt uiteraard tot een wijziging van het kostendekkingspercentage en kan tot (ongewenste) schommelingen in de tarieven leiden omdat het om een relatief klein bedrag van de tarieven/omzet gaat waarover de raad zelf kan beslissen. Voorgesteld is daarom voor wat betreft de kostendekking de percentages uit hoofdstuk 1 en 3 te combineren. Deze combinatie leidt, rekening houdend met een indexering van de tarieven met 2,3%, voor 2026 tot een kostendekking van 77,31%.

Het effect van de verhoging van de leges voor omgevingsvergunningen (hoofdstuk 2 van de tarieventabel) tot 75% kostendekkendheid was dat relatief kleine (bouw)initiatieven onevenredig hard werden getroffen. Om hieraan tegemoet te komen worden de hiervoor bedoelde leges verlaagd ten koste van de grotere bouwinitiatieven. In combinatie met de verwachte tijdsbesteding en aantallen voor 2026 kunnen de overige legestarieven met 13% verlaagd bij het hanteren van het uitgangspunt van 75% kostendekkendheid.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid leges:

Kostendekkendheid leges begroting 2026	kosten	opbrengsten	kostendekking
hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			
Burgerlijke stand	76.615	33.179	43,31%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	653.354	519.753	79,55%
Rijbewijzen	212.820	176.142	82,77%
Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	26.616	22.742	85,44%
Overige publiekszaken	16.823	12.111	71,99%
Bijzondere wetten	68.585	48.769	71,11%
Diversen	10.963	12.607	115,00%
totaal titel 1	**1.065.776**	**825.303**	**77,44%**
hoofdstuk 2 Omgevingswet			
voorfase	506.680	82.575	16,30%
activiteiten met betrekking tot bouwwerken	550.957	814.617	147,85%
activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	20.260	4.255	21,00%
aanlegactiviteiten	73.587	17.125	23,27%
overige	182.886	81.838	44,75%
totaal titel 2	**1.334.370**	**1.000.410**	**74,97%**
hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	19.566	14.353	73,36%
Winkeltijdenwet	661	219	33,13%
In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	846	468	55,32%
totaal titel 3	**21.073**	**15.040**	**71,37%**
totaal kostendekkendheid	**2.421.219**	**1.840.753**	**76,03%**

Kwijtscheldingsbeleid

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingen kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. De gemeenteraad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels. Op enkele onderdelen kan de raad afwijken van de landelijke regels, De raad kan bepalen:

1. Voor welke gemeentelijke belastingen kwijtschelding wordt verleend.
2. Of daar geheel of gedeeltelijk kwijtschelding voor wordt verleend. Gedeeltelijke kwijtschelding houdt in dat slechts een deel voor kwijtschelding in aanmerking komt (bijvoorbeeld 50% van de aanslag).
3. Welke kwijtscheldingsnorm wordt toegepast.
4. Welke vermogensnorm wordt gehanteerd.

Kwijtschelding	2026
Rioolheffing	100%
Afvalstoffenheffing (vast bedrag per perceel)	100%
Afvalstoffenheffing (diftar)	max. € 55 per jaar

Bij het vaststellen van het recht op kwijtschelding worden de kosten van levensonderhoud op 100% van de bijstandsnorm gesteld. Voor de vermogensnorm geldt dat hiervoor de maximaal toegestane norm wordt gehanteerd.

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten zijn voor 2026 verhoogd met 2,3% (index septembercirculaire 2025). Nader onderzoek naar een (afnemend) verloop van begravingen en de daarmee verband houdende directe kosten zal meer inzicht moeten geven in het kostendekkingspercentage. Bij dit onderzoek zal ook een vergelijking worden gemaakt met de tarieven in omliggende gemeenten.

7.3 Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen door het vormen van een risicobuffer (weerstandscapaciteit).

Om een goede inschatting te kunnen maken van het weerstandsvermogen is het van belang dat een vorm van risicomanagement wordt toegepast. Risicomanagement betekent dat risico's die spelen in de organisatie continu en systematisch worden doorlopen met als doel een balans te vinden tussen het nemen en het beheersen van risico's. In het eerste jaar na de fusie is de gemeente gestart met risicomanagement. Het beleid is vastgesteld en vormt de basis voor de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn op te vangen c.q. de risico´s in financiële zin af te dekken. Het betreft kosten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

In het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. De gemeente Beekdaelen hanteert de volgende bestanddelen:

Nr	Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
1.	Algemene reserve	€ 4.307.650	0
2.	Stille reserves	pm	0
3.	Begrotingsruimte 2026	0	€ 2.300.000
4.	Onvoorzien	0	€ 50.000
5.	Onbenutte belastingcapaciteit	0	€ 2.376.000
	Totaal	**€ 4.307.650**	**€ 4.726.000**

In de tabel maken wij onderscheid in een structurele en een incidentele component van de weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit betreft het vermogen van de gemeente om onverwachte tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele weerstandscapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van gemeentelijke taken.

1. Algemene reserve

De algemene reserve is het deel van de reserves waar geen claim op ligt. De omvang van die algemene reserve bedraagt voor de gemeente Beekdaelen afgerond € 4,3 miljoen. Daarnaast beschikt de gemeente nog over een 'reserve nog te bestemmen'. Die reserve wordt door de gemeente niet gerekend tot het weerstandsvermogen. Toch is ook die reserve 'claimvrij'. Het bedrag in die reserve bedraagt ruim € 15 miljoen euro.

2. Stille reserves

Als activa onder de opbrengstwaarde of niet zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is van belang dat de activa waarin een stille reserve besloten ligt direct verkoopbaar zijn. Niet direct verkoopbare activa blijven voor de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beeld. Bij verkoop ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gemeenten kennen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële vaste activa (deelnemingen, aandelen) en stille reserves in de materiële vaste activa (bijv. gronden niet ingebracht in de grondexploitatie, panden etc.).

3. Begrotingsruimte

Als de begroting en meerjarenraming sluiten met een positief saldo, is sprake van begrotingsruimte. Die ruimte bedraagt in deze begroting ruim € 2,3 miljoen.

4. De post onvoorziene uitgaven

Het totaalbedrag van de post onvoorzien bedraagt € 50.000 en is naar rato van de lasten verdeeld over de verschillende programma´s. Gezien de geringe omvang van het bedrag draagt deze post niet substantieel bij aan de weerstandscapaciteit.

5. Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld. De gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen. Bij deze heffingen zal de raad zelf een grens moeten aangeven.

Risico's

In deze paragraaf worden de geïnventariseerde risico's beschreven. Het betreft risico's die als meest belangrijk worden ervaren. Van ieder risico is becijferd welk bedrag voor dat risico moet worden toegevoegd aan de weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt berekend aan de hand van de formule kans * impact. Onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de betreffende risico's:

BEEKDAELEN

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr.	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
1	Eenmansfunctie in organisatie	Gezien het feit dat de gemeente 'middelgroot' is, is nog steeds op een aantal plekken sprake van 'eenmansfunctie'. Dat vormt een risico voor wat betreft de continuiteit, maar vormt ook een risico voor zover het gaat om processen die om functiescheiding vragen	Financieel, Organisatorisch	-	-	-	nvt	Het risico wegens het feit dat in onvoldoende mate sprake is van functiescheiding is niet te kwantificeren. Het risico op gebrek aan continuiteit wordt ingeschat op structureel 1,5 fte (€ 130.000). De kans op 50%. Betreffende kosten kunnen worden geput uit de reserve dat in het leven is geroepen voor personele aangelegenheden. De uiteindelijke impact voor de weerstandscapaciteit is derhalve nihil.
2	Cybercriminaliteit	Hierbij kan worden gedacht aan hackers die systemen platleggen of data stelen, phishing of ransomware etc	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	100.000	100.000	-	(500.000*20%)*1	Geschat wordt dat de impact groot is (€ 500.000), maar dat de kans dat het zich voordoet niet zo groot is (20%).
3	Datalekken	bijv. als gevolg van verlies, diefstal, onbewust handelen/nalatigheid of handelen met onvoldoende kennis.	Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het bedrag dat met het risico is gemoeid is niet te kwantificeren.
4	Uitval ICT	De afhankelijkheid van de beschikbaarheid van de ICT voor de gemeente en haar inwoners en organisaties is groot. Voor het maken van afspraken tot aan het aanvragen van nieuwe documenten dient de ICT in werking te zijn. Het effect van dit risico is belemmering van de bedrijfscontinuïteit in dienstverlening waardoor de inwoners en organisaties niet juist, - volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.	Financieel, Organisatorisch	80.000	80.000	-	(160.000*50%)*1	De impact wordt ingeschat op een bedrag van € 160.000 (uitgaande van een uitval van 16 uur per jaar en 240 medewerkers binnendienst). De kans wordt ingeschat op 50%
5	Mislopen of lager vaststellen van subsidies	Het risico bestaat dat voor projecten geen of geen volledige subsidieaanvraag wordt ingediend. Ook kan het voorkomen dat een subsidie lager uitvalt dan van tevoren verondersteld.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	180.000	390.000	-210.000	((13.000.000*30%)*10%)*1	Het totaal geraamde bedrag aan subsidies bedraagt € 13 mln. Ingeschat wordt dat het risico 30% is dat 10% van de subsidie niet wordt ontvangen. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het totale bedrag aan subsidies is toegenomen.
6	Gebrek aan medewerking stakeholders in projecten	Het komt regelmatig voor dat de gemeente projecten opstart die alleen kunnen slagen als derde partijen participteren. Dat zorgt ervoor dat de gemeente (deels) afhankelijk is van de medewerking die dergelijke partijen leveren.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	100.000	40.000	60.000	((40.000.000*1%)*10%)*1	Het totale bedrag dat in de begroting voor het jaar 2026 is opgenomen voor projecten bedraagt ruim 40 miljoen euro. Ingeschat wordt dat de kans 10% is dat 1% van de projecten in gevaar komt. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het bedrag dat in 2026 wordt uitgegeven aan projecten, agv een realistische projectplanning, lager is dan geraamd in de vorige begroting.

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr.	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
7	Lagere SPUK- uitkering sport	Bij de realisatie van beleidsontwikkelingen op het gebied van sport wordt veelal rekening gehouden met een zogenaamde SPUK-uitkering van het rijk. De gemeente loopt het risico dat betreffende uitkeringen lager uitvallen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	6.350	24.550	-18.200	((491.000*10%)*50%)*1	De totale SPUK- aanvraag bedraagt € 491.000. Ingeschat wordt dat de kans 50% is dat 10% niet wordt ontvangen. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat de aanvraag van de SPUK uitkering hoger is dan vorig jaar.
8	Grondexploitatie	Binnen de grondexploitatie spelen diverse risico's. Twee keer per jaar (bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting) worden risicoanalyses geactualiseerd.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het bedrag is niet te kwantificeren
9	Organiseren Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS)	De gemeente Beekdaelen heeft in het jaar 2024 het OLS georganiseerd. De accountantscontrole is nog niet afgerond en kan leiden tot een aanvullende financiele verplichting.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	10.000	-	10.000		De subsidie is afgerekend. Dit risico kan komen te vervallen
10	Procedures en claims	Het risico dat de gemeente met (gerechtelijke) procedures en claims wordt geconfronteerd, neemt met name door algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen toe. Los van de grotere procedeerbereidheid van burgers is ook de laagdrempelige rechtsbescherming tegen hen onwelgevallige besluiten of tegen het nalaten bepaalde besluiten te nemen een aspect dat ertoe leidt dat gemeenten meer gerechtelijke procedures zullen moeten doorlopen. In geval dat beleidsmatig juridische stappen worden ondernomen kan de uitkomst hiervan zijn dat de gemeente niet in het gelijk wordt gesteld en dat er een claim of claims volgen. Ook valt te denken aan grote incidenten c.q. calamiteiten, crisissen of rampen waarbij de gemeente in gebreke wordt gesteld.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	18.000	18.000	-	(30.000*20%)*3	Ingeschat wordt dat het bedrag dat is gemoeid met het risico structureel € 30.000 is. De kans wordt ingeschat op 20%
11	Bevolkingszorg	In tijden van incidenten (met een grote impact op de samenleving), crisissen of rampen worden de gemeentelijke processen Bevolkingszorg genoemd. Aan deze processen, denk bijvoorbeeld aan het opvangen van burgers, zijn kosten verbonden.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren

BEEKDAELEN

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
12	Integriteitsschending	Het risico op een procedure met betrekking tot integriteit schendingen. Deze dienen conform landelijke richtlijnen worden gemeld. De Wet Huis voor Klokkenluider (WHvk) is ter zake leidend. Het uitgangspunt van de WHvk is dat een werknemer eerst intern melding doet van een vermoeden van een misstand. Wordt naar aanleiding hiervan niet naar behoren gehandeld dan kan hij of zij bij het huis van de klokkenluiders (Hvk)melding doen. De wet bepaalt dat de adviestaken en de onderzoekstaken in de bedrijfsvoering van het Hvk zorgvuldig gescheiden zijn. De kosten van een dergelijk onderzoek komen voor rekening van de gemeente. De hoogte van de kosten is afhankelijk van het aantal onderzoeken.	Fraude, Organisatorisch	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren
13	Hervormingsagenda jeugd	Het is op dit moment onduidelijk hoeveel extra kosten moeten worden gemaakt door gemeenten om de hervormingsagenda te implementeren.	Financieel, Organisatorisch	50.000	50.000	-	(100.000*50%)*1	Ingeschat wordt dat de kans dat de kosten € 100.000 bedragen 50% is.
14	Klimaatveranderingen	Vanwege toename van broeistofgassen (zoals CO2) in de atmosfeer stijgt de temperatuur op aarde en hebben we te maken met extreme weersomstandigheden. Door de huidige klimaatveranderingen bestaat het risico dat de geplande kosten van onderhoud van gemeentelijke eigendommen toeneemt. Hevige regenval in korte tijd kan met name in het Heuvelland zorgen voor schade aan (holle) wegen, watergangen, taluds en afwatersystemen in de vorm van uitspoeling, verstoppingen. Vaak is acuut ingrijpen door de gemeente noodzakelijk om vervolgschade te voorkomen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	49.500	234.000	-184.500	(2.600.000*3%)*3	Het risico wordt ingeschat op 3% van het structurele bedrag voor wegen ad € 2,6 miljoen jaar. Stijgende kosten van rioleringen worden, volgens de door de raad vastgestelde systematiek, verdiconteerd in de rioolheffing. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat de structurele kosten zijn toegenomen ten opzichte van het bedrag dat in eerdere berekeningen is gebruikt.

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	Incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
15	Stikstofproblematiek	In het kader van de stikstofproblematiek nemen de voorbereidingskosten en uitvoeringskosten van reconstructieprojecten toe, afhankelijk van de aard, omvang en locatie van de werkzaamheden ten opzichte van Natura 2000 gebieden. Tijdens de voorbereidingsfase bestaat de kans op aanvullende advies en vergunning trajecten om de uitvoering van projecten mogelijk te maken.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	45.600	45.600	-	((608.000*0,25)*30%)*1	Voor de periode 2025 – 2028 is uitgegaan van 76 projecten die op voorhand niet kunnen worden geschaard onder “onderhoud” c.q. ongewijzigde functie volgens de handleiding m.b.t. de stikstof. Bij een deel van die projecten dient meer te gebeuren dan een globaal vooronderzoek. Uitgegaan wordt van 25% van die projecten. De kosten hiervan zijn in orde van grootte van € 8.000 per project. De totale impact bedraagt dan € 608.000 (€ 8.000*76) De kans wordt ingeschat op 30%
16	Nadeelcompensatie regeling projecten	De kans is aanwezig dat steeds meer ondernemers zich gaan melden en een beroep doen op nadeel compensatie. Zowel bij reguliere onderhoudswerken als reconstructies in de openbare ruimte. In het geval dat een aanvraag positief wordt beschikt zullen de financiële consequenties via de reguliere burap met uw raad worden gedeeld.	Juridisch, Organisatorisch	160.000	160.000	-	(200.000*80%)*1	Gelet op de aard en omvang van de geplande projecten wordt het risico ingeschat op een bedrag van € 200.000,-. Gerekend wordt met een kans van 80%
17	Laagconjunctuur en renteontwikkeling	Een daling van de conjunctuur brengt risico's mee voor Beekdaelen, doordat onder meer de bedrijvigheid afneemt, werkloosheid stijgt met als gevolg daling van inkomsten voor de gemeente dalen en grotere (financiële) druk, waardoor de gemeentelijke doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. Ook speelt het risico op een stijging van de rente bij het afsluiten van leningen. De gemeente gaat er bij de bepaling van de te betalen rente vanuit dat een deel van de gevoteerde kredieten later wordt gerealiseerd. Op basis van ervaringscijfers over de afgelopen drie jaren wordt ongeveer 30% van de openstaande kredieten uitgegeven.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	310.500	90.000	220.500	(100.000*60%)*3	Een stijging van 0,5% van de kapitaalmarktrente leidt tot een stijging van de rentelasten met ongeveer 100.000 euro. De kans wordt ingeschat op 30%. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat wordt verwacht dat minder geldleningen hoeven te worden afgesloten dan eerder verondersteld. De af te sluiten leningen zijn o.a. lager doordat er een realistische liquiditeitenplanning is opgesteld/

BEEKDAELEN

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
18	Open einderegelingen	Op het gebied van de sociale zekerheid zoals bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en uitkeringen als gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg loopt de gemeente Beekdaelen het risico dat in verband met de open einderegelingen de ontvangen rijksbijdragen onvoldoende zijn. Indien tekorten ontstaan zal de gemeente uit eigen middelen moeten bijpassen. Tevens toepasbaar op andere domeinen.	Financieel	567.000	607.500	-40.500	(405.000*50%)*3	Het totale bedrag dat is gemoeid met de open einderegelingen bedraagt ruim 27 miljoen euro. Indien de regelingen, bovenop de reguliere index, voor de helft stijgen met 3% is daar een bedrag mee gemoeid van 405 duizend euro. Wij achten de kans dat zich dat voordoet 50%. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het bedrag aan open einderegelingen hoger is dan vorig jaar.
19	Gegevensbescherming	Het risico dat de gemeente Beekdaelen de regels voor gegevensbescherming overtreedt. In dit geval kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een last onder dwangsom opleggen. Of het risico op het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie, welke ernstige gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering, maar ook kan leiden tot imagoschade.	Fraude, Organisatorisch	360.000	400.000	-40.000	(4.000.000*10%)*1	De omvang van de dwangsom die door de Autoriteit Persoonsgegevens aan gemeenten maximaal wordt opgelegd bedraagt 4% van de jaaromzet. Voor Beekdaelen betekent dat een bedrag van afgerond € 4,0 miljoen euro. De kans dat het zich voordoet is relatief klein (10%). De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat de gementelijke omzet is toegenomen.
20	WMO	Het risico op een financieel nadeel voor de gemeente met betrekking tot de eigen bijdrage.	Financieel	16.250	17.500	-1.250	(35.000*50%)*1	Het totale bedrag aan geraamde eigen bijdrage is 350 duizend euro. De kans dat die eigen bijdrage 10% lager wordt dan geraamd schatten wij in op 50%. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het geraamde bedrag aan eigen bijdrage hoger is dan eerder geraamd.
21	Inkoop en aanbesteding	Het risico dat de gemeente Beekdaelen loopt op inkoop- en aanbestedingstrajecten, omdat vereiste kennis en vaardigheid op dit vlak noodzakelijk is.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk, Organisatorisch, Juridisch, Fraude	100.000	100.000	-	(1.000.000*10%)*1	Als de gemeente schadeclaims dient te betalen dan gaat het om grote bedragen. We schatten de impact op 1 miljoen euro. De kans is relatief klein dat een dergelijke claim dient te worden betaald. Het risico schatten wij in op 10%.
22	Burgers	Het risico dat burgers zich onvoldoende gekend en minder dichtbij voelen met de gemeente en er minder aandacht is voor de burger.	Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico is slechts beperkt materieel. Het betreft vooral een imagorisico.
23	Informatievoorziening	Niet beschikbaar zijn en/of onvoldoende effectief gebruik van bestuurs/managementinformatie, waardoor sturing op doelstellingen wordt belemmerd (van bestuurlijk tot operationeel niveau).	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	90.000	90.000	-	(100.000*30%)*3	We schatten in dat met het betreffende risico een bedrag is gemoeid van jaarlijks 100 duizend euro. De kans dat het zich voordoet schatten wij op 30%.

BEEKDAELEN

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	Incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
24	Vergrijzing medewerkersbestand/ arbeidsmarktkrapte	Het risico op onvoldoende capaciteit (kennis en omvang) in huis voor uitvoering van de taken over 5 tot 6 jaar als gevolg van de vergrijzing van het medewerkersbestand, mede in relatie tot de arbeidsmarktkrapte.	Financieel, Organisatorisch	77.700	77.700	-	(111.000*70%)*1	Wij schatten in dat de kans of de impact niet wezenlijk afwijken ten opzichte van de inschatting die is gegeven in de vorige begroting.
25	Verbonden partijen	Het risico dat participatie in verbonden partijen niet alleen voordelen oplevert, maar ook financiële en bestuurlijke risico's en onvoldoende grip op verbonden partijen.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	143.250	146.250	-3.000	(292.500*50%)*1	De totale gemeentelijke bijdrage aan verbonden partijen bedraagt 19,5 miljoen euro. Wij schatten de kans 50% dat die bijdragen bij de helft van de verbonden partijen 3% hoger uitvalt. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het geraamde bedrag aan bijdragen aan verbonden partijen hoger is dan bij de begroting van vorig jaar.
26	Illegale dumpingen	Het risico en de daarbij behorende (opruim- en sanerings-) kosten van illegaal gedumpte partijen drugs- en asbesthoudend afval.	Financieel	60.750	41.250	19.500	(27.500*50%)*3	Het bedrag dat de gemeente gemiddeld besteed aan zwerfafval bedraagt € 27.500. De kans op meer illegale stortingen schatten wij op 50%. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat de gerealiseerde lasten zijn gedaald en stabiel zijn. Daardoor is de kans dat zich meerkosten voordoen verlaagd van 90% naar 50%.
27	Ondermijning	Aanpak op ondermijning kan risico's opleveren doordat dit leidt tot hogere kosten.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
28	Taakstellingen	Het risico dat taakstellingen die in de begroting zijn opgenomen niet of niet helemaal worden gerealiseerd.	Financieel	138.000	-	138.000		De gemeente heeft geen stelposten opgenomen in de begroting. Daarmee komt dit risico te vervallen.
29	Prijsstijgingen	Het risico dat de hoge indexeringen bij **structurele** infrastructurele werken aanhouden en werken hoger worden aanbesteed.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	400.000	200.000	200.000	Schatting	In de begroting 2026 zijn de investeringen allemaal op het niveau prijspeil 2026 gebracht. De kans is aanmerkelijk kleiner dat sprake is van hoge meerkosten.
30	Energiekosten	De markt voor gas en elektriciteit is nog steeds flink in beweging met name als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Dit brengt onzekerheid over de prijzen met zich mee die de gemeente ook raken	Financieel	165.000	55.000	110.000	(550.000*10%)*1	De energiekosten blijven de laatste periode binnen de budgetten die daarvoor in de begroting staan. Derhalve is de kans verlaagd van 30% naar 10%.

BEEKDAELEN

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen

Nr	Risicothema	Risicobeschrijving	Risicocategorie	Was	Wordt	Mutatie	incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3	Toelichting
31	Risico's Nuinhofwijk	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor de Nuinhofwijk hoger uitvallen dan vooraf gedacht	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	375.000	375.000	-	(750.000*50%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 50% is dat het tekort op het poject 750.000 of minder bedraagt.
32	Risico's Masterplan Schinveld	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor het masterplan Schinveld hoger uitvallen dan vooraf gedacht	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	141.000	141.000	-	(470.000*30%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 30% is dat het tekort 10% bedraagt van het aandeel van de gemeente in het project (€ 4,7 miljoen)
33	Extra bijdrage zorgaanbieder	Het risico dat de gemeente een financiele impuls dient te geven in de exploitatie van een zorgaanbieder	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	pm	pm	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
34	Risico op financiele tekorten	Het risico dat tekorten in de gemeentebegroting niet tijdig worden opgelost	Financieel	300.000	-	300.000	(1.000.000*10%)*1	De begroting schrijft overschotten waardoor dit risico kan vervallen.
35	Uitstel doordecentralisatie beschermd wonen	Door de val van het kabinet is de besluitvorming omtrent de doordecentralisatie beschermd wonen doorgeschoven naar het nieuwe kabinet.	Financieel	170.600	170.400	200	(852.000*20%)*1	Inmiddels is bekend dat de datum van 1 januari 2026 niet wordt gehaald. Mocht de invoering van de nieuwe regeling per 1 januari 2027 niet haalbaar zijn (maar wel per 1 januari 2028) dan leidt dit voor onze gemeente tot een financieel nadeel van in totaal € 852.000 over de periode 2026-2028. Ingeschat wordt dat de kans 20% bedraagt dat het risico zich voordoet.
36	Stelpost onderschrijding btw- compensatiefonds	In de begroting wordt er vanuit gegaan dat het bedrag dat de gemeente in 2024 extra heeft ontvangen omdat gemeenten landelijk minder declareren uit het btw-compensatiefonds structureel ook vanaf het jaar 2026 extra wordt ontvangen.	Financieel	70.300	53.900	16.400	(107.800*50%)*1	Het bedrag van de stelpost is € 539.000. We schatten de kans op 50% dat de gemeente hier 20% minder van krijgt. De **mutatie** wordt veroorzaakt doordat het bedrag van de stelpost lager is dan vorig jaar.
37	Desintegratiekosten uittreding uit RWM	Per 1-1-2025 treedt de gemeente Beekdaelen uit RWM.	Politiek, Financieel	32.000	-	32.000	Niet langer van toepassing	De meerkosten worden verwerkt in de gemeentelijke tweede bestuursrapportage 2025. Om die reden kan het risico komen te vervallen.
38	Meerkosten veiligheidsregio agv toekomstige nieuwbouw/ grootschalige verbouw	De veiligheidsregio is voornemens te investeren in nieuwbouw/ grootschalige verbouw.	Financieel	295.680	-	295.680	Niet langer van toepassing	De meerkosten voor de deelnemers zijn verwerkt in deze begroting. Om die reden komt het risico te vervallen.
39	Overbrengen specifieke uitkeringen (SPUKS) naar algemene uitkering gemeentefonds	Het rijk is voornemens om de SPUKS voortaan grotendeels te laten landen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Bij effectuering daalt de verantwoordingsdruk bij gemeenten. Om die reden is het rijk voornemens om de overheveling van de SPUKS vergezeld te laten gaan met een korting van 10%. Onderzoek van de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) wijst uit dat die korting niet in verhouding staat tot het bedrag dat gemeenten kunnen besparen.	Financieel	-	600.000	-600.000	(1.000.000 * 20%) * 3	Het totaal aangevraagde bedrag aan SPUKS bedraagt in het jaar 2025 afgerond € 12,5 miljoen. We schatten dat 80% van de SPUKS overgaat naar de algemene uitkering. Een korting van 10% op die SPUKS betekent voor de gemeente een bedrag van 1,0 miljoen. We schatten de kans dat dat gebeurt op 20%.
	TOTAAL			**4.612.480**	**4.307.650**	**304.830**		

In de tabel is voor een aantal risico's becijferd welk bedrag in de weerstandscapaciteit moet worden gestort om het risico te ondervangen. Daartoe is gebruik gemaakt van de formule 'kans * omvang'. Hierna vindt een korte toelichting plaats op de begrippen kans en omvang.

Kans

Voor de beoordeling van de kans van optreden van het risico worden 5 klassen gebruikt. Het referentiebeeld dat erbij genoemd staat kan worden gebruikt als hulpmiddel bij het bepalen van de kans. Aan deze referentiebeelden zijn kanspercentages gekoppeld. Bijvoorbeeld als een risico zich eenmaal in de tien jaar voordoet is de kans op optreden 10%. Hetzelfde geldt als een risico zich eenmaal per jaar kan voordoen, dan wordt de kans vastgesteld op 90% (bij 100% is het immers geen risico meer).

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 keer per 5-10 jaar	30%
3	1 keer per 2-5 jaar	50%
4	1 keer per 1-2 jaar	70%
5	1 keer per jaar of >	90%

Risicomanagement

Naar de huidige inzichten is de beschikbare weerstandscapaciteit in de begroting toereikend om de risico's te kunnen opvangen. Op basis van berekeningen die hebben plaatsgevonden bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 4.307.650. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 4.612.480. De weerstandsratio (die wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt daarmee meer dan 1,0.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is, voor wat betreft de weerstandsratio, als beleidsuitgangspunt vermeld dat het weerstandsvermogen in ieder geval een ratio dient te hebben tussen 1,0 en 1,4 (oordeel 'voldoende'). Uitgaande van een ratio van 1,0 kan een bedrag van € 304.830 vrijvallen. Dat bedrag wordt toegevoegd aan de reserve nog te bestemmen.

Kengetallen

Geprognosticeerde balans per 01-01 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2026	2027	2028	2029	PASSIVA	2026	2027	2028	2029
VASTE ACTIVA					**VASTE PASSIVA**				
Immateriële vaste activa	1.320	1.212	1.103	1.025	Eigen vermogen	92.198	86.777	84.166	81.744
					Begrote resultaat	**3.498**	**3.550**	**2.303**	**2.297**
Materiële vaste activa	117.726	147.086	166.084	183.422					
					Totaal eigen vermogen	**95.696**	**90.327**	**86.469**	**84.041**
Financiele vaste activa	6.617	6.190	5.762	5.333	Vreemd vermogen				
					Voorzieningen	15.124	16.430	15.807	14.185
					Lange vreemd vermogen	35.517	36.319	60.856	85.200
Totaal vaste activa	**125.663**	**154.488**	**172.949**	**189.781**	**Totaal vaste passiva**	**50.641**	**52.749**	**76.663**	**99.385**
VLOTTENDE ACTIVA					**VLOTTENDE PASSIVA**				
Voorraden	751	751	751	751					
Uitzettingen < 1jaar	31.384	3.065	3.065	3.065	Korte schulden	10.629	10.629	10.629	10.629
Liquide middelen	3.209	3.209	3.209	3.209	Overlopende passiva	13.822	13.822	13.822	13.822
Overlopende activa	9.781	6.014	7.609	11.071					
Totaal vlottende activa	**45.125**	**13.039**	**14.634**	**18.096**	**Totaal vlottende passiva**	**24.451**	**24.451**	**24.451**	**24.451**
Totaal activa	**170.788**	**167.527**	**187.583**	**207.877**	**Totaal passiva**	**170.788**	**167.527**	**187.583**	**207.877**

Bij de vernieuwing van het BBV is, op basis van advies van de commissie Depla, voorgeschreven dat er in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen in de begroting. Het betreft de volgende kengetallen:

1A Netto schuldquote
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2 Solvabiliteitsratio
3 Grondexploitatie
4 Structurele exploitatieruimte
5 Belastingcapaciteit

In de onderstaande tabel zijn de ratio's gepresenteerd voor de jaren 2026 tot en met 2029. Vervolgens worden deze nader toegelicht.

Omschrijving	rekening 2024	begroting 2026	mrj 2027	mrj 2028	mrj 2029
1A Netto schuldquote	0,91%	7,61%	36,93%	58,65%	76,99%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	-4,92%	2,59%	32,13%	54,20%	73,02%
2 Solvabiliteitsratio	58,43%	56,03%	53,92%	46,10%	40,43%
3 Structurele exploitatieruimte	8,24%	5,42%	5,24%	4,03%	3,94%
4 Grondexploitatie	3,62%	4,04%	4,27%	4,31%	4,20%
5 Belastingcapaciteit	104,86%	110,70%	110,70%	110,70%	110,70%

1A Netto schuldquote
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

2 Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De formule die wordt gehanteerd om deze ratio te berekenen is als volgt: eigen vermogen/ vreemd vermogen.

3 Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

4 Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten in de begroting.

5 Belastingcapaciteit
Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
Met belastingcapaciteit wordt bedoeld de woonlasten van een meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.

Op basis van de cijfers van Coelo bedraagt het landelijk gemiddelde van de woonlasten in Nederland in 2025 van vergelijkbare gemeenten op basis van inwoneraantal € 1.046. De cijfers over 2026 zijn nog niet bekend. Uitgedrukt in een percentage ten opzichte van 2025 is dit 110,70 %. Dit betekent dat de woonlastendruk in de gemeente Beekdaelen ruim 10 % hoger zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2025.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen
Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Beekdaelen in het jaar 2026 een stabiele financiële positie heeft. Er bevinden zich 5 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 1 onderdeel in de categorie C (risicovol).

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Gemeente Beekdaelen	
1A Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	7,61%	A
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	<90%	90-130%	>130%	2,59%	A
2 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	56,03%	A
3 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0	<0%	5,42%	A
4 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	4,04%	A
5 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	110,70%	C

7.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onderhoud en beheer van deze kapitaalgoederen zijn van belang om kapitaalvernietiging te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Daarom gaan we uit van risico gestuurd assetmanagement. Waarbij onze focus ligt op cyclisch en curatief onderhoud. Daar waar mogelijk nemen we steeds vaker preventieve conserverende maatregelen om de toekomstige beheerkosten te beperken.

Met het beheer en onderhoud van onze wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van middelen gemoeid. De lasten van deze kapitaalgoederen zijn onderdeel van de diverse programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoud en kosten over de programma's heen.

Samenvatting

In 2026 wordt het groen beheer en onderhoud verder vormgegeven op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit- niveaus en de pilots op het gebied van burgerparticipatie in de groencontracten. Hiermee wordt op de in 2022 ingeslagen weg verder gegaan.

Op dit moment wordt onderzocht hoe het beheer na beëindiging van de huidige groenbeheerovereenkomsten kan worden voortgezet in eigen beheer door de gemeentelijke buitendienst.

Wegen

Gemeente Beekdaelen beheert in totaal 2.583.908 m2 aan verhard oppervlak, dit is ten opzichte van de weginspectie en beheerrapportage 2023 een toename van 2%. Deze gegevens wijzigen in principe niet, tenzij deze ontstaan als gevolg van een herinrichting, wegverbreding, reconstructie of uitbreiding van het wegennet. De beheerrapportage 2026-2029 vormt de basis voor het bepalen van de gemiddelde kosten voor het onderhouden van wegen binnen de komende onderhoudsperiode van 4 jaar. Daarnaast wordt in deze rapportage inzichtelijk gemaakt wat de huidige kwaliteit van het wegenareaal is op basis van de globale visuele inspectie, uitgevoerd in het tweede kwartaal 2025.

Kengetallen Beekdaelen	**Totaal 2023**	**Totaal 2025**
Asfalt (M2)	1.515.680	1.503.569
Elementenverharding (m2)	947.791	1.001.553
Betonverhardingen (m2)	65.804	68.188

Halfverharding/onverhard (m2)	10.598	10.598
Wegenareaal (m2)	2.539.873	2.583.908

- **Huidige beeldkwaliteit wegenareaal: Vergelijk 2021, 2023 en 2025**

Het beoordelen van de wegen en het toekennen van een kwaliteitsniveau wordt uitgevoerd volgens de richtlijnen van CROW-publicatie 146b te weten onderhoudsniveau (beeldkwaliteit) A+, A, B, C en D. Met het instemmen van het beleidskader IBOR heeft de gemeenteraad het gewenste kwaliteitsniveau van de wegen in de openbare ruimte, volgens de CROW-publicatie 146b, vastgesteld op onderhoudsniveau C; sober maar doelmatig en veilig.

Beeldkwaliteit	Situatie 2021	Situatie 2023	Situatie 2025
A+	58%	78%	72%
A	11%	4%	11%
B	12%	11%	6%
C	14%	4%	5%
D	5%	4%	5%

- **Kwaliteit:**

Herijking van het beleid wegen is als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte verder uitgewerkt. Hierbij is een financieel plan opgesteld om het fors aanwezige achterstallig onderhoud terug te dringen. Ten opzichte van de in 2021 uitgevoerde weginspectie is een verbetering zichtbaar, namelijk: 72% van de wegvakken heeft A+ kwaliteit (dit was 58% in 2021). Het aantal wegvakken met D kwaliteit is met 5% gelijk gebleven. Dit is verklaarbaar door jaarlijkse degradatie (afname van kwaliteit) van wegen met B kwaliteit naar C en met C kwaliteit naar D. Er komen jaarlijks nieuwe wegvakken met D kwaliteit bij.

- **Financiën:**

Voor de onderhoudsperiode 2026-2029 heeft de gemeente Beekdaelen volgens de huidige begroting jaarlijks ruim 1,8 miljoen euro beschikbaar om haar wegvakken te onderhouden op het gewenste beeldkwaliteitsniveau.

Een bedreiging is de hoge ambitie met betrekking tot de (vele) toekomstige ontwikkelingen die bij zullen dragen aan uitbreiding van het areaal. Door uitbreiding van het areaal neemt naast de omvang van de wegvakken ook jaarlijkse onderhoudskosten toe.

Civieltechnische kunstwerken

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Kunstwerken	222

Bij de harmonisatie van het beleid openbare ruimte is in het beheerplan Civiele Kunstwerken 2021-2025 vastgesteld dat de civiele kunstwerken sober, doelmatig en veilig onderhouden worden op kwaliteitsniveau C. Onderhoud van de civiele kunstwerken is meegenomen als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte. In 2025 is gestart met het actualiseren van het beheerplan Civiele Kunstwerken voor de periode 2026-2030.

Op basis van de actuele kwaliteit van de civiele kunstwerken is recent een Meer Jaren Onderhoud Planning (MJOP) opgesteld voor het planbare onderhoud voor de komende 10 jaar. Aanvullende inspecties worden uitgevoerd om de technische staat van deze kunstwerken in kaart te brengen en eventuele maatregelen te bepalen.

- **Kwaliteit:**

De uit te voeren inspectiewerkzaamheden om de kwaliteit van de civiele kunstwerken vast te stellen worden conform CUR Aanbeveling 117:2020 categorie B2 "toestandsinspectie" uitgevoerd. Voor het beheer van de kunstwerken zijn door het kennisinstituut CROW, NEN en CUR diverse richtlijnen opgesteld, die landelijk door de meeste gemeentelijke organisaties worden gebruikt. De inspectiewerkzaamheden kennen een terugkomende cyclus van 5 jaar. De volgende inspectie volgens CUR Aanbeveling 117 vindt plaats in 2028.

- **Financiën:**

De kosten voor het planbare jaarlijks onderhoud zijn opgenomen in de jaarlijkse gemeentebegroting en bedragen € 144.535. Vervangingsinvestering(en) van Civiele Kunstwerken zijn hierin niet inbegrepen. Omwille van onderlinge verschillen in uitgaven per planjaar wordt het financieel overschot in een voorziening gehandhaafd.

Riolering

Kengetallen Beekdelen	Totaal
Riolen (km)	299
Hoofdgemalen (stuks)	28
Persleidingen (km)	19

Pompunits (stuks)	128

- **Kwaliteit:**

Op basis van het dagelijks beheer en onderhoud, bestaande uit reiniging en inspectie en de in het beleids- en uitvoeringskader vastgestelde doelstellingen wordt de kwaliteit van het rioleringssysteem in beeld gebracht. Aan de hand van de kwaliteitsbeoordeling wordt bepaald of renovatie, vervanging of nader onderzoek benodigd is. Deze cyclus is momenteel verankerd in het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 (Wrp, voorheen Gemeentelijk Rioleringsplan GRP). Onder de Omgevingswet is de verplichting vervallen om een GRP op te stellen. In de memorie van toelichting van de Omgevingswet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Gemeenten zijn onder de Omgevingswet nog steeds verplicht om invulling te geven aan hun gemeentelijke watertaken en de financiën voor de rioolheffing te verantwoorden.

- **Financiën:**

In het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) is het kostendekkingsplan opgenomen. De budgetten die volgen uit het Wrp zijn in deze gemeentebegroting opgenomen.

Openbaar groen

- **Kwaliteit:**

De Raad heeft op 15 december 2021 de in onderstaande tabel vermelde gebiedsfuncties en kwaliteitsniveaus voor het groenbeheer vastgesteld.

Gebiedsfunctie	Beeldkwaliteitsniveau
Centrum winkelgebied	A
Gemeentelijke begraafplaatsen	A
Vijver en waterpartijen	B
Sportaccommodaties (excl. speelvelden)	B
Woonkernen	B
Bedrijventerreinen	B
Hoofdwegen buitengebied	C

Recreatieve wandelpaden/Beekdaelenroute	C
Buitengebied	C

Wegens een tekort aan beschikbaar budget is de aanbestedingsprocedure voor het afsluiten van een raamovereenkomst voor het onderhoud van de bomen afgebroken. De beheermaatregelen worden tot het afsluiten van een nieuwe raamovereenkomst uitgevoerd op basis van risico's die zijn vastgesteld bij de boomveiligheidscontrole.
Met het beschikbaar komen van de noodzakelijke financiële middelen in deze begroting wordt een nieuwe aanbestedingsprocedure gestart voor het afsluiten van een raamovereenkomst zodat cyclisch boombeheer kan worden hervat.

De kwaliteit van de kleine landschapselementen staat door het gebruik en weersinvloeden onder druk. Voor het behoud van deze waardevolle en karakteristieke landschapselementen wordt gestart met het opstellen van een beheersplan op basis van het nog vast te stellen beleid (groenstructuurplan). Vanuit de discipline Natuur en Landschap vinden met stakeholders (aangrenzende perceeleigenaren) gesprekken plaats voor het opstellen van het beheerplan.

In het kader van openbaar groen worden de volgende onderwerpen opgepakt onder programma 3:

- Holle wegen
- Ecologische gazons
- Bomenvervangingsplan
- Groot onderhoud beplanting

Openbare verlichting

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal armaturen	8.812

Gemeente Beekdaelen wil bewust omgaan met het verlichten van haar openbare ruimte waarbij sociale veiligheid, verkeersveiligheid, comfort en sfeer geborgd moet blijven. Dit houdt in dat er naast de functionaliteit van de verlichting rekening gehouden wordt met de omgeving en de negatieve effecten zoals energieverbruik, kosten en lichtvervuiling. Vanwege de ambitie naar reductie van CO2-uitstoot wordt de verlichting kritisch bekeken vanuit het energieverbruik en de nuttige lichtopbrengst die hieruit voortkomt. De visie op openbare verlichting is gericht op het "niet verlichten tenzij".

In de gemeente Beekdaelen bevinden zich 8.603 masten en 8.812 armaturen, vrijwel overal voorzien van LED armaturen. Het verlichtingsareaal wordt op basis van leeftijd vernieuwd waardoor het van belang is inzicht te hebben in de plaatsingsdatums. De armaturen bereiken conform het beleid met 20 jaar, en de masten met 40 jaar het einde van de technische levensduur.

- **Kwaliteit:**

Het ombouwen van het areaal naar LED verlichting is binnen het beschikbare investeringsbudget afgerond. Met het ombouwen van het gehele areaal naar LED verlichting wordt voor de komende 5 jaar slechts beperkte vervanging van masten en armaturen verwacht. Veelal ten gevolge van schade en vandalisme.

2025 is het jaar waarin de bestaande en deels verlopen onderhoudscontracten voor de openbare verlichting worden vernieuwd. Het verledden van de openbare verlichting zorgt hierbij voor een financieel voordeel omdat, onder andere, geen jaarlijkse inspectieronden meer nodig zijn.

- **Financiën:**

De kosten voor het energieverbruik en het beheer en onderhoud zijn opgenomen in de gemeentebegroting. De kosten voor het beheer en onderhoud van intensieve openbare verlichting (LED-verlichting Vogelsvalderen, LED-verlichting tunnel Echterbaan en verlichting masten Feldbiesbreuk) zijn ook n de gemeentebegroting opgenomen. De structurele kosten van intensieve openbare verlichting bedragen jaarlijks 18.000 Euro.

Kostenbesparing energie door verledden is omgezet naar fondsvorming om de toekomstige vervangingen van masten en armaturen na het bereiken van het einde van de ontwerplevensduurte bekostigen.

Gemeentelijke gebouwen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal gemeentelijke gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud	67

- **Beleid/Beheer:**

Het beleid voor beheer en onderhoud is gericht op de bouwkundige en technische instandhouding van het in eigendom zijnde vastgoed gedurende de reële levensduur. In de raadsvergadering van 19 december 2023 is een Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) 2024-2033 vastgesteld door de raad. Dit onderhoudsprogramma voorziet in een planning van het technische en preventieve onderhoud plus de vertaling ervan in benodigde middelen. De gemeente actualiseert iedere 4 jaar dit MJOP. De werkzaamheden die voor 2026 zijn opgenomen in het huidige MJOP worden uitgevoerd. Van de 67 gebouwen zijn 19 gebouwen niet opgenomen in dit MJOP. Het gaat hierbij om gebouwen die op de nominatie staan om te worden verkocht of gesloopt. Maar ook gebouwen waarbij de toekomstige bestemming nog niet duidelijk is. Bij deze gebouwen wordt alleen het klachtenonderhoud uitgevoerd en de eventuele wettelijke verplichtingen.

In relatie tot dit MJOP wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Dit middels het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed wat is aangeboden door de provincie. De verduurzamingsopgave komt voort uit de wettelijke verplichting om in 2040 energieneutraal en in 2050 gasloos te zijn. Door inzicht te verschaffen in deze totale kostensom kunnen gedegen keuzes gemaakt worden in het kader van het strategisch accommodatiebeleid.

- **Kwaliteit:**

Het huidige beleid voor bouwkundig en technisch beheer en onderhoud is gebaseerd op de systematiek van NEN 2767 minimaal onderhoudsniveau 3. Deze systematiek betreft een landelijk erkende normering voor bouwkundig en technisch onderhoud. Het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Beekdaelen voldoet aan de bovenstaande norm. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

- **Financiën:**

De kosten voor groot, dagelijks en klachten onderhoud worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen MJOP. Tot en met 2033 wordt jaarlijks een bedrag van 1,4 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening, hetgeen toereikend is.

De kosten voor het klachten onderhoud en wettelijke verplichtingen bij de gebouwen die niet zijn opgenomen in het MJOP worden gedekt uit de reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP. Tot en met 2027 wordt hier jaarlijks een bedrag aan toegevoegd van 173.475 duizend euro.

Indien de gemeente om wat voor reden dan ook besluit gebouwen die niet zijn meegenomen in het MJOP niet af te stoten blijft de onderhoudsplicht op deze gebouwen bestaan. Maar ook door diverse toekomstige ontwikkelingen zullen enkel gebouwen weer in een nieuw MJOP moet worden opgenomen waardoor deze voorzieningen moet wordt bijgesteld.

Evaluatie meerjarige investeringsplannen openbare ruimte

Het Meerjaren Infrastructuur Programma 2024–2027 is tussentijds geëvalueerd en daaruit zijn enkele duidelijke lessen getrokken. De belangrijkste conclusie: het huidige systeem, dat is gebaseerd op het financieel bijstellen door middel van plussen en minnen, sluit onvoldoende aan bij de dynamiek van de huidige markt. Door inflatie, marktontwikkelingen, externe eisen en scopewijzigingen zijn financiële tekorten ontstaan. Deze zijn opgevangen met een aanvullend krediet van € 2.868.000, dat in september door de raad is goedgekeurd.

Om toekomstige overschrijdingen te beperken, kiest het college ervoor om voortaan jaarlijks te indexeren. Daarnaast wordt het MIP, dat een uitvoeringsprogramma is, vanaf nu halfjaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door het college, waarbij de raad steeds wordt geïnformeerd. Dit draagt bij aan transparantie en bestuurlijke grip. Het college onderzoekt ook of de financiële verordening moet worden aangepast, zodat duidelijk is welke budgetverschuivingen binnen de planperiode onder de bevoegdheid van het college vallen en welke aan de raad zijn voorbehouden.

Een andere belangrijke les betreft de tijdsduur van de projecten. Burgerparticipatie is intensiever geworden en vraagt meer tijd. Inwoners zijn mondiger en laten zich soms pas horen ná besluitvorming. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen en extra tijd in de planning, dat ook financiële gevolgen heeft. Het college erkent dit en neemt het mee in de aanpak van toekomstige projecten.

Tot slot wordt het projectmatig werken verder ontwikkeld. Door risico's – zowel intern als extern – eerder te herkennen, kunnen passende maatregelen sneller worden genomen. Ook wordt gewerkt aan het versterken van projectrollen binnen het gehanteerde model. In 2026 start de voorbereiding van het MIP 2028–2031, waarbij deze inzichten direct worden meegenomen

7.5 Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Daarnaast is het doel van deze paragraaf om de financiële positie van de gemeente op basis van het Treasurystatuut te evalueren. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor de gemeente. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO). Deze wet regelt, dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. In deze paragraaf zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde komen:

1. Risicobeheer
2. Gemeentefinanciering
3. EMU-saldo

Risicobeheer

1. Risicobeheer

Een belangrijk onderdeel van de treasury functie is het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's.
In het Treasurystatuut wordt onderscheid gemaakt in de volgende financiële risico's:

- renterisico
- kredietrisico
- intern liquiditeitsrisico
- valutarisico

In dit hoofdstuk worden bovenstaande risico's nader toegelicht met de bijbehorende beheersingsmaatregelen.

7.5.1 Renterisico

De gemeente kan zowel op de kortlopende als op de langlopende schulden renterisico lopen. Renterisico ontstaat door fluctuaties in de rentelasten (bijvoorbeeld door renteherziening of herfinanciering). De overheid heeft in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) twee instrumenten gedefinieerd om de renterisico's die de gemeente loopt te beperken, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft tot doel beperking van renterisico op de kortlopende schuld en de renterisiconorm beperkt de renterisico's op de langlopende schulden.

Kasgeldlimiet (renterisico kortlopende schuld)
Het is voor gemeenten aantrekkelijk om financieringsbehoefte op te vangen met het aantrekken van kort geld, omdat de rente op kort geld lager is dan op langlopende leningen. Echter veel kort geld aantrekken, brengt hogere (rente)risico's met zich mee, omdat in de regel de rente op kort geld sterker aan fluctuaties onderhevig is. De kasgeldlimiet is een door de wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van dit renterisico op de korte schuld. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van het jaar 2026.

De kasgeldlimiet ziet er voor het jaar 2026 als volgt uit:

		Overzicht liquiditeitspositie (bedragen x € 1.000)				
Ultimo	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	Begrotingstotaal	Perc. Regeling 8,5%	Ruimte KGL
K3-2024	3.979	28.304	-24.325	124.046	10.544	-34.869
K4-2024	1.497	27.536	-26.039	124.046	10.544	-36.583
K1-2025	5.098	28.160	-23.062	124.046	10.544	-33.606
K2-2025	6.732	32.041	-25.309	124.046	10.544	-35.853

Gemiddelde	-24.684
Kasgeldlimiet (KGL)	10.544
Ruimte onder de KGL	35.228
Onderschrijding van de KGL	-35.228
Begrotingstotaal 2026	124.046
Percentage regeling	8,5%
Kasgeldlimiet (KGL)	**10.544**

Renterisiconorm (renterisico van de vaste schuld)
In de wet FIDO is de renterisiconorm opgenomen als instrument om het (rente)risico op de langlopende leningenportefeuille te beperken. Met de renterisiconorm wordt getracht een optimale opbouw van de langlopende leningenportefeuille te bereiken door spreiding van de looptijden en renteherzieningen. In de volgende tabel wordt het renterisico voor 4 jaren (2026-2029) in kaart gebracht en wordt berekend als percentage (20%) van het begrotingstotaal van het jaar 2026.

Tabel Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (bedragen * € 1.000)					
Stap	**Variabelen**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.649	2.078	1.809	1.690
3	Renterisico (1+2)	2.649	2.078	1.809	1.690
4	Renterisico	24.809	24.809	24.809	24.809
5a = 4 > 3	**Ruimte onder renterisiconorm**	**22.160**	**22.731**	**23.000**	**23.119**
5b = 3 > 4	**Overschrijding renterisiconorm**	**0**	**0**	**0**	**0**
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal 2026	124.046	-	-	-
4b	Percentage ministeriële regeling	20%			
	4 = (4a x 4b/100) Renterisiconorm	**24.809**			

7.5.2 Kredietrisico
Het kredietrisico is het risico, dat een geldnemer niet of niet-tijdig aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij het verstrekken van leningen, uit hoofde van de publieke taak, worden zekerheden of garanties geëist.

7.5.3 Intern liquiditeitsrisico
Het intern liquiditeitsrisico is het risico, dat de gemeente loopt naar aanleiding van wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarig investeringsplanning, waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Het intern liquiditeitsrisico wordt beperkt door monitoring en planning van de treasury activiteiten op de korte en lange termijn in de P&C-cyclus (begroting, burap en jaarrekening).

7.5.4 Valutarisico
Valutarisico’s worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro’s.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De gemeente Beekdaelen maakt gebruikt van de zogenaamde totaalfinanciering. In deze begroting is uitgegaan van een financieringsbehoefte over de jaren 2026 tot en met 2029 van in totaliteit € 79,9 miljoen. Volgens opgave van de BNG per 18 september 2026 bedraagt het rentepercentage 3,69 % voor een langlopende geldlening met een looptijd van 25 jaren.

In deze (meer)jaren begroting is rekening gehouden met de rentelasten voor de benodigde financiering. Een bijstelling van de rentelasten zal middels de tussentijdse rapportages plaatsvinden.

Leningenportefeuille

Een overzicht van de leningportefeuille per 1 januari 2026 treft u in onderstaand overzicht aan. De laatste lening in het overzicht is een doorgeleende lening aan een woningstichting.

Leningportefeuille (bedragen x € 1.000)	Oorspr.	Ingang	Afloop	Rente	Schuld	Weging
T.b.v. gemeente:						
BNG	3.000	02-01-2006	02-01-2026	3,62	150	0,4%
BNG	3.000	23-06-2006	23-06-2026	0,56	150	0,4%
BNG	4.538	26-09-2001	26-09-2026	5,45	181	0,5%
BNG	2.269	18-12-2001	26-09-2026	5,16	91	0,3%
BNG	3.000	11-12-2002	01-06-2027	4,84	240	0,7%
BNG	3.000	01-11-2007	01-11-2027	3,98	300	0,8%
BNG	3.000	08-12-2003	08-12-2028	4,87	360	1,0%
BNG	3.000	23-02-2006	23-02-2031	3,79	720	2,0%
BNG	4.000	16-05-2022	16-05-2037	1,69	3.200	9,0%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2042	1,82	2.550	7,2%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2027	1,86	2.640	7,4%
BNG	9.000	02-01-2024	02-01-2049	3,27	8.640	24,3%
BNG	8.000	01-07-2024	01-07-2049	3,24	7.680	21,6%
BNG	8.000	02-01-2025	02-01-2050	3,22	8.000	22,5%
Subtotaal t.b.v. gemeente	***59.807***				***34.902***	
T.b.v. woningstichting:						
BNG	935	03-05-2010	01-05-2040	4,45	615	1,7%
Subtotaal t.b.v. woningstichting	***935***				***615***	
Totaal	25.742				35.517	100,0%

Rente begroting 2026
De gemeente trekt zowel kortlopende als langlopende leningen aan om te voldoen aan haar financieringsbehoefte. Er zijn hierbij twee soorten financiering te onderscheiden:
1. Projectfinanciering: er wordt een externe lening aangetrokken ten behoeve van de financiering van één specifiek project, één specifieke activiteit.
2. Totaalfinanciering: er wordt een lening aangetrokken om aan de financieringsbehoefte te voldoen, maar er staat geen specifieke activiteit tegenover. De lening maakt deel uit van de totaalfinanciering van de gemeente.

Om een volledig beeld te krijgen van de exploitatie van de verschillende taakvelden, dienen alle baten en lasten, voor zover mogelijk, toegerekend te worden aan de activiteiten binnen een taakveld (projecten, investeringen, etc.). Hieronder vallen ook de kosten (rentelasten) van de leningen. Deze kosten zijn immers aangetrokken om de verschillende activiteiten (al dan niet direct) te financieren.

De rentelasten van projectfinanciering kunnen redelijk eenvoudig toegerekend worden aan het taakveld, waarop de activiteit betrekking heeft. Bij de totaalfinanciering is er geen direct verband tussen de lening en de activiteit. Om de rentelasten van de leningen toch evenredig toe te kunnen rekenen aan de diverse activiteiten, is een verdeelsleutel opgesteld: het omslagrentepercentage. Op basis van dit percentage wordt de rente van de totaalfinanciering doorbelast aan taakvelden, waaronder de diverse activiteiten vallen.

Dit percentage is bij de begroting berekend en komt voor de jaren 2026 tot en met 2029 uit op respectievelijk 0,5%, 0,6%, 0,9% en 1,0%.

EMU-saldo

In de volgende tabel is het EMU-saldo voor de jaren 2026-2029 weergegeven. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld, dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van de gemeente Beekdaelen is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.
Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Tabel EMU-saldo (bedragen * € 1000)				
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-1.924	939	-119	-106
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.928	3.185	3.518	4.110
Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	6.897	2.290	1.717	1.303
Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	35.097	30.569	29.087	24.723
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	5.584	3.238	3.663	3.599
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-32.780**	**-27.392**	**-27.633**	**-23.015**

7.6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Beekdaelen heeft een deel van de uitvoering van het gemeentelijk beleid en taken ondergebracht bij zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen spelen dan ook een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft daarbij wel verantwoordelijk voor de uitvoering en het realiseren van het beleid en het behalen van de gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan deze verbonden partijen.

Wat zijn verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.

- Van een financieel belang is sprake als de gemeentemiddelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

  Wanneer aan beide voorwaarden is voldaan, is er conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij. Voorbeelden zijn BV-en, NV-en, corporaties, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Waarom samenwerkingsverbanden

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, complexe en specialistische taken te laten uitvoeren, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen. Ook uitbreiding van het aantal taken en de complexiteit ervan zijn overwegingen om samenwerking te zoeken en verbanden aan te gaan. Op een groot aantal terreinen, zoals sociale zaken, gezondheidszorg, brandweer en veiligheid, het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en participatie), hebben gemeenten nadrukkelijk de samenwerking gezocht. Dit is vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid. Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partij in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert. Het is daarom van belang dat deze verbonden partijen goed functioneren en de doelstellingen binnen de gegeven financiële én beleidsinhoudelijke kaders realiseren. Vanuit gemeentelijk perspectief is de noodzaak om de verbonden partijen goed te monitoren en zo nodig bij te sturen dan ook groot. Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van belang:

- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeentelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Grip op verbonden partijen

Meer dan in het verleden werken gemeenten zoals Beekdaelen regionaal samen in verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen. Duidelijk is dat het aangaan van dergelijke regionale samenwerkingen ook betekent dat directe invloed en zeggenschap minder wordt. De behoefte om grip op deze verbonden partijen te hebben én te houden neemt daardoor steeds meer toe. Dat geldt ook voor het versterken van de onderlinge samenwerking.

Om meer grip te krijgen op de monitoring en sturing van verbonden partijen wordt door Beekdaelen en bijna alle andere gemeenten in Zuid-Limburg de ambtelijke werkwijze ‘Samen Grip Op Verbonden Partijen’ (SGVOP) gehanteerd. Zo wordt in SGVOP bekeken hoe een vervolg kan worden gegeven aan de aan de gemeenschappelijke regelingen opgelegde bezuinigingsopgave van 5%. Meer hierover is terug te vinden in paragraaf 6.3.2 van deze begroting.

Overzicht van verbonden partijen

Type	Naam
Gemeenschappelijke regelingen	WOZL (Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg)

	WSP (Werkgeverservicepunt Parkstad Limburg)
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
	GGD Zuid-Limburg
	ISD-Kompas
	Omnibuzz
	Omgevingsdienst Zuid-Limburg
	BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)
	Het Gegevenshuis
	Reinigingsdiensten Rd4
	Stadsregio Parkstad Limburg
	Solido
	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
	GR subsidiëring anti-discriminatievoorziening Limburg
	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
Vennootschappen	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

en coöperaties	Enexis Holding NV
	Rd4 NV
	Watermaatschappij Limburg N.V.
	Nazorg Limburg B.V.
	IBA-Parkstad B.V.
	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.

In onderstaande tabel wordt de gemeentelijke bijdragen 2025-2028 per verbonden partij weergegeven (bedragen in euro's)

Naam GR	2026	2027	2028	2029
WOZL	3.637.000	3.502.000	3.235.000	2.978.000
WSP Parkstad	149.000	105.000	98.000	114.000
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	3.036.000	3.036.000	3.036.000	3.036.000
GGD	2.676.000	2.676.000	2.676.000	2.676.000
Kompas	12.686.000	12.686.000	12.686.000	12.686.000
Omnibuzz	941.000	941.000	941.000	941.000
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	811.000	811.000	811.000	811.000
BsGW	669.000	660.000	658.000	658.000
Gegevenshuis	568.000	568.000	568.000	568.000
Rd4	4.485.000	4.485.000	4.485.000	4.485.000
Parkstad Limburg	565.000	571.000	573.000	573.000
Solido	1.210.000	1.256.000	1.329.000	1.397.000
Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015	0	0	0	0
Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg	158.000	158.000	158.000	158.000
GR subsidiëring antidiscriminatievoorziening Limburg	20.000	20.000	20.000	20.000
Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	253.000	253.000	253.000	253.000

Detailinformatie per verbonden partij

Voor een actueel overzicht van het openbaar belang, de gemeentelijke visie op de verbonden partij, de actuele beleidsvoornemens omtrent de partij, de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijke belang en de financiële positie verwijzen wij naar de bijlage 8.5 “Toelichting op de verbonden partijen”.

7.7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid
De gemeente Beekdaelen heeft een (uniform) vastgesteld grondbeleid. De gemeente hanteert situationeel grondbeleid. Op deze wijze wordt door middel van het grondbeleid geanticipeerd (voor de komende vier jaar) op de ruimtelijke opgaven. Het grondbeleid is daarnaast vastgesteld in de geest van de inwerking getreden Omgevingswet.

Grondprijzenbrief

De grondprijzenbrief komt voort uit de nota grondbeleid. De Grondprijzenbrief is een nadere uitwerking van grondbeleid en valt daarmee onder de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders (hierna: college). Het college stelt de Grondprijzenbrief jaarlijks vast binnen de kaders die de raad heeft vastgesteld in de Nota Grondbeleid 2024-2028. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de grond wordt uitgegeven tegen marktconforme prijzen, zodat wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot staatssteun. Het doel van de Grondprijzen brief is om op transparante wijze, marktconforme, financiële afspraken te kunnen maken met potentiële afnemers van gemeentelijke gronden. De concept Grondprijzenbrief is opgesteld en zal voor 31 december 2025 ter instemming voorgelegd worden aan het college zodat deze per 1 januari 2026 van kracht zal zijn.

Beschouwing actuele stand van zaken grondexploitatiecomplexen
Het gaat hier onder meer om de grondexploitaties in ontwikkeling . Een grondexploitatie is het financiële en inhoudelijke kader –vastgesteld door de Raad- waarbinnen (haalbaar gebleken) plannen en projecten worden uitgevoerd. Als gevolg van de krimp en vergrijzing/ontgroening ligt er een gewijzigde vraag. Er is een grotere behoefte te bespeuren aan eenpersoonshuishoudens/kleine huishoudens en senioren- en levensloopbestendige woningen. De gemeente Beekdaelen wil daarop inspelen. De ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen is van belang. Het is niet eenvoudig om te kwantificeren wat de financiële consequenties voor de gemeenten zijn.

Korte beschouwing actuele stand van zaken grondexploitaties

Het plangebied Centrum III in de kern van Schimmert heeft sinds 2011 een woonbestemming met 96 harde bouwtitels. Vanwege ongunstige marktomstandigheden is het vigerende plan nooit tot concrete ontwikkeling kunnen komen.
In maart 2022 is besloten tot een integrale planherziening voor deze inbreidingslocatie, uitgaande van een woningbouwprogramma, dat beter aansluit bij de huidige behoefte aan betaalbare woningen en uitgaande van een planopzet, die beter aansluit bij de hedendaagse eisen v.w.b. duurzaamheid en de klimaat-adaptieve aspecten (groen in de wijk, waterhuishouding, warmtestress, natuur-inclusief bouwen). Het nieuwe plan is inmiddels definitief en het bestemmingplan is op april 2025 door de raad vastgesteld.

Het bouwrijp maken wordt voorbereid en de werkzaamheden zullen naar verwachting in november 2025 starten. Momenteel worden door de woningcorporatie en ontwikkelende partij plannen uitgewerkt voor de eerste fase. Na verwachting zal er medio 2026 gestart worden met de bouw.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG)

Tijdelijke woningen Amstenrade
De voormalige gemeente Schinnen heeft eind 2018 besloten een perceel (kadastraal bekend gemeente Schinnen sectie H nummer 304) nabij de Hommerter Allee aan te kopen met als doel hier tijdelijke woningbouw mogelijk te maken. Inmiddels is gebleken dat het moeilijk is om de businesscase voor tijdelijke woningen rond te krijgen. Daarom heeft het realiseren van permanente woningen op deze locatie de voorkeur. In 2025 zal o.a. deze locatie tot ontwikkeling worden gebracht, waarbij een goede stedenbouwkundige inpassing en een goede balans van doelgroepen sleutelbegrippen zijn.

Bedrijventerrein Rode Beek
Het concept-bestemmingsplan resp. gebied waarbinnen dit bedrijventerrein is gelegen valt onder het door de rijksplanvormer opgenomen gebied waar ook de zogenoemde invliegfunnel in verband met de aanwezigheid van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen is voorzien. Over het intekenen en daarmee vastleggen van deze invliegfunnel zijn in de afgelopen 6 jaar diverse procedures gevolgd. Defensie heeft meermaals beroep aangetekend en de procedures bij de Raad van State gewonnen.

Als onderdeel van de gesprekken die bestuurlijk worden gevoerd met defensie is afgesproken dat juridische procedures met betrekking tot dit bedrijventerrein nu niet aan de orde hoeven te zijn en dat defensie geen rem zet op de ontwikkeling van dit terrein. In het kader van het centrumplan Schinveld (verplaatsen van bedrijven die in de kern gevestigd zijn), is er geen directe aanleiding voor het tot ontwikkeling brengen van dit bederijventerrein als geheel. Bij eventuele interesse van een andere ondernemen dan waarvoor het bedrijventerrein oorspronkelijke is bedoeld, is maatwerk mogelijk. Wij zullen hierover met de gemeente Brunssum (deels ook eigenaar van de gronden) in overleg gaan.

7.8 Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering paragraaf van deze begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens omtrent onze bedrijfsvoering, die gericht is op het adequaat uitvoeren van de programma's uit deze begroting en de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Hoe beter de gemeentelijke organisatie op orde is, des te beter de organisatie gesteld staat voor haar publieke taak.

Personeel en organisatie

Arbeidsomstandigheden: verzuim en vitaliteit
In 2026 blijven we zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, waarbij we de wettelijke verplichtingen naleven en de resultaten van de RI&E actief opvolgen. Samen met onze Arbodienst werken we niet alleen aan het verder terugdringen van verzuim, maar ook aan het voorkomen er van. Onder andere door vroegtijdige signalering en passende ondersteuning. Tegelijk zetten we in op vitaliteit en werkplezier door aandacht te besteden aan fysieke en mentale veerkracht, en door het versterken van een positieve en inclusieve werkcultuur waarin medewerkers zich gewaardeerd en verbonden voelen.

Organisatie Ontwikkeling/ opleiding
Bij Gemeente Beekdaelen beschouwen we ontwikkeling en opleiding als het hart van een toekomstbestendige en wendbare organisatie. In een wereld waarin maatschappelijke opgaven, digitalisering en burgerverwachtingen continu verschuiven, is het essentieel dat medewerkers blijven groeien: zowel in vakmanschap als in persoonlijk leiderschap. Daarom creëren we een cultuur waarin leren niet apart staat, maar verweven is met het dagelijks werk; medewerkers krijgen ruimte om talenten te ontwikkelen, nieuwe vaardigheden te leren en zelf initiatief te nemen in hun leerproces.

Centraal in deze aanpak staan open, betekenisvolle ontwikkelgesprekken tussen medewerker en leidinggevende die zowel persoonlijke ambities als de strategische koers van de gemeente verbinden. Om dit te ondersteunen bieden we een breed en toegankelijk leerlandschap: van formele opleidingen en workshops tot online trainingen, intervisie en coaching. De thema's variëren van vakinhoudelijke verdieping en digitale vaardigheden tot inclusiviteit en leiderschap, zodat medewerkers klaar zijn voor zowel de huidige taken als toekomstige uitdagingen.

Naast formeel leren benutten we de kracht van kennisdeling binnen de organisatie: leren van en met elkaar via projectgroepen, teamreflecties en informele leermomenten versterkt verbinding en vertrouwen. Voor medewerkers met extra groeipotentieel zijn er talentprogramma's gericht op doorstroom en leiderschapsontwikkeling, terwijl iedereen wordt aangemoedigd eigen ontwikkelwensen in te brengen en het beschikbare leerbudget te gebruiken. HR blijft de opleidingsinfrastructuur doorontwikkelen in nauwe samenwerking met leidinggevenden en medewerkers; door blijvend in mensen te investeren bouwen we aan een organisatie die met vertrouwen, eigenaarschap en wendbaarheid inspeelt op een steeds veranderende samenleving.

Informatisering en automatisering

In 2026 zetten we een volgende stap in het moderniseren van onze informatiehuishouding, waarbij meerdere actiepunten zich over meerdere jaren uitstrekken. Allereerst zorgen we dat wet- en regelgeving leidend blijft: noodzakelijke ICT-aanpassingen voor de Wet digitale overheid en de Wet open overheid worden voortgezet zodat inwoners en ondernemers veilig en betrouwbaar kunnen inloggen en overheidsinformatie beter vindbaar, toegankelijk en archiveerbaar is. Tegelijk verfijnen we de ICT-systemen en uitwisselstandaarden voor de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging, met aandacht voor ketensamenwerking en aansluiting op landelijke standaarden zoals Common Ground.

Naast naleving werken we aan gebruiksvriendelijke digitale diensten. Onze website en applicaties worden verder geoptimaliseerd, met instrumenten zoals livechat en een persoonlijke digitale omgeving voor inwoners en ondernemers, zodat zaken snel en makkelijk digitaal zijn af te handelen en digitale inclusie gegarandeerd blijft. Bedrijfsapplicaties worden gemoderniseerd en waar contracten verlopen worden nieuwe aanbestedingen en implementaties gestart, inclusief het doorvoeren van verplichte maatregelen vanuit wet- en regelgeving en het actualiseren van uitwisselstandaarden.

Data, AI en procesoptimalisatie vormen een samenhangend geheel: we richten processen efficiënter in met workflows, kennisbanken en gekoppelde systemen, en passen bedrijfsapplicaties tijdig aan op deze ontwikkelingen. De invoering van kunstmatige intelligentie gaat stapsgewijs volgens het vastgestelde juridische beleidskader en ondersteunt medewerkers, management en bestuur. Datagedreven werken krijgt meer vorm door uitbreiding van dashboards en rapportages, koppeling met geografische systemen, en inzet van moderne technologieën zoals digital twins voor modelleren, scenarioplanning en gebiedsgerichte ontsluiting.

Om deze ambities betrouwbaar uit te voeren, investeren we structureel in datakwaliteit en datagovernance, en in de AI-geletterdheid en digitale vaardigheden van medewerkers voor efficiënt gebruik van systemen zoals MS365 en nieuwe AI-hulpmiddelen. Tot slot professionaliseren we de interne dienstverlening: de servicedesk, opdrachtgeverschap en contractmanagement worden versterkt en de samenwerking met onze IT-dienstverlener Solido en andere leveranciers wordt verder uitgebouwd. Deze samenhangende aanpak moet er in 2026 voor zorgen dat onze informatievoorziening slimmer, flexibeler en toekomstbestendiger wordt.

Planning en control

De gemeente heeft een start gemaakt met kritieke prestatie indicatoren (kpi's) die worden gebruikt om grip te hebben en houden op een aantal onderwerpen binnen het gemeentelijke primaire proces. Gestart is met het organisatieonderdeel 'dienstverlening' Het is de bedoeling deze kpi's verder uit te breiden voor het sociale en fysieke domein.

Tot nu toe heeft de gemeente geen doelmatigheidsonderzoeken verricht in het kader verordening artikel 213a. In 2025 gaat de gemeente hiermee aan de slag. Verwacht wordt dat de uitkomsten van het onderzoek in 2026 aan de raad kunnen worden aangeboden.

We gaan met de raad in gesprek om te bekijken op welke manier ervoor kan worden gezorgd dat de raad in een vroeg stadium in positie kan worden gebracht bij onverwachte overschrijdingen van projecten. Bij die verkenning dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat het college in een sommige gevallen snel en slagvaardig moet kunnen handelen bij dergelijke overschrijdingen. De afspraken die daarover met de raad worden gemaakt zullen worden verankerd in de financiële verordening die in 2026 aan de raad ter vaststelling zal worden aangeboden.

Informatiebeveiliging

Bij al onze oplossingen hanteert de gemeente een strikt uitgangspunt: privacy en security zijn vanaf ontwerp (by design)en standaardinstellingen (by default) gewaarborgd. Voor elk project, systeem, applicatie, databron, rapportage of dashboard leggen we vóór ingebruikname helder vast wat het doel en de functionaliteit zijn, welke gegevens nodig zijn en welke autorisaties gelden. We passen dataminimalisatie toe en wegen het gebruik van (persoons)gegevens zorgvuldig af, waarbij spelregels voor het gebruik van rapportages, dashboards, data en algoritmes worden vastgelegd, gedocumenteerd en gearchiveerd.

Het informatiebeveiligingsbeleid wordt continu geactualiseerd zodra het nieuwe normenkader beschikbaar is, en onze maatregelen worden verder aangescherpt in lijn met landelijke ontwikkelingen en normen voor informatieveiligheid en privacy. De implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt voortgezet en afgestemd op aangescherpte richtlijnen zoals NIS-2, zodat we blijven aansluiten op nationale en internationale standaarden. Voor audits voeren we de verplichte nieuwe normen en aanvullende maatregelen door.

Medewerkers blijven geïnformeerd over permanente risico’s en bedreigingen op het gebied van informatieveiligheid en privacy via het programma i Bewustzijn, dat we voortzetten met vernieuwde opleidingsmodules. De samenwerking met de Informatiebeveiligingsdienst wordt versterkt en de maatregelen om risico’s te vermijden of te mitigeren worden verder uitgebreid. Ons Information Security Management System en Privacy Management Systeem houden we actueel; zo behouden we grip op risico’s en de voortgang van maatregelen en kunnen we vanuit één bron transparant verantwoording afleggen en gerichter sturen op uitvoering en risicominimalisatie.

Gegevensbescherming

Door de invoering van de EU-verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) in mei 2018 zijn organisaties steeds bewuster geworden van het belang van gegevensbescherming. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel energie gestoken in het borgen van de AVG in de organisatie, om vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven te beschermen en ook aantoonbaar te voldoen aan de privacywetgeving. In 2026 gaan wij verder met een AVG privacy volwassenheidsmeting, het AVG evaluatie- en actualisatieplan, informeren en adviseren van de gemeentelijke afdelingen over hun AVG verplichtingen en andere unierechtelijke of lidstaatrechtelijke gegevensbeschermingsbepalingen. Daarnaast de benodigde ondersteuning bieden aan de domeinafdelingen door o.a. het privacy bewustzijn verder verhogen via workshops, e-learning en actieve voorlichting, helpen bij uitvoeren van (Pre-) DPIA’s (Data Privacy Impact Assesments) etc. Daarnaast gaat het nieuwe PMS (Privacy Management Systeem) de gemeente digitaal verder helpen om aantoonbaar te voldoen aan de vereiste AVG documentatieplicht c.q. verantwoordingsplicht in het kader van de jaarlijkse planning- en control cyclus. In het kader van de Wet politiegegevens is in 2025 beleid vastgesteld en de daarbij behorende instructies. Ook is er beleid opgesteld voor de implementatie van artificial intelligence. In 2026 zal hier met name aandacht aan besteed worden.

Communicatie

In 2025 is de nieuwe communicatievisie vastgesteld. De kern van de nieuwe visie is ‘communiceren met impact’. Dat betekent doelgerichte communicatie die iets teweeg brengt, betere informatievoorziening en meer vertrouwen en verbinding met inwoners. Om de ambities uit het coalitieprogramma en de communicatievisie te realiseren zijn we in de afgelopen periode aan de slag gegaan met het vernieuwen van onze communicatie. Hierbij hebben wij eerst de focus gelegd op het realiseren van een aantal praktische instrumenten waarmee wij medewerkers faciliteren om communicatiever te werken. Zo is een nieuw huisstijlhandboek en schrijfwijzer opgesteld, zijn diverse sjablonen ontwikkeld, een digitale wekelijkse nieuwsbrief en een beeldbank geïmplementeerd en zijn alle medewerkers getraind in het schrijven van begrijpelijke e-mails.

Gelijktijdig zien wij dat het communicatielandschap voortdurend verandert. Online communicatie, digitale interactie en snelle nieuws- en informatiestromen nemen toe. Ook groeit bij veel mensen de behoefte aan fysiek contact en lokale verbinding. Communicatie vervult hierin een sleutelrol. Als we kijken naar ons communicatielandschap zijn het beter bereiken van al onze doelgroepen, de inzet van social media en het uitbreiden van participatie onderwerpen waarop wij nog meer moeten investeren en waarop wij de komende jaren de focus leggen. Hierbij blijft een goede informatievoorziening met leesbare en begrijpelijke teksten en duidelijke reacties op verzoeken centraal staan. Op deze wijze ontwikkelen en optimaliseren wij onze communicatie continu.

7.9 Wet open overheid

Inleiding

De projectgroep “Van Wob naar Woo” heeft gezamenlijk met Native Consulting een impactanalyse opgesteld. Deze impactanalyse vormt de basis om te starten met de fasegewijze ontsluiting van de onderstaande informatiecategorieën, die actief openbaar dienen te worden gemaakt.

Het betreft de volgende 11 categorieën:
- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken
- Stukken van adviescolleges
- Convenanten
- Jaarplannen en –verslagen
- Wob/Woo-verzoeken
- Onderzoeken
- Beschikkingen
- Klachten

Deze informatiecategorieën worden vanaf 2024 gefaseerd ingevoerd, waarbij diverse stukken die onder de eerste vier genoemde categorieen vallen reeds online (website en Woo-index) te raadplegen zijn. De verplichte openbaarmaking van voormelde vier categorieën is per 1 november 2024 ingegaan. Verder maken we sinds 2024 gebruik van de anonimiseringstool Datamask. Deze tool draagt er zorg voor dat persoonsgegevens in opgevraagde documenten handmatig worden geanonimiseerd.

Wat willen we bereiken?
Verdere uitrol van de gefaseerde invoering van de actieve openbaarmaking van de bovenstaande informatiecategorieën, wat in 2025 en de daaropvolgende jaren volgens planning gaat plaatsvinden.

7.10 Duurzaamheid

Inleiding

In Beekdaelen werken we aan een duurzame en toekomstbestendige gemeente waar mensen gezond en veilig kunnen wonen en werken. In 2020 heeft de gemeenteraad unaniem de Duurzaamheidsvisie 'Beekdaelers samen aan zet!' vastgesteld. Deze visie kwam tot stand in samenwerking én samenspraak met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Zoals de titel van onze visie al aangeeft, is het realiseren van deze ambities niet alleen een gemeentelijke, maar met name een brede maatschappelijke opgave. Iedereen in Beekdaelen heeft hiermee te maken en de consequenties zijn voor iedereen voelbaar.

In de visie staan de ambities van de raad op hoofdlijnen. Deze zijn:
1. De Beekdaelers centraal te stellen (participatieve aanpak).
2. In 2040 energieneutraal te zijn (energietransitie & warmtetransitie).
3. Beekdaelen groen en klimaatbestendig te maken (vergroening en klimaatadaptatie).
4. De grondstofkringlopen te sluiten (circulaire economie).

Duurzaamheid loopt als rode draad door al het gemeentelijk handelen. Dat betekent dat bij interventies afgewogen wordt in hoeverre deze bijdraagt aan een duurzaam Beekdaelen op sociaal, economisch en fysiek gebied. Duurzaamheid stopt niet bij onze gemeentegrenzen. Afhankelijk van het onderwerp werken we in regioverband samen aan een duurzamer Beekdaelen, zowel binnen regio Parkstad, regio Zuid-Limburg en over de landsgrenzen.

De Beekdaeler staat centraal

In Beekdaelen vinden wij het belangrijk dat iedereen mee kan doen bij het halen van onze duurzaamheidsambities. Dat geldt vóór, tijdens én na de uitvoering. Beekdaelers staan centraal op het gebied van duurzaamheid binnen onze gemeente. Door inwoners te stimuleren en te faciliteren willen we zo veel mogelijk impact creëren en innovatieve ideeën een kans geven.

Op dit moment organiseert Beekdaelen verschillende vormen van participatie om inwoners te betrekken bij de realisatie van onze ambities. Zo kan binnen Beekdaelen gebruik worden gemaakt van de Duurzaamheidstafel en Stimuleringslening Duurzaamheidsprojecten of bij te dragen aan ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen.

Tot slot stimuleren en faciliteren we inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Hiervoor is het regionaal energieloket de WoonWijzerWinkel Limburg en energiecoöperatie ImpulZ opgericht. Wij als gemeente, de WoonWijzerWinkel en energiecoöperatie ImpulZ zetten zich in om iedereen in Beekdaelen te stimuleren en faciliteren op het gebied van duurzaamheid.

Kortom: door op verschillende niveaus en op verschillende wijzen Beekdaelers centraal te stellen bij het thema duurzaamheid, willen we samen zo veel mogelijk impact creëren.

Acties in 2026:

- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het lokaal promoten van de WoonWijzerWinkel

- Het continu monitoren en verbeteren van het aanbod van de WoonWijzerWinkel
- Woningen verduurzamen aan de hand van het Isolatieproject Parkstad
- Ecologische compensatiemaatregelen treffen voor verduurzaming van onze woningen
- Faciliteren en begeleiden van de Duurzaamheidstafel
- Samenwerken met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Inzet van energiecoaches door Beekdaelen met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Meer communicatie met inwoners over verduurzamingsmogelijkheden

Energietransitie

Samen met de ander Parkstadgemeenten is de uitgesproken om in 2040 een energieneutrale gemeente te zijn. Dit betekent dat alle energie die we in Beekdaelen gebruiken, op een duurzame manier opwekken.
We zetten in om een groot deel van onze energie efficiënter in te zetten en te besparen. Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken. Het restant aan energieverbruik dat dan overblijft, wekken we duurzaam op. Hiervoor kijken we allereerst naar alle daken maar ook naar ons buitengebied. Hierin ligt voor Beekdaelen een grote uitdaging gezien haar waardevolle landschap.
We zijn op weg om de verschillende doelstellingen waar te maken maar op het gebied van energiebesparing- en opwekking zal nog veel moeten gebeuren.

Acties in 2026:
- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het lokaal promoten van de WoonWijzerWinkel.
- Het continu monitoren en verbeteren van het aanbod van de WoonWijzerWinkel
- Faciliteren en begeleiden van de Duurzaamheidstafel
- Samenwerken met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Inzet van energiecoaches door Beekdaelen met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Meer communicatie met inwoners over verduurzamingsmogelijkheden

Klimaatadaptatie

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo krijgen we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte, waaronder riool- en watersysteem, de inrichting van wegen, gebouwen en groenvoorziening. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak ‘Water in balans’. In Beekdaelen is specifiek het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 van kracht. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Aankoop gronden Jabeek/ Süsterseel

Gemeente Beekdaelen werkt samen met de Duitse buurgemeenten Gangelt en Selfkant aan gezamenlijke energieopwekking. Een eerste stap is gezet met de aankoop van landbouwgrond nabij Jabeek/Süsterseel: Beekdaelen verwierf het Nederlandse deel, Gangelt het Duitse. Deze aankoop werd begin 2024 formeel afgerond.

Uit de verkenning blijkt dat het Duitse perceel weinig potentie heeft, terwijl het Nederlandse deel wél perspectief biedt. Met een kwartiermakersfase voor een regionaal Energiebedrijf Parkstad is onderzocht hoe energieopwekking en energieafname op coöperatieve wijze kan plaatsvinden, waarbij inwoners kunnen mee-investeren en profiteren van de opbrengsten.

Hoewel deze fase is beëindigd wegens een tekort aan opweklocaties in de regio tonen de resultaten aan dat energiegemeenschappen wel kansrijke projecten kunnen realiseren met directe baten voor inwoners en omgeving.

Samen met de Provinciale Energiediensten Maatschappij en energiecoöperatie ImpulZ wordt onderzocht hoe het Nederlandse perceel multifunctioneel kan worden ingezet, met een combinatie van energieopwekking, landbouw, klimaatadaptatie en woningbouw. Zo draagt het perceel optimaal bij aan de regionale duurzaamheidsdoelen en maatschappelijke meerwaarde.

Regionaal Energiebedrijf in Parkstadverband

In Parkstadverband is samen met de energiecoöperaties, waaronder de Beekdaelense Energiecoöperatie ImpulZ, gewerkt aan het opzetten van een regionaal Energiebedrijf binnen Parkstad.

Het doel van dit regionale energiebedrijf is om binnen de regio zowel zo veel mogelijk coöperatieve duurzame energieopwek te realiseren maar ook levering van deze energie aan inwoners, bedrijven en de Parkstadgemeenten zelf, mogelijk te maken.

De kwartiermakersfase van het Energiebedrijf is beëindigd omdat de tussen resultaten laten zien dat een regionaal Energiebedrijf op het moment nog niet loont door het uitblijven van lokale opwekprojecten.
Wel is aangetoond dat lokale opwekprojecten in coöperatieve vorm kansrijk zijn met baten voor inwoners en hun omgeving.

Om deze reden wordt samen met de Energiecoöperatie ImpulZ van Beekdaelen ingezet op lokale hernieuwbare energieopwekking op coöperatieve wijze op daken, parkeerplaatsen en bij het aangekocht perceel in Jabeek.

8 Bijlagen

8.1 Begroting in één oogopslag

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)												
Dienstjaar	2026			2027			2028			2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
A: Lasten en baten												
Inwoners, bestuur en veiligheid	1.497	-19.206	-17.708	1.092	-18.546	-17.455	848	-18.291	-17.443	2.648	-18.729	-16.081
Sociale leefomgeving	11.757	-62.556	-50.799	11.464	-61.369	-49.906	12.533	-61.059	-48.526	12.651	-61.060	-48.409
Fysieke leefomgeving	17.643	-31.167	-13.524	16.445	-27.220	-10.775	17.234	-28.018	-10.784	17.877	-28.718	-10.841
Bestuurlijke samenwerking en financiën	87.023	-6.916	80.108	85.508	-6.433	79.075	83.322	-6.688	76.634	83.730	-6.705	77.025
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**117.921**	**-119.845**	**-1.924**	**114.508**	**-113.569**	**939**	**113.937**	**-114.056**	**-119**	**116.907**	**-115.213**	**1.694**
B: Mutaties reserves:												
Inwoners, bestuur en veiligheid	447	-	447	97	-	97	67	-	67	99	-1.800	-1.701
Sociale leefomgeving	1.698	-173	1.525	1.480	-173	1.306	1.138	-	1.138	1.129	-	1.129
Fysieke leefomgeving	3.016	-126	2.891	814	-26	788	813	-26	788	808	-26	783
Bestuurlijke samenwerking en financiën	963	-405	558	419	-	419	429	-	429	392	-	392
Resultaatbestemming	**6.125**	**-704**	**5.421**	**2.810**	**-199**	**2.610**	**2.447**	**-26**	**2.422**	**2.428**	**-1.826**	**602**
C: Saldo (A+B)												
Inwoners, bestuur en veiligheid	1.945	-19.206	-17.261	1.189	-18.546	-17.357	916	-18.291	-17.376	2.747	-20.529	-17.782
Sociale leefomgeving	13.456	-62.730	-49.274	12.943	-61.543	-48.599	13.671	-61.059	-47.387	13.780	-61.060	-47.280
Fysieke leefomgeving	20.659	-31.293	-10.634	17.259	-27.246	-9.987	18.047	-28.044	-9.997	18.686	-28.744	-10.058
Bestuurlijke samenwerking en financiën	87.987	-7.320	80.666	85.927	-6.433	79.494	83.751	-6.688	77.063	84.122	-6.705	77.417
Geraamde resultaat	124.046	-120.549	3.498	117.318	-113.768	3.550	116.385	-114.082	2.303	119.335	-117.039	2.297

BEEKDAELEN

8.2 Begroting per taakveld

Overzicht per taakveld

Uitgaven per taakveld (in duizenden euro's)		2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuur	-2.584	-2.613	-2.547	-2.500
0.2	Burgerzaken	-1.863	-2.011	-1.800	-1.800
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-95	-95	-96	-97
0.4	Overhead	-13.042	-12.929	-13.072	-13.377
0.5	Treasury	-260	-245	-185	-168
0.61	OZB woningen	-479	-476	-475	-475
0.62	OZB niet-woningen	-117	-116	-116	-116
0.64	Belastingen Overig				
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	-2.267	-1.712	-1.895	-2.088
0.9	Vennootschapsbelasting				
0.10	Mutaties reserves	-704	-199	-26	-1.826
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.190	-3.183	-3.201	-3.223
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.748	-2.121	-2.117	-2.117
2.1	Verkeer en vervoer	-8.138	-6.126	-6.230	-6.277
3.1	Economische ontwikkeling	-328	-332	-342	-348
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-65	-65	-65	-65
3.4	Economische promotie	-382	-383	-385	-386
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.048	-870	-812	-835
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.054	-2.054	-2.054	-2.054
5.1	Sportbeleid en activering	-930	-669	-669	-669
5.2	Sportaccommodaties	-3.578	-3.518	-3.372	-3.351
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-360	-360	-360	-360
5.4	Musea	-38	-38	-38	-38
5.5	Cultureel erfgoed	-40	-40	-40	-40
5.6	Media	-1.022	-916	-917	-918
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.065	-4.050	-3.936	-3.946
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.223	-5.124	-5.123	-5.128
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-565	-565	-565	-565
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-988	-988	-988	-988
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-70	-70	-70	-70
6.3	Inkomensregelingen	-12.564	-12.564	-12.564	-12.564
6.4	Begeleide participatie	-4.947	-4.852	-4.812	-4.807
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.071	-1.071	-1.071	-1.071
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.052	-1.052	-1.052	-1.052
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.070	-5.820	-5.820	-5.820
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.644	-1.644	-1.644	-1.644
6.713	Dagbesteding (WMO)	-806	-806	-806	-806
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-100	-100	-100	-100
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-148	-148	-148	-148
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-7.829	-7.829	-7.769	-7.769
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-135	-135	-135	-135
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-175	-175	-175	-175
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.719	-3.719	-3.719	-3.719
6'.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-230	-230	-230	-230
6.792	PGB jeugd	-276	-276	-276	-276
6.811	Beschermd wonen				
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-51	-51	-51	-51
6.821	Jeugdbescherming	-478	-478	-479	-479

6.822	Jeugdreclassering	-37	-37	-37	-37
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-1.005	-1.005	-1.005	-1.005
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-1.361	-1.361	-1.361	-1.361
7.1	Volksgezondheid	-2.941	-2.804	-2.796	-2.795
7.2	Riolering	-4.938	-5.281	-6.070	-6.704
7.3	Afval	-4.564	-4.891	-4.891	-4.891
7.4	Milieubeheer	-3.662	-1.162	-1.162	-1.160
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-243	-243	-243	-243
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.454	-1.358	-1.355	-1.364
8.2	Grondexploiatie (niet-bedrijventerreinen)	-341	-342	-343	-344
8.3	Wonen en bouwen	-2.461	-2.464	-2.470	-2.461
	Totale uitgaven	**-120.549**	**-113.768**	**-114.082**	**-117.039**

Inkomsten per taakveld (in duizenden euro's)		2025	2026	2027	2028
0.2	Burgerzaken	797	898	655	655
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	55	55	55	55
0.4	Overhead	148	148	148	1.948
0.5	Treasury	783	782	781	780
0.61	OZB woningen	6.956	7.187	7.187	7.187
0.62	OZB niet-woningen	2.070	2.139	2.139	2.139
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	77.064	75.250	73.065	73.474
0.8	Overige baten en lasten	31	31	31	31
0.10	Mutaties reserves	6.125	2.810	2.447	2.428
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	164	164	164	164
1.2	Openbare orde en veiligheid	508	1	1	1
2.1	Verkeer en vervoer	471	471	471	471
3.1	Economische ontwikkeling	79	79	79	79
3.4	Economische promotie	373	373	373	373
4.2	Onderwijshuisvesting	162	162	162	162
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	666	666	666	666
5.1	Sportbeleid en activering	261	-	-	-
5.2	Sportaccommodaties	360	360	360	360
5.6	Media	61	61	61	61
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	28	28	28
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	492	381	381	381
6.3	Inkomensregelingen	8.162	8.162	8.162	8.162
6.5	Arbeidsparticipatie	725	725	725	725
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	21	21	21	21
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	600	600	600	600
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	90	90	90	90
7.1	Volksgezondheid	157	8	8	8
7.2	Riolering	6.811	7.175	8.006	8.678
7.3	Afval	5.949	6.277	6.276	6.276
7.4	Milieubeheer	2.514	47	14	14
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	132	132	132	132
8.3	Wonen en bouwen	1.230	1.808	1.799	1.770
	Totale inkomsten	**124.046**	**117.318**	**116.385**	**119.335**

	Saldo van baten en lasten	**3.498**	**3.550**	**2.303**	**2.297**

8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV

Overzicht

Overzicht baten en lasten cf BBV	(bedragen x € 1.000)											
Dienstjaar	**2026**			**2027**			**2028**			**2029**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Inwoners, bestuur en veiligheid	1.497	-9.748	-8.250	1.092	-9.296	-8.204	848	-9.020	-8.172	2.648	-9.042	-6.394
Sociale leefomgeving	11.757	-62.556	-50.799	11.464	-61.369	-49.906	12.533	-61.059	-48.526	12.651	-61.060	-48.409
Fysieke leefomgeving	17.643	-30.738	-13.095	16.445	-26.793	-10.347	17.234	-27.588	-10.354	17.877	-28.287	-10.410
Bestuurlijke samenwerking en financiën	-1	-2.086	-2.087	0	-1.072	-1.072	2	-279	-277	-1.797	360	-1.437
Subtotaal programma's	**30.897**	**-105.128**	**-74.231**	**29.001**	**-98.530**	**-69.529**	**30.617**	**-97.946**	**-67.328**	**31.380**	**-98.030**	**-66.650**
Lokale heffingen	9.002	-596	8.405	9.302	-593	8.709	9.302	-592	8.710	9.302	-592	8.710
Algemene uitkeringen	77.064	-	77.064	75.250	-	75.250	73.065	-	73.065	73.474	-	73.474
Dividend	622	-	622	622	-	622	622	-	622	622	-	622
Saldo financieringsfunctie	188	-1.029	-840	186	-1.467	-1.281	184	-2.397	-2.213	181	-3.165	-2.983
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50
Algemene dekkingsmiddelen	**86.877**	**-1.675**	**85.202**	**85.360**	**-2.110**	**83.250**	**83.173**	**-3.039**	**80.134**	**83.579**	**-3.806**	**79.773**
Geraamde kosten overhead	148	-13.042	-12.894	148	-12.929	-12.781	148	-13.072	-12.924	1.948	-13.377	-11.429
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**117.921**	**-119.845**	**-1.924**	**114.508**	**-113.569**	**939**	**113.937**	**-114.056**	**-119**	**116.907**	**-115.213**	**1.694**
Inwoners, bestuur en veiligheid	447	-	447	97	-	97	67	-	67	99	-1.800	-1.701
Sociale leefomgeving	1.698	-173	1.525	1.480	-173	1.306	1.138	-	1.138	1.129	-	1.129
Fysieke leefomgeving	3.016	-126	2.891	814	-26	788	813	-26	788	808	-26	783
Bestuurlijke samenwerking en financiën	963	-405	558	419	-	419	429	-	429	392	-	392
Resultaatbestemming	**6.125**	**-704**	**5.421**	**2.810**	**-199**	**2.610**	**2.447**	**-26**	**2.422**	**2.428**	**-1.826**	**602**
Inwoners, bestuur en veiligheid	88.969	-24.464	64.505	86.696	-24.334	62.362	84.236	-25.130	59.106	88.274	-28.025	60.248
Sociale leefomgeving	13.456	-62.730	-49.274	12.943	-61.543	-48.599	13.671	-61.059	-47.387	13.780	-61.060	-47.280
Fysieke leefomgeving	20.659	-30.864	-10.204	17.259	-26.819	-9.560	18.047	-27.614	-9.566	18.686	-28.313	-9.627
Bestuurlijke samenwerking en financiën	962	-2.491	-1.529	419	-1.072	-653	430	-279	151	-1.405	360	-1.044
Geraamde resultaat	124.046	-120.549	3.498	117.318	-113.768	3.550	116.385	-114.082	2.303	119.335	-117.039	2.297

8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2025)

Opgave berekening

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-877.183	-877.183	-877.183	-877.183
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-557.577	-557.577	-557.577	-557.577
1a Waarde woningen eigenaren	-4.174.243	-4.174.243	-4.174.243	-4.174.243
Subtotaal	**-5.609.003**	**-5.609.003**	**-5.609.003**	**-5.609.003**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
8a-3 Bijstandsontvangers	2.053.230	2.048.247	2.042.218	2.046.062
2 Inwoners	13.432.925	13.385.638	13.305.750	13.306.467
7c-5 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	12.764.107	12.585.137	11.343.918	11.386.448
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	591.410	591.379	589.267	589.450
3c Eenpersoonshuishoudens	913.363	887.377	899.116	910.375
8b Loonkostensubsidie	235.925	236.732	236.035	236.480
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	3.362.060	3.339.062	3.077.784	3.083.791
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	228.241	229.020	228.347	228.776
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	3.667.805	3.563.415	3.610.534	3.655.877
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.158.781	1.125.793	1.140.687	1.154.983
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	283.880	283.880	283.880	283.880
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	887.723	876.234	840.659	845.154
14c-2 Landelijke centrumfunctie	202.529	202.529	202.529	202.529
15h-3 Onderwijsachterstand	154.991	154.991	154.991	154.991
38 Bedrijfsvestigingen	566.076	566.076	566.076	566.076
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	21.938	21.938	21.938	21.938
36 Kernen	1.383.130	1.374.821	1.377.962	1.381.621
36a Kernen met 500 of meer adressen	526.167	526.167	526.167	526.167
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	14.978	14.978	14.978	14.978
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	29.217	29.217	29.217	29.217
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	733.666	736.523	768.553	767.774
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	117.438	117.438	117.438	117.438
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.621.416	2.621.416	2.621.416	2.621.416
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	315.693	315.693	315.693	315.693
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.661.108	1.661.108	1.661.108	1.661.108
19 Oppervlakte binnenwater	2.270	2.270	2.270	2.270
16 Oppervlakte land	305.409	305.409	305.409	305.409
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	201.413	201.413	201.413	201.413
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	197.676	196.994	193.756	193.075
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	903.003	903.003	903.003	903.003
39 Vast bedrag	979.230	979.230	970.429	970.429
Subtotaal	**50.516.798**	**50.083.128**	**48.552.541**	**48.684.288**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Uitkeringsfactor	1,490	1,499	1,505	1,515

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Subtotaal (B x C (=uf))	**75.270.029**	**75.074.607**	**73.071.573**	**73.756.696**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	138.772	138.772	138.772	138.772
Subtotaal	**138.772**	**138.772**	**138.772**	**138.772**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	43.292	43.292	43.292	43.292
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	52.947	52.947	52.947	52.947
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	124.292	124.292	124.292	124.292
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	25.982	25.982	25.982	25.982
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	105.893	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	10.146	10.146	8.000	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	35.050	35.050	35.050	35.050
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	17.635	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	5.001	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	28.321	15.602	12.450	10.958
475 Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	2.485	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
478 Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	185.358	185.358	185.358	185.358
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	1.216.005	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	32.504	32.504	32.504	32.504
Subtotaal	**1.891.973**	**525.173**	**519.875**	**510.383**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
260 Participatie (IU)	4.822.610	4.570.279	4.394.102	4.127.353
Subtotaal	**4.822.610**	**4.570.279**	**4.394.102**	**4.127.353**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Gemeenteposten:				
BCF, onderschrijding plafond	550.000	550.000	550.000	550.000
Subtotaal	**550.000**	**550.000**	**550.000**	**550.000**

Totaal	77.064.381	75.249.828	73.065.319	73.474.201

8.5 Toelichting op Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	WOZL
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	WOZL heeft tot doel om te voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid is staat zijn. Verder heeft de GR tot doel uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen € 3.637.000 (incl. doorbetaling rijksbijdrage WSW).
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 942.000 respectievelijk € 2.797.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 7.628.000 respectievelijk € 8.273.000
Ontwikkelingen	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.

Naam	WSP Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het WSP zorgt voor de eenduidige, integrale en professionele aanpak van werkgeversdienstverlening met uniformiteit en bundeling van krachten in Parkstad. Het WSP ontwikkelt gezamenlijke expertise in de werkgeversbenadering, biedt werkgeversarrangementen en zorgt voor uitstroom naar werk van cliënten WSW en participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 149.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 973.000 respectievelijk € 894.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 4.245.000 respectievelijk € 5.163.000
Ontwikkelingen	WSP Parkstad zet in op maximale doorstroom en uitstroom van het aantal Sw-medewerkers en digitale ontsluiting van de vraag en het aanbod middels de CompetenSYS omgeving voor Parkstad.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor de professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijk geconcentreerde aansturing van alle diensten betrokken bij incident- en rampenbestrijding in de regio. De Veiligheidsregio bestaat uit de volgende onderdelen: Brandweer, GHOR, MCC, Bevolkingszorg, Burgernet en Programmabureau.
Bestuurlijk belang	De Burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 3.036.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 9.543.000 respectievelijk € 8.252.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 42.592.000 respectievelijk € 41.357.000
Ontwikkelingen	De VRZL is een hulpverleningsorganisatie én netwerkorganisatie in één. De organisatie is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Samen met de partners op het terrein van openbare orde en veiligheid worden risico's in kaart gebracht en voorbereidingen op maat getroffen, adviezen gegeven om onveiligheid te voorkomen, worden branden, incidenten en crises bestreden als ze zich toch voordoen, wordt ingezet om leed en schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. Het motto daarbij is: 'Samen Veilig'. Samen met de gemeenten en de crisispartners staat er een krachtige

Naam	WOZL
	crisisorganisatie, kan er snel hulp geboden worden en beschikt men over voldoende slagkracht.

Naam	GGD Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De GGD Zuid Limburg heeft als doelstelling het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 2.676.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 1.107.000 respectievelijk € 1.107.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 27.269.000 respectievelijk € 27.269.000
Ontwikkelingen	In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kinderwens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jong volwassen zijn. De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. Verder zal in 2026 verder aandacht besteed worden aan de implementatie van IZA en Gala.

Naam	ISD-Kompas
Vestigingsplaats	Nuth
Betrokkenen	De gemeenten Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	De kerntaak is de uitvoering onder te verdelen naar de 3 beleidsproducten Werk, Inkomen en Zorg.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en twee gemeenteraadsleden. In het Dagelijks Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen : € 12.686.000 (incl. doorbetaling rijksmiddelen Participatiewet).
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 200.000 respectievelijk € 200.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 4.542.000 respectievelijk € 2.120.000
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 is sociale zaken van voormalig Schinnen ondergebracht bij ISD-Kompas en per 1 januari 2022 de uitkeringsgerechtigden uit het werkgebied voormalig Onderbanken (ISD-Bol).Ook in 2026 zal er gestreeft worden naar een verder vergroten van het bereik van de minimaregelingen.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Geleen
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten behalve de gemeente Gennep.
Doel	GR Omnibuzz draagt zorg voor het individueel en collectief vervoer voor inwoners van de gemeente met een beperking in het kader van de Wmo (regiotaxi, doelgroepenvervoer).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 941.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 786.000 respectievelijk € 779.000

Naam	WOZL
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 6.722.000 respectievelijk € 7.254.000
Ontwikkelingen	Omnibuzz is bezig met het doorontwikkelen van een klantportaal om niet alleen de klant meer gemak te verschaffen maar ook efficiënter te kunnen werken. In 2019 is het vervoer nieuw aanbesteed voor een periode van acht jaar hetgeen vervoerders en medewerkers meer zekerheid verschaft. De nasleep van de COVID-19 pandemie is nog duidelijkmerbaar in de dienstverlening van Omnibuzz. De verschillen in de vervoersvolume per gemeente zijn toegenomen. Hierdoor neemt de voorspelbaarheid af en is het moeilijk begrotingen strak op te stellen. Daarnaast zijn mede als gevolg van de pandemie en de terugval in het vervoer veel chauffeurs vertrokken en uitgeweken naar andere sectoren. Sindsdien vinden veel vervoerders problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerde chauffeurs.

Naam	ODZL (omgevingsdienst Zuid-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg.
Doel	GR ODZL behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening en het toezicht op de handhaving van het omgevingsrecht.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de provincie door een gedeputeerde.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 811.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 1.322.000 respectievelijk € 1.140.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 3.071.000 respectievelijk € 3.071.000
Ontwikkelingen	Net als voorgaande jaren ligt in 2026 de focus van de organisatie op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering. De Omgevingsdienst RUD-Zuid-Limburg wil het effect van haar inzet zo groot mogelijk maken en tegelijkertijd zo efficient mogelijk de taken voor haar deelnemers uitvoeren. Ontwikkelmogelijkheden zijn er op het gebied van programmeren, de financieringsmethodiek, het professionaliseren van het informatie- en datamanagement en doorontwikkeling van business control.

Naam	BsGW
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert, het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.
Doel	De BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW staat, net als alle andere belastingorganen, voor wat betreft de uitvoering van de WOZ onder toezicht van de (landelijke) Waarderingskamer.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de waterschappen door een DB-lid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 669.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	2.070.000 respectievelijk 2.427.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 1.014.000 respectievelijk € 726.000
Ontwikkelingen	De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten. Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (in m2). Voorheen gebruikte de BsGW de bruto inhoud (in m3) om woningen te waarderen.

Naam	WOZL
Naam	**Het Gegevenshuis**
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokkenen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen,Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.
Doel	GR Het Gegevenshuis heeft tot doel het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (basis-) registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en Raadpleegsysteem.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 568.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	Nihil respectievelijk nihil
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 1.227.000 respectievelijk € 1.227.000
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2023 is de gemeente Gulpen-Wittem toegetreden tot de GR. In 2026 zullen verdere stappen worden gezet richting samenhangende objectenregistratie via het regieportaal samen met BsGW en zal actief worden deelgenomen aan activiteiten en programma's van het BAM van de VNG.

Naam	Reinigingsdiensten Rd4
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het uitvoeren van alle activiteiten die te maken hebben met de verwijdering van huishoudelijke afvalstromen (basispakket) en het uitvoeren van alle overige dienstverlening zoals bijvoorbeeld straatreiniging, gladheidbestrijding etc. (pluspakket).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 4.485.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 3.915.000 respectievelijk € 4.511.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 79.004.000 respectievelijk € 78.678.000
Ontwikkelingen	In de begroting 2026 wordt voorgesorteerd op een circulaire en duurzame economie waarbij de dienstverlening aan de burger en samenwerking in de keten voorop staan. Forse kostenstijgingen (energie, rente, salarissen, verwerkingskosten en brandstoffen) als ook kosten voor uitbreidingen van de dienstverlening en investeringen in voorzieningen.

Naam	Stadsregio Parkstad Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Op basis van de regionale agenda een structuurversterkende bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkelingen van het samenwerkingsverband.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de WGR Stadsregio Parkstad Limburg bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur beide gevormd door de Burgemeesters van de samenwerkende gemeenten. Binnen de GR zijn bestuurscommissies gevormd door de leden van de Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 565.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 6.090.000 respectievelijk € 5.964.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 79.328.000 respectievelijk € 78.984.000
Ontwikkelingen	Doorontwikkeling van de Strategische Agenda 2021-2030. Geen specifieke ontwikkelingen.

Naam	WOZL
Naam	**Solido**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen.
Doel	Solido behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze organisaties op IT-gebied.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.Het DB bestaat uit een 3-tal collegeleden.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 1.210.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	De nieuwe GR Solido is opgericht per 1 januari 2025 als opvolger van GR PIT en volgt het pad van een stapsgewijze transitie. Het bedrijfsplan is richtinggevend, maar uiteindelijk is Solido van de deelnemers en werkt zij voor de deelnemers.

Naam	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen
Doel	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad is verantwoordelijk voor de opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Heerlen.
Financieel belang	Bijdrage 2026: nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Begin 2018 is Parkstad breed de toekomstvisie maatschappelijke opvang en beschermd wonen vastgesteld. In 2019 is gestart met de eerste uitvoeringsagenda als voorbereiding op de verdere decentralisatie opvang en beschermd wonen. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente verantwoordelijk is en de financiële middelen ontvangt voor het beschermd wonen en maatschappelijke opvang van haar inwoners en dat deze zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving moet worden geleverd. Dit betekent dat de centrumgemeente constructie wordt herzien en dat er nieuwe afspraken over financiering en verantwoordelijkheden worden gemaakt. Deze verdere decentralisatie door het Rijk zal naar alle waarschijnlijkheid plaatsvinden m.i.v. 2026.

Naam	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Zuid-Limburgse gemeenten
Doel	Naar aanleiding van de drie decentralisaties verzorgt de gemeente Maastricht voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de inkoop van de gespecialiseerde jeugdzorg. Tevens neemt Maastricht het contractbeheer en de monitoring van de contractafspraken voor haar rekening. De deelnemende gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, gericht op een goede dienstverlening aan de eigen bevolking en ruimte voor het behoud van eigen identiteit in de uitvoering van de jeugdzorgtaken.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Maastricht. Jaarlijks vindt er een bestuurlijk overleg plaats.
Financieel belang	Bijdrage 2026: € 158.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	De gemeente Maastricht is bezig met een kwaliteitsslag met betrekking tot de dienstverlening aan de gemeenten.

Naam	WOZL

Naam	Financiering Anti Discriminatievoorziening Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten waarbij de gemeente Maastricht fungeert als centrumgemeente voor de Zuid-Limburgse gemeenten en Roermond voor de Noord- en Midden Limburgse gemeenten.
Doel	Het bieden van toegang tot een antidiscriminatie-voorziening voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	De centrumgemeenten dragen zorg voor de (tussentijdse) rapportages en doen jaarlijks verslag van de in het vorige jaar geregistreerde klachten.
Financieel belang	Bijdrage 2026: € 20.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Bij het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad is sprake van een 4-tal hoofdtaken: 1. Bevorderen van samenwerking tussen de gemeenten en partners in de justitiële, bestuurlijke en zorgdomein om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen of systemen, mits daarbij sprake is van complexe casuïstiek. 2.Bijdragen aan de veiligheid(-sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid. Hierbij gaat het om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg. 3. Het vervullen namens de deelnemers gezamenlijk of als afzonderlijke deelnemer van (specialistische) uitvoerings- en ondersteuningstaken. 4. Het inbrengen en delen van de kennis en expertise bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters en één wethouder per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2026 gemeente Beekdaelen is € 253.000
Eigen vermogen (begin - eind 2026)	nihil respectievelijk nihil
Vreemd Vermogen (begin - eind 2026)	nihil respectievelijk nihil
Ontwikkelingen	Het ZVHP wil dat de bedrijfsvoering beter mee kan bewegen met de (veranderende) vraag vanuit de primaire processen en doorontwikkeling en professionalisering. Dit betekent dat er voor de nog in ontwikkeling zijnde organisatie en inrichting nog keuzes gemaakt moeten worden. Deze keuzes zullen steeds in lijn zijn met het Landelijk Kader ZVH en de koers van de GR ZVHP.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Betrokkenen	Aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemRaadschap.
Doel	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2026 is € 58.000
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 4.700 mln. respectievelijk € 4.777 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 111.000 mln. respectievelijk € 123.000 mln.
Ontwikkelingen	Continuïteit.

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2026 is € 564.000
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 5.263 mln. respectievelijk € 5.538 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 5.517 mln. respectievelijk € 5.949 mln.
Ontwikkelingen	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Naam	Rd4 NV
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Rd4 NV zorgt voor de inzameling en verwerking van bedrijfsmatige afvalstromen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2026 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 1.307.000 respectievelijk € 1.390.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 1.517.000 respectievelijk € 966.000
Ontwikkelingen	Met ingang van 2025 wordt in geheel Beekdalen het afval ingezameld door RD4.

Naam	WML NV
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.
Doel	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater van topkwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids-) instellingen in Limburg tegen een aanvaardbaar en stabiel drinkwater-tarief.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2026 is nihil

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 201 mln. respectievelijk nog niet bekend
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 390 mln. respectievelijk nog niet bekend
Ontwikkelingen	Geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	Nazorg Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Betrokkenen	Limburgse gemeenten.
Doel	'Eeuwigdurende' nazorg van voormalige stortplaatsen in Limburg. Nazorg is het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieu-beschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2026 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 8.959.000 respectievelijk 11.038.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 32.450.000 respectievelijk € 32.965.000
Ontwikkelingen	Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe activiteiten het beleid van de overheid moeten ondersteunen.

Naam	IBA-Parkstad B.V.
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen, Provincie Limburg, semi-publieke en private partijen.
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2026 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 379.000 respectievelijk nog niet bekend
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 10.770.000 respectievelijk nog niet bekend
Ontwikkelingen	In 2022 heeft de expo plaats gevonden.

Naam	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Kerkrade
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen,
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2026 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	- € 256.000 respectievek -€ 298,000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 1.590.000 respectievelijk € 1.645.000
Ontwikkelingen	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg BV is eind 2019 opgericht. De vennootschap geeft advies over het verbeteren van wooncomfort, besparen op de energierekening of slim investeren in de woning. Wat zijn de juiste oplossingen en waar kan men het beste mee beginnen?

8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	U/I	2026	2027	2028	2029
Incidentele lasten					
Programma sociale leefomgeving					
1. wensbus	U	18,8	31,1	0,0	0,0
2. huur tijdelijke klaslokaalunits	U	167,0	97,0	0,0	0,0
Programma fysiek leefomgeving					
3. voorziening onderhoud wegen : dotatie vanuit reserve nog te bestemmen	U	2.000,0	0,0	0,0	0,0
4. onderhoud gebouwen niet in MOP	U	200,0	200,0	0,0	0,0
5. leefbaarheidsfonds AWACS : dotatie bijdrage ministerie van Defensie	U	2.500,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
6.bijdrage aan Stichting samenwerking Zuid-Limburg	U	36,0	36,0	36,0	0,0
Toevoeging aan reserve					
Programma inwoners, bestuur en veiligheid					
7. bruteringsreserve : toevoegen verkoopopbrengst gemeentehuis Schinnen	U	0,0	0,0	0,0	1.800,0
Programma fysiek leefomgeving					
8. bruteringsreserve : aanvullen vanuit reserve nog te bestemmen	U	100,0	0,0	0,0	0,0
9. reserve onderhoud gebouwen niet in MOP : toevoeging vanuit exploitatie	U	173,5	173,5	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
10. reserve nog te bestemmen : toevoeging verlaging weerstandsvermogen	U	304,8	0,0	0,0	0,0
11. bruteringsreserve : aanvullen vanuit reserve nog te bestemmen	U	100,0	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele lasten		5.600,1	537,6	36,0	1.800,0
Incidentele baten					
Programma inwoners, bestuur en veiligheid					
12. verkoopopbrengst gemeentehuis Schinnen	I	0,0	0,0	0,0	1.800,0
Programma fysiek leefomgeving					
13. bijdrage ministerie van Defensie AWACS	I	2.500,0	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserve					
Programma sociale leefomgeving					
14. geclaimde reserve : wensbus	I	18,8	31,1	0,0	0,0
15. reserve onderwijshuisvesting : huur tijdelijke klaslokaalunits	I	167,0	97,0	0,0	0,0
16. reserve onderhoud gebouwen niet in MOP	I	200,0	200,0	0,0	0,0
Programma fysiek leefomgeving					
17. reserve nog te bestemmen : aanvullen bruteringsreserve	I	100,0	0,0	0,0	0,0
18. reserve nog te bestemmen : aanvullen voorziening onderhoud wegen	I	2.000,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
19. reserve weerstandscapaciteit : verlagen weerstandvermogen	I	304,8	0,0	0,0	0,0
20. reserve nog te bestemmen : aanvullen bruteringsreserve	I	100,0	0,0	0,0	0,0
21. reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren : bijdrage Stichting samenwerking Zuid-Limburg	I	36,0	36,0	36,0	0,0

Totaal incidentele baten		5.426,6	364,1	36,0	1.800,0
Saldo (incidentele lasten minus incidentele baten)		173,5	173,5	0,0	0,0

toelichting

Toelichtingnummer 1 en 14

Voor de periode 2023 tot en met 2027 wordt de wensbus gesubsidieerd ter hoogte van het verwachte exploitatietekort. Hiermee wordt de wensbus financieel ondersteund om hun functie ter invulling van een algemeen voorliggende vervoersvoorziening in stand te houden. Binnen het beschikbare budget is in 2023 en 2024 het overschot gereserveerd via een toevoeging aan de geclaimde reserve. Voor de periode 2025 tot en met 2027 vindt een aanwending van de reserve plaats.

Toelichtingnummer 2 en 15

In afwachting van de definitieve onderwijshuisvesting wordt voor de periode 2025-2027 gebruikt gemaakt van tijdelijke klaslokaalunits in Merkelbeek. De kosten van de huur worden gedekt door een aanwending van de reserve onderwijshuisvesting.

Toelichtingnummer 3 en 18

In 2026 wordt eenmalig € 2 miljoen toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen vanuit de reserve nog te bestemmen. De aanvulling is bedoeld achterstallig onderhoud te bekostigen.

Toelichtingnummer 4 en 16
Een aantal panden zijn niet opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan (MOP). Voor de jaren 2026 en 2027 worden de uitgaven voor onderhoud van deze panden gedekt door een aanwending van de reserve onderhoud gebouwen niet MOP.

Toelichtingnummer 5 en 13

Het ministerie van Defensie en de gemeenten Beekdaelen en Brunssum hebben op 7 februari 2025 een bestuurlijke overeenkomst gesloten met bijbehorende "Afspraken op hoofdlijnen". Onderdeel van deze overeenkomst is dat het ministerie een bedrag van vijf miljoen euro - gelijkelijk te verdelen over beide gemeenten - ter beschikking stelt voor een leefbaarheidsfonds AWACS. Het aandeel van de gemeente Beekdaelen wordt gestort in een nieuwe voorziening leefbaarheidsfonds AWACS.

Toelichtingnummer 6 en 21

Voor de periode 2026 -2028 wordt deelgenomen aan de Stichting samenwerking Zuid-Limburg. De bijdrage aan de stichting wordt bekostigd uit de reserve niet bestede middelen voorgaande dienstjaren.

Toelichtingnummer 7 en 12

Na ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis wordt het gemeentehuis in Schinnen verkocht. De potentiële verkoopopbrengst wordt toegevoegd aan de bruteringsreserve.

Toelichtingnummer 8 en 17

De bruteringsreserve wordt eenmalig aangevuld vanuit de reserve nog te bestemmen voor € 100.000. Het betreft een werkkrediet ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouwlocaties. De afschrijvingslasten van het werkkrediet komen ten laste van de bruteringsreserve.

Toelichtingnummer 9

De reserve onderhoud gebouwen niet in MOP wordt in 2026 en 2027 jaarlijks aangevuld met € 173.500. De reserve wordt gebruikt om onderhoud van gebouwen te bekostigen.

Toelichtingnummer 10 en 19

In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen. Op grond van de meest actuele berekeningen kan voor 2026 een bedrag van € 304.800 vrijvallen uit de reserve weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt toegevoegd aan de reserve nog te bestemmen.

Toelichtingnummer 11 en 20

De bruteringsreserve wordt eenmalig aangevuld vanuit de reserve nog te bestemmen voor € 100.000. Het betreft een krediet om maatregelen te kunnen uitvoeren ten behoeve van dreigende crises. De afschrijvingslasten van dit krediet komen ten laste van de bruteringsreserve.

8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel

Overzicht 2026 en 2027

Bedragen x € 1.000	begroting 2026			meerjarenraming 2027		
Omschrijving	totaal	incidentee	structureel	totaal	incidentee	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veilighei	-9.748	0	-9.748	-9.296	0	-9.296
lasten programma Sociale leefomgeving	-62.730	186	-62.915	-61.543	128	-61.671
lasten programma Fysieke leefomgeving	-30.864	4.974	-35.837	-26.819	374	-27.192
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en	-275	441	-716	599	36	563
totaal lasten programma's	-103.617	5.600	-109.217	-97.058	538	-97.596
baten programma Inwoners, bestuur en veilighei	1.945	0	1.945	1.189	0	1.189
baten programma Sociale leefomgeving	13.456	-386	13.842	12.943	-328	13.271
baten programma Fysieke leefomgeving	20.659	-4.600	25.259	17.259	0	17.259
baten programma Bestuurlijke samenwerking en	962	-441	1.403	419	-36	455
totaal baten programma's	37.022	-5.427	42.449	31.811	-364	32.175
saldo van baten en lasten programma's	-66.595	174	-66.768	-65.248	174	-65.421
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-909		-909	-909		-909
treasury (rente, belegging, dividend)	-1.029		-1.029	-1.467		-1.467
belastingen (OZB)	-596		-596	-593		-593
overhead	-13.042		-13.042	-12.929		-12.929
te verdelen taakmutaties AU (algemene uitkering	-798		-798	-165		-165
kapitaallasten MIP	-509		-509	-597		-597
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-16.932	0	-16.932	-16.710	0	-16.710
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	811		811	808		808
gemeentefonds	77.064		77.064	75.250		75.250
belastingen (OZB)	9.002		9.002	9.302		9.302
overhead	148		148	148		148
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	87.024	0	87.024	85.507	0	85.507
saldo van baten en lasten van de programma's	37.362	174	37.188	36.969	174	36.796
saldo van algemeen dekkingsmiddel	70.092	0	70.092	68.797	0	68.797
Saldo begroting	**3.498**	**174**	**3.324**	**3.550**	**174**	**3.376**

BEEKDAELEN

Overzicht 2028 en 2029

Bedragen x € 1.000	meerjarenraming 2028			meerjarenraming 2029		
Omschrijving	totaal	incidentee	structureel	totaal	incidentee	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	-9.020	0	-9.020	-10.842	1.800	-12.642
lasten programma Sociale leefomgeving	-61.059	0	-61.059	-61.060	0	-61.060
lasten programma Fysieke leefomgeving	-27.614	0	-27.614	-28.313	0	-28.313
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en f	1.582	36	1.546	2.421	0	2.421
totaal lasten programma's	-96.110	36	-96.146	-97.795	1.800	-99.595
baten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	916	0	916	2.747	-1.800	4.547
baten programma Sociale leefomgeving	13.671	0	13.671	13.780	0	13.780
baten programma Fysieke leefomgeving	18.047	0	18.047	18.686	0	18.686
baten programma Bestuurlijke samenwerking en fi	430	-36	466	-1.405	0	-1.405
totaal baten programma's	33.065	-36	33.101	33.808	-1.800	35.608
saldo van baten en lasten programma's	-63.046	0	-63.046	-63.987	0	-63.987
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-909		-909	-909		-909
treasury (rente, belegging, dividend)	-2.397		-2.397	-3.165		-3.165
belastingen (OZB)	-592		-592	-592		-592
overhead	-13.072		-13.072	-13.377		-13.377
te verdelen taakmutaties AU (algemene uitkering)	-115		-115	-115		-115
kapitaallasten MIP	-837		-837	-1.036		-1.036
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-17.972	0	-17.972	-19.244	0	-19.244
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	806		806	803		803
gemeentefonds	73.065		73.065	73.474		73.474
belastingen (OZB)	9.302		9.302	9.302		9.302
overhead	148		148	1.948		1.948
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	83.320	0	83.320	85.527	0	85.527
saldo van baten en lasten van de programma's	38.246	0	38.246	40.784	0	40.784
saldo van algemeen dekkingsmiddel	65.349	0	65.349	66.283	0	66.283
Saldo begroting	**2.303**	**0**	**2.303**	**2.297**	**0**	**2.297**

8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut	
Economisch nut	**bedrag**
n.v.t	0
Totaal economisch nut	**0**
Maatschappelijk nut	**bedrag**
n.v.t	0
Totaal maatschappelijk nut	**0**

BEEKDAELEN

8.9 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloop algemene reserve 2026 en 2027

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026	bij 2027	af 2027	eind 2027
Reserve weerstandscapaciteit	4.612,5	-	304,8	4.307,7	-	-	4.307,7
Reserve nog te bestemmen	17.160,2	330,5	2.200,0	15.290,7	25,6	-	15.316,3
Totaal algemene reserve	**21.772,7**	**330,5**	**2.504,8**	**19.598,3**	**25,6**	**-**	**19.624,0**

Verloop algemene reserve 2028 en 2029

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2028	bij 2028	af 2028	eind 2028	bij 2029	af 2029	eind 2029
Reserve weerstandscapaciteit	4.307,7	-	-	4.307,7	-	-	4.307,7
Reserve nog te bestemmen	15.316,3	25,6	-	15.342,0	25,6	-	15.367,6
Totaal algemene reserve	**19.624,0**	**25,6**	**-**	**19.649,6**	**25,6**	**-**	**19.675,3**

Verloop bestemmingsreserves 2026 en 2027

Bestemmingsreserves meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026	bij 2027	af 2027	eind 2027
Bruteringsreserve	48.573,6	200,0	3.030,4	45.743,2	-	2.397,5	43.345,8
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.381,6	-	36,0	2.345,6	-	36,0	2.309,6
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	62,7	-	18,8	43,9	-	31,1	12,8
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	512,2	-	48,0	464,2	-	48,0	416,2
Reserve onderwijshuisvesting	17.910,0	-	287,0	17.623,0	-	97,0	17.526,0
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	169,1	173,5	200,0	142,5	173,5	200,0	116,0
Totaan bestemmingsreserves	**70.425,1**	**373,5**	**3.620,2**	**67.178,3**	**173,5**	**2.809,6**	**64.542,2**

BEEKDAELEN

Verloop bestemmingsreserves 2028 en 2029

Bestemmingsreserves meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2028	bij 2028	af 2028	eind 2028	bij 2029	af 2029	eind 2029
Bruteringsreserve	43.345,8	-	2.363,4	40.982,3	1.800,0	2.380,1	40.402,3
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.309,6	-	36,0	2.273,6	-	-	2.273,6
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	12,8	-	-	12,8	-	-	12,8
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	416,2	-	48,0	368,2	-	48,0	320,2
Reserve onderwijshuisvesting	17.526,0	-	-	17.526,0	-	-	17.526,0
Reserve onderhoud gebouwen niet in MJOP	116,0	-	-	116,0	-	-	116,0
Totaan bestemmingsreserves	**64.542,2**	**-**	**2.447,4**	**62.094,8**	**1.800,0**	**2.428,1**	**61.466,7**

Verloop voorzieningen 2026 en 2027

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2026	bij 2026	af 2026	eind 2026	bij 2027	af 2027	eind 2027
Voorziening pensioenen wethouders	1.332,6	-	-	1.332,6	-	-	1.332,6
Voorziening openbare verlichting	701,6	210,0	-	911,6	215,0	-	1.126,6
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	3.388,4	1.013,5	1.349,5	3.052,4	1.013,5	1.003,1	3.062,8
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	173,5	-	-	173,5	-	-	173,5
Voorziening riolen	4.575,2	-	310,4	4.264,8	-	421,6	3.843,2
Voorziening onderhoud wegen	3.486,2	3.801,6	4.228,6	3.059,2	1.801,6	2.228,6	2.632,2
Voorziening civiele kunstwerken	348,0	6,0	6,0	348,0	6,0	6,0	348,0
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	438,7	103,0	-	541,7	103,0	-	644,7
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	363,5	-	-	363,5	-	-	363,5
Voorziening spaarverlof	151,8	-	-	151,8	-	-	151,8
Voorziening afvalverwerking	689,5	-	330,0	359,5	-	-	359,5
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	-	2.500,0	-	2.500,0	-	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**20.625,9**	**7.634,1**	**6.224,4**	**22.035,5**	**3.139,1**	**3.659,2**	**21.515,4**

BEEKDAELEN

Verloop voorzieningen 2028 en 2029

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2028	bij 2028	af 2028	eind 2028	bij 2029	af 2029	eind 2029
Voorziening pensioenen wethouders	1.332,6	-	-	1.332,6	-	-	1.332,6
Voorziening openbare verlichting	1.126,6	220,0	-	1.346,6	225,0	-	1.571,6
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	3.062,8	1.013,5	1.428,5	2.647,8	1.013,5	1.364,2	2.297,1
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	173,5	-	-	173,5	-	-	173,5
Voorziening riolen	3.843,2	-	999,9	2.843,3	-	1.419,5	1.423,8
Voorziening onderhoud wegen	2.632,2	1.801,6	2.228,6	2.205,2	1.801,6	2.228,6	1.778,2
Voorziening civiele kunstwerken	348,0	6,0	6,0	348,0	6,0	6,0	348,0
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	644,7	103,0	-	747,7	103,0	-	850,7
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	363,5	-	-	363,5	-	-	363,5
Voorziening spaarverlof	151,8	-	-	151,8	-	-	151,8
Voorziening afvalverwerking	359,5	-	-	359,5	-	-	359,5
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	4.700,0	-	-	4.700,0	-	-	4.700,0
Voorziening BP centrum III Schimmert	250,0	-	-	250,0	-	-	250,0
Leefbaarheidsfonds AWACS	2.500,0	-	-	2.500,0	-	-	2.500,0
Totaal voorzieningen	**21.515,4**	**3.144,1**	**4.662,9**	**19.996,5**	**3.149,1**	**5.018,3**	**18.127,3**

8.10 Rente-overzicht

Renteschema

Renteschema 2026 (bedragen x € 1.000)				
a.	Externe rentelasten kort en lang	€ 1.001,33		
b.	Externe rentebaten	€ 188,48	-/-	
	Saldo externe rentelasten en rentebaten			€ 812,86
c.	1. Rente grondexploitatie	€ -	-/-	
	2. Projectfinanciering	€ -	-/-	
	3. Doorverstrekte leningen	€ 27,35	+/+	
	*Aan taakvelden toe te rekenen externe rente**			€ 27,35
d.	1. Rente eigen vermogen	€ -	+/+	
	2. Rente voorzieningen	€ -	+/+	
	*Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente**			€ -
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -	-/-	
				€ -
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**			**€ 840,21**
*	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente			€ 840,21
-/-	Reeds toegerekende rente met specifiek %			€ -
	Toe te rekenen aan overige activa			**€ 840,21**

8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Overzicht

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (x € 1000)	2026	2027	2028	2029
Toevoegingen				
reserve nog te bestemmen: terugbetalen duurzaamheidsleningen	26	26	26	26
	26	26	26	26
Onttrekkingen				
bruteringsreserve : dekking kapitaallasten	3.030	2.397	2.363	2.380
reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen : huur units klaslokalen	48	48	48	48
	3.078	2.445	2.411	2.428

8.12 Meerjaren investeringsplan

Meerjaren investeringsplan

Nr.	Investeringsprojecten 2026-2029	2026	2027	2028	2029	dekking
1	vervangen burostoelen	42.364	42.364	42.364	42.634	begrotingsresultaat
2	vervangen applicaties	508.592	372.156	381.845	392.123	bruteringsreserve
3	vervangen wagenpark buitendienst	155.901	222.413	110.148	66.089	begrotingsresultaat
4	uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid (restant MIP 2025)	61.892	0	0	0	begrotingsresultaat
5	MIP investeringen openbare ruimte riolering	3.758.207	9.014.900	7.491.896	6.589.124	voorziening riolering
6	MIP investeringen openbare ruimte wegen	6.573.975	3.572.533	4.455.499	4.604.496	begrotingsresultaat
7	MIP investeringen openbare ruimte groen	688.128	467.000	241.000	398.000	begrotingsresultaat
8	MIP investeringen openbare ruimte verkeer	562.450	140.000	370.000	268.000	begrotingsresultaat
9	MIP riolering	1.718.384	2.692.280	2.692.280	2.692.280	voorziening riolering
10	renovatie kunstgrasvelden	-	550.834	-	2.278.251	begrotingsresultaat
	TOTAAL	14.069.893	17.074.480	15.785.032	17.330.997	

8.13 Beleidsindicatoren

Programma inwoners, bestuur en veiligheid

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Overhead	Omschrijving: De overheadkosten als percentage van de totale lasten. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	10,82%
2.	Formatie	Omschrijving: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 janauri 2024 per 1.000 inwoners. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,45 fte
3.	Bezetting	Omschrijving: De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2024 per 1.000 inwoners **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,11 fte
4.	Apparaatskosten	Omschrijving: De kosten per inwoner van de apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) per inwoner Bron: eigen begroting	Beekdaelen	741,41
5.	Externe inhuur	Omschrijving: De kosten van externe inhuur uitgedrukt als percentage van de loonsom vermeerderd met de totale kosten voor externe inhuur. Deels gefinancierd uit frictie personeel en generatiepact. Bron: eigen begroting	Beekdaelen	0,23%
1.	Verwijzingen Halt	Omschrijving: Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar.	Beekdaelen:	9
		Bron: Bureau Halt Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	9
2.	Jongeren met delict voor de rechter	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-25 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Beekdaelen:	1,0%
		Bron: CBS- Jeugd Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,0%
3.	Winkeldiefstal	Omschrijving: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	1,0
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,3
4.	Geweldsmisdrijven	Omschrijving: Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	Beekdaelen:	2,1
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,1
5.	Diefstal uit woning	Omschrijving: Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	0,6
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,1
6.	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Omschrijving: Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	3,5
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2024	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,1

BEEKDAELEN

Programma sociale leefomgeving

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Relatief verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar. Bron: DUO/Ingrado Jaar: 2023/2024 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	21,0 25,0
2.	Absoluut verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtige jongeren, dat niet is ingeschreven op een school en ook niet is vrijgesteld van de inschrijvingsplicht, per 1.000 inwoners. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2023/2024 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	10,8 5,6
3.	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)%	Omschrijving: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2023/2024 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,2% 2,0%
4.	% Niet sporters	Omschrijving: Het percentage niet wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. **Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	46,7% 44,7%
5.	Kinderen in armoede	Omschrijving: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. **Bron: CBS-jeugd** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,0% 4,0%
6.	Netto arbeidsparticipatie	Omschrijving: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. **Bron: CBS - Arbeidsdeelname** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	69,1% 73,5%
7.	% Jeugdwerkloosheid	Omschrijving: Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar). **Bron: CBS jeugd** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2% 1%
8.	Bijstandsuitkeringen	Omschrijving: Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder. **Bron: CBS – Participatie Wet** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	189,2 232,1
9.	Aantal re-integratievoorzieningen	Omschrijving: Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar **Bron: CBS GMSD WMO** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	240,6 207,1
10.	Jongeren met jeugdhulp	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	15,3% 13,9%
11.	Jongeren met	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een	Beekdaelen:	0,7%

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
	jeugdbescherming	jeugdbeschermingsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2024 (voorlopig)**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,0%
12.	Jongeren met jeugdreclassering	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2024 (voorlopig)**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	geen data 0,3%
13.	Clienten met maatwerkvoorziening WMO	Omschrijving: Het aantal clienten met een maatwerkvoorziening WMO per 10.000 inwoners **Bron: CBS GMSD Wmo** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	780,0 711,0

Programma fysieke leefomgeving

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Nieuwbouw woningen	Omschrijving: Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. Bron: BAG/ABF **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	10 7,3
2.	Demografische druk	Omschrijving: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	84,7% 80,1%
3.	Functiemenging	Omschrijving: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. **Bron: CBS BAG/LISA** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	41,1% 50,6%
4.	Vestigingen (van bedrijven)	Omschrijving: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	176,0 182,5
5.	Banen	Omschrijving: Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	563,8 750,5
6.	Omvang huishoudelijk restafval	Omschrijving: Niet gescheiden ingezameled huishoudelijk afval **Bron: CBS – Statistiek Huishoudelijk afval** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	114 kg 118 kg
7.	Hernieuwbare elektriciteit	Omschrijving: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. **Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor** **Jaar: 2022**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	29,3% 49,3%

Programma bestuurlijke samenwerking en financiën

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Gemiddelde WOZ waarde	Omschrijving: De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in euro’s Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken **Jaar: 2025**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	327.000 396.000
2.	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO **Jaar: 2025**	Beekdaelen:	1.120 957
3.	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO **Jaar: 2025**	Beekdaelen:	1.162 1.046